

Warszawa, dnia 5 lutego 2013 r.

Poz. 168

OBWIESZCZENIE
MARSZAŁKA SEJMU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

z dnia 27 września 2012 r.

w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu ustawy o odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych

1. Na podstawie art. 16 ust. 1 zdanie pierwsze ustawy z dnia 20 lipca 2000 r. o ogłaszaniu aktów normatywnych i niektórych innych aktów prawnych (Dz. U. z 2011 r. Nr 197, poz. 1172 i Nr 232, poz. 1378) ogłasza się w załączniku do niniejszego obwieszczenia jednolity tekst ustawy z dnia 17 grudnia 2004 r. o odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych (Dz. U. z 2005 r. Nr 14, poz. 114), z uwzględnieniem zmian wprowadzonych:

- 1) ustawą z dnia 7 kwietnia 2006 r. o zmianie ustawy – Prawo zamówień publicznych oraz ustawy o odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych (Dz. U. Nr 79, poz. 551),
- 2) ustawą z dnia 9 stycznia 2009 r. o koncesji na roboty budowlane lub usługi (Dz. U. Nr 19, poz. 101),
- 3) ustawą z dnia 27 sierpnia 2009 r. – Przepisy wprowadzające ustawę o finansach publicznych (Dz. U. Nr 157, poz. 1241, z 2010 r. Nr 238, poz. 1578 oraz z 2011 r. Nr 178, poz. 1061),
- 4) ustawą z dnia 2 grudnia 2009 r. o zmianie ustawy – Prawo zamówień publicznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 223, poz. 1778),
- 5) ustawą z dnia 5 sierpnia 2010 r. o ochronie informacji niejawnych (Dz. U. Nr 182, poz. 1228),
- 6) ustawą z dnia 19 sierpnia 2011 r. o zmianie ustawy o odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 240, poz. 1429),
- 7) ustawą z dnia 13 lipca 2012 r. o zmianie ustawy o działach administracji rządowej oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 951)

oraz zmian wynikających z przepisów ogłoszonych przed dniem 5 września 2012 r.

2. Podany w załączniku do niniejszego obwieszczenia tekst jednolity ustawy nie obejmuje:

- 1) art. 196–198 ustawy z dnia 17 grudnia 2004 r. o odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych (Dz. U. z 2005 r. Nr 14, poz. 114), które stanowią:

„Art. 196. W ustawie z dnia 7 października 1992 r. o regionalnych izbach obrachunkowych (Dz. U. z 2001 r. Nr 55, poz. 577, z późn. zm.^{a)}) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) art. 14 otrzymuje brzmienie:

„Art. 14. Organem izby jest kolegium izby.”;

- 2) w art. 17:

a) w ust. 1 w pkt 10 kropkę zastępuje się przecinkiem i dodaje się pkt 11 w brzmieniu:

„11) realizuje zadania określone w art. 70 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 2004 r. o odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych (Dz. U. z 2005 r. Nr 14, poz. 114).”

^{a)} Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2001 r. Nr 154, poz. 1800, z 2002 r. Nr 113, poz. 984, z 2003 r. Nr 149, poz. 1454 oraz z 2004 r. Nr 273, poz. 2703.

b) po ust. 2 dodaje się ust. 2a w brzmieniu:

„2a. W razie ujawnienia okoliczności wskazujących na naruszenie dyscypliny finansów publicznych Prezes izby może wnieść wnioski o ukaranie w trybie i na zasadach określonych w odrębnych przepisach.”;

3) uchyla się art. 22.

Art. 197. W ustawie z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli (Dz. U. z 2001 r. Nr 85, poz. 937, z późn. zm.^{b)}) w art. 63 dodaje się ust. 4 w brzmieniu:

„4. W razie ujawnienia naruszenia dyscypliny finansów publicznych Najwyższa Izba Kontroli może wnieść wniosek o ukaranie, w trybie i na zasadach określonych w odrębnych przepisach.”.

Art. 198. W ustawie z dnia 26 listopada 1998 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2003 r. Nr 15, poz. 148, z późn. zm.^{c)}) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 1 uchyla się pkt 11;

2) w art. 11 w ust. 2 dodaje się pkt 5 w brzmieniu:

„5) podejmowanie w głosowaniu jawnym uchwał dotyczących gospodarowania środkami publicznymi.”;

3) uchyla się dział V.”;

2) art. 5 ustawy z dnia 7 kwietnia 2006 r. o zmianie ustawy – Prawo zamówień publicznych oraz ustawy o odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych (Dz. U. Nr 79, poz. 551), który stanowi:

„Art. 5. Ustawa wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.”;

3) art. 38 ustawy z dnia 9 stycznia 2009 r. o koncesji na roboty budowlane lub usługi (Dz. U. Nr 19, poz. 101), który stanowi:

„Art. 38. Ustawa wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.”;

4) art. 123 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. – Przepisy wprowadzające ustawę o finansach publicznych (Dz. U. Nr 157, poz. 1241, z 2010 r. Nr 238, poz. 1578 oraz z 2011 r. Nr 178, poz. 1061), który stanowi:

„Art. 123. Ustawa wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2010 r., z wyjątkiem:

1) art. 13 pkt 3–5, art. 95, art. 101 ust. 3 i art. 120, które wchodzi w życie z dniem ogłoszenia;

2) art. 10, art. 11, art. 18 pkt 1, art. 25, art. 43, art. 49 i art. 50, które wchodzi w życie z dniem 1 lipca 2010 r.;

3) art. 2 pkt 3, art. 3, art. 5, art. 6, art. 8, art. 13 pkt 1, 2 i 6, art. 14, art. 18 pkt 2 lit. b i pkt 3 lit. b i c, art. 20, art. 21, art. 23, art. 28, art. 34, art. 36, art. 39 pkt 2–6, art. 40, art. 41, art. 45 pkt 1 i 6, art. 46 pkt 1 lit. a i lit. c–e oraz pkt 2–5, art. 57 pkt 2, art. 58, art. 59 pkt 1–3, art. 60, art. 63, art. 65 pkt 3–5, art. 66 pkt 1 lit. a i pkt 2, art. 67 pkt 1, art. 78, art. 79, art. 80 pkt 3 oraz art. 81, które wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2011 r.;

4) art. 16, art. 17 pkt 6, art. 39 pkt 1 i art. 70, które wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2012 r.;

5) (uchylony);

6) art. 33, który wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2015 r.”;

5) art. 8 ustawy z dnia 2 grudnia 2009 r. o zmianie ustawy – Prawo zamówień publicznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 223, poz. 1778), który stanowi:

„Art. 8. Ustawa wchodzi w życie po upływie 30 dni od dnia ogłoszenia.”;

6) art. 191 ustawy z dnia 5 sierpnia 2010 r. o ochronie informacji niejawnych (Dz. U. Nr 182, poz. 1228), który stanowi:

„Art. 191. Ustawa wchodzi w życie po upływie 3 miesięcy od dnia ogłoszenia z wyjątkiem art. 131, który wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2013 r.”;

^{b)} Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2001 r. Nr 154, poz. 1800, z 2002 r. Nr 153, poz. 1271, z 2004 r. Nr 123, poz. 1291 oraz z 2005 r. Nr 10, poz. 71.

^{c)} Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2003 r. Nr 45, poz. 391, Nr 65, poz. 594, Nr 96, poz. 874, Nr 166, poz. 1611 i Nr 189, poz. 1851 oraz z 2004 r. Nr 19, poz. 177, Nr 93, poz. 890, Nr 121, poz. 1264, Nr 123, poz. 1291, Nr 210, poz. 2135 i Nr 273, poz. 2703.

7) art. 8–20 ustawy z dnia 19 sierpnia 2011 r. o zmianie ustawy o odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 240, poz. 1429), które stanowią:

„Art. 8. Do wydatków związanych z wypłatą wynagrodzenia i szkoleniem rzeczników dyscypliny finansów publicznych powołanych zgodnie z art. 62 ust. 3 ustawy zmienianej w art. 1, w brzmieniu dotychczasowym, stosuje się przepisy art. 70 ust. 3 tej ustawy w brzmieniu dotychczasowym.

Art. 9. Ryczałtowe wynagrodzenie miesięczne, o którym mowa w art. 65 ustawy zmienianej w art. 1, przysługujące za miesiąc kalendarzowy, w którym przypada dzień wejścia w życie niniejszej ustawy, oblicza się według przepisów dotychczasowych.

Art. 10. Przepisy art. 95 ustawy zmienianej w art. 1, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, stosuje się odpowiednio w przypadku przekazania informacji o naruszeniu dyscypliny finansów publicznych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, o ile rzecznik dyscypliny finansów publicznych wyznaczy nowy termin przekazania informacji o podjętych działaniach, nie dłuższy niż 3 miesiące i nie krótszy niż miesiąc od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy.

Art. 11. 1. Jeżeli czyn stanowiący naruszenie dyscypliny finansów publicznych popełniony przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy nie jest naruszeniem dyscypliny finansów publicznych w rozumieniu ustawy zmienianej w art. 1, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, postępowania w sprawie naruszenia dyscypliny finansów publicznych nie wszczyna się, a wszczęte umarza się.

2. Postępowanie w sprawie o naruszenie dyscypliny finansów publicznych wszczęte przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy prowadzone jest według przepisów ustawy zmienianej w art. 1, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, chyba że przepisy dotychczasowe są korzystniejsze dla obwinionego.

3. Czynności dokonane przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy są skuteczne, jeżeli zostały dokonane z zachowaniem przepisów dotychczasowych.

4. Komisja orzekająca w sprawach o naruszenie dyscypliny finansów publicznych, której przekazano sprawę do rozpoznania według właściwości określonej zgodnie z przepisami ustawy zmienianej w art. 1, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, prowadzi postępowanie w dalszym ciągu. Przepis art. 132 ustawy zmienianej w art. 1 stosuje się odpowiednio.

Art. 12. 1. Funkcję oskarżyciela przed komisją orzekającą z wniosku o ukaranie wniesionego przez organ wymieniony w art. 109 ust. 2 ustawy zmienianej w art. 1, w brzmieniu dotychczasowym, którą pełnił występujący z wnioskiem o ukaranie lub jego przedstawiciel, z dniem wejścia w życie niniejszej ustawy przejmuje właściwy rzecznik dyscypliny finansów publicznych. Przepis art. 114 ust. 1 ustawy zmienianej w art. 1, w brzmieniu dotychczasowym, stosuje się odpowiednio.

2. Do pokrycia kosztów działania oskarżyciela, o którym mowa w ust. 1, stosuje się przepisy dotychczasowe.

Art. 13. 1. Międzyresortowe komisje orzekające przy ministrze właściwym do spraw finansów publicznych, przy ministrze właściwym do spraw administracji publicznej i przy Ministrze Sprawiedliwości przejmują, stosownie do ich właściwości określonej w art. 48–49a ustawy zmienianej w art. 1, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, sprawy prowadzone przez resortowe komisje orzekające przy ministrach kierujących działem lub działami administracji rządowej.

2. Kadencja resortowej komisji orzekającej przy ministrze kierującym działem lub działami administracji rządowej wygasa z dniem powołania przewodniczącego międzyresortowej komisji orzekającej, która zgodnie z ust. 1 przejmuje sprawy prowadzone przez tę komisję, jednak nie później niż z upływem miesiąca od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy, z zastrzeżeniem ust. 3 i art. 14.

3. Przewodniczący resortowych komisji orzekających przy ministrach kierujących działem lub działami administracji rządowej przekazują przewodniczącemu właściwej międzyresortowej komisji orzekającej, niezwłocznie po jego powołaniu, akta spraw, w których:

- 1) toczy się postępowanie o naruszenie dyscypliny finansów publicznych;
- 2) prawomocne orzeczenia nie zostały wykonane;
- 3) ukaranie nie uległo zatarciu.

4. Właściwa międzyresortowa komisja orzekająca prowadzi przejęte sprawy w dalszym ciągu. Przepis art. 132 ustawy zmienianej w art. 1 stosuje się odpowiednio.

Art. 14. Sprawozdania, o których mowa w art. 192 ust. 1 ustawy zmienianej w art. 1, dotyczące wniosków o ukaranie wniesionych do resortowych komisji orzekających przy ministrach kierujących działem lub działami administracji rządowej za okres sprawozdawczy lub część tego okresu przypadającą przed dniem wygaśnięcia kadencji tych komisji składają przewodniczący tych komisji, nie później niż w terminie miesiąca od dnia wygaśnięcia kadencji tych komisji.

Art. 15. 1. Rzecznicy dyscypliny finansów publicznych i ich zastępcy, powołani przy resortowych komisjach orzekających przy ministrach kierujących działem lub działami administracji rządowej, do dnia odwołania pełnią swoją funkcję odpowiednio przy komisji, przy której zostali powołani, oraz przy międzyresortowej komisji orzekającej, która zgodnie z art. 13 ust. 1 przejęła sprawy prowadzone przez tę komisję.

2. Główny Rzecznik Dyscypliny Finansów Publicznych odwołuje rzeczników, o których mowa w ust. 1, i ich zastępców z dniem powołania przy właściwej międzyresortowej komisji orzekającej, o której mowa w art. 46 pkt 2 ustawy zmienianej w art. 1, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, odpowiednio rzecznika dyscypliny finansów publicznych i jego zastępców, nie później jednak niż w terminie 2 miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy, z zastrzeżeniem ust. 4 i art. 16.

3. Rzecznicy dyscypliny finansów publicznych powołani przy międzyresortowych komisjach orzekających, o których mowa w art. 46 pkt 2 ustawy zmienianej w art. 1, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, przejmują sprawy prowadzone przez rzeczników, o których mowa w ust. 1, i ich zastępców stosownie do właściwości komisji, przy której zostali powołani.

4. Rzecznicy, o których mowa w ust. 1, i ich zastępcy przekazują, nie później niż w terminie miesiąca od dnia odwołania, właściwym rzecznikom dyscypliny finansów publicznych przy międzyresortowych komisjach orzekających:

- 1) zawiadomienia o naruszeniu dyscypliny finansów publicznych w sprawach niezakończonych wydaniem postanowienia o wszczęciu postępowania wyjaśniającego albo o odmowie wszczęcia tego postępowania;
- 2) akta spraw, w których toczy się postępowanie w sprawie o naruszenie dyscypliny finansów publicznych;
- 3) akta spraw, w których nie rozpoznano złożonego zażalenia na postanowienie o umorzeniu postępowania wyjaśniającego albo o odmowie wszczęcia tego postępowania, oraz w których nie upłynął termin na jego złożenie.

Art. 16. Rzecznicy, o których mowa w art. 15 ust. 1, składają sprawozdania, o których mowa w art. 192 ust. 3 ustawy zmienianej w art. 1, dotyczące ich działalności, za okres sprawozdawczy lub część tego okresu przypadającą przed dniem ich odwołania, nie później niż w terminie miesiąca od dnia odwołania.

Art. 17. Prezes Rady Ministrów może, w drodze rozporządzenia, dokonać przeniesienia między częściami budżetu państwa planowanych wydatków budżetowych związanych z funkcjonowaniem organów właściwych w sprawach o naruszenie dyscypliny finansów publicznych, w zakresie wynikającym z art. 70 ustawy zmienianej w art. 1, z zachowaniem przeznaczenia środków publicznych wynikającego z ustawy budżetowej.

Art. 18. Powołani przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy:

- 1) przewodniczący, zastępcy przewodniczącego i członkowie Głównej Komisji Orzekającej w Sprawach o Naruszenie Dyscypliny Finansów Publicznych oraz komisji orzekających w sprawach o naruszenie dyscypliny finansów publicznych,
- 2) Główny Rzecznik Dyscypliny Finansów Publicznych i jego zastępcy oraz rzecznicy dyscypliny finansów publicznych i ich zastępcy

– pełnią swoje funkcje do upływu kadencji albo odwołania.

Art. 19. 1. Limit wydatków jednostek sektora finansów publicznych na okres 10 lat wykonywania niniejszej ustawy, w zakresie wydatków budżetu państwa, wynosi:

- 1) w roku 2011 – 9 836 tys. zł;
- 2) w roku 2012 – 10 022 tys. zł;
- 3) w roku 2013 – 10 330 tys. zł;
- 4) w roku 2014 – 10 770 tys. zł;
- 5) w roku 2015 – 11 240 tys. zł;
- 6) w roku 2016 – 11 690 tys. zł;
- 7) w roku 2017 – 12 198 tys. zł;
- 8) w roku 2018 – 12 719 tys. zł;
- 9) w roku 2019 – 13 254 tys. zł;
- 10) w roku 2020 – 13 801 tys. zł.

2. Organem monitorującym wykorzystanie limitów wydatków określonych w ust. 1 jest minister właściwy do spraw finansów publicznych.

3. W przypadku przekroczenia lub zagrożenia przekroczenia przyjętego na dany rok budżetowy limitu wydatków określonego w ust. 1, stosuje się mechanizm korygujący polegający na zmniejszeniu, nie więcej jednak niż o 50%, miesięcznego wynagrodzenia ryczałtowego, o którym mowa w art. 65 ustawy zmienianej w art. 1, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą.

4. Minister właściwy do spraw finansów publicznych, w drodze rozporządzenia, określa wysokość zmniejszonych miesięcznych wynagrodzeń ryczałtowych przysługujących osobom pełniącym funkcje w organach właściwych w sprawach o naruszenie dyscypliny finansów publicznych oraz okres, w którym te wynagrodzenia przysługują w zmniejszonej wysokości, biorąc pod uwagę zapewnienie właściwego funkcjonowania tych organów.

Art. 20. Ustawa wchodzi w życie po upływie 3 miesięcy od dnia ogłoszenia, z wyjątkiem art. 5, który wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.”;

8) art. 63 ustawy z dnia 13 lipca 2012 r. o zmianie ustawy o działach administracji rządowej oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 951), który stanowi:

„Art. 63. Ustawa wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2013 r., z wyjątkiem art. 54 ust. 2, art. 55 ust. 2 oraz art. 57 ust. 2 i 3, które wchodzi w życie z dniem następującym po dniu ogłoszenia.”.

Marszałek Sejmu: *E. Kopacz*

Załącznik do obwieszczenia Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej
Polskiej z dnia 27 września 2012 r. (poz. 168)

USTAWA

z dnia 17 grudnia 2004 r.

o odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych

DZIAŁ I

Przepisy ogólne

Art. 1. Ustawa określa zasady i zakres odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych, organy właściwe oraz postępowanie w sprawach o naruszenie dyscypliny finansów publicznych.

Art. 2.¹⁾ Określenia zawarte w dziale II: „finanse publiczne”, „środki publiczne”, „jednostka sektora finansów publicznych”, „budżet”, „plan finansowy”, „wydatek”, „dotacja”, „rezerwa”, „sprawozdanie z wykonania procesów gromadzenia środków publicznych i ich rozdysponowania” oraz „kontrola zarządcza” mają znaczenie nadane im w ustawie z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. Nr 157, poz. 1240, z późn. zm.²⁾).

Art. 3.³⁾ Przepisów ustawy, z zastrzeżeniem art. 16, nie stosuje się do określania, ustalania, poboru lub wpłaty należności celnych i należności z tytułu podatków i opłat, o których mowa w art. 2 § 1 pkt 1 i 3 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Ordynacja podatkowa (Dz. U. z 2012 r. poz. 749, z późn. zm.⁴⁾), stanowiących dochody budżetu państwa lub jednostki samorządu terytorialnego, w tym odsetek za zwłokę, a także udzielania ulg i zwolnień w zakresie tych należności.

¹⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 65 pkt 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. – Przepisy wprowadzające ustawę o finansach publicznych (Dz. U. Nr 157, poz. 1241), która weszła w życie z dniem 1 stycznia 2010 r.

²⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2010 r. Nr 28, poz. 146, Nr 96, poz. 620, Nr 123, poz. 835, Nr 152, poz. 1020, Nr 238, poz. 1578 i Nr 257, poz. 1726, z 2011 r. Nr 185, poz. 1092, Nr 201, poz. 1183, Nr 234, poz. 1386, Nr 240, poz. 1429 i Nr 291, poz. 1707 oraz z 2012 r. poz. 1456, 1530 i 1548.

³⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 1 ustawy z dnia 19 sierpnia 2011 r. o zmianie ustawy o odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 240, poz. 1429), która weszła w życie z dniem 11 lutego 2012 r.

⁴⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2012 r. poz. 1101, 1342 i 1529 oraz z 2013 r. poz. 35.

DZIAŁ II

Odpowiedzialność za naruszenie dyscypliny finansów publicznych

Rozdział 1

Zakres odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych

Art. 4.⁵⁾ 1. Odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych podlegają, z zastrzeżeniem art. 4a:

- 1) osoby wchodzące w skład organu wykonującego budżet lub plan finansowy jednostki sektora finansów publicznych albo organu zarządzającego podmiotu niezaliczanego do sektora finansów publicznych, któremu przekazano do wykorzystania lub dysponowania środki publiczne, lub zarządzającego mieniem tych jednostek lub podmiotów;
- 2) kierownicy jednostek sektora finansów publicznych;
- 3) pracownicy jednostek sektora finansów publicznych lub inne osoby, którym odrębną ustawą lub na jej podstawie powierzono wykonywanie obowiązków w takiej jednostce, których niewykonanie lub nienależyte wykonanie stanowi czyn naruszający dyscyplinę finansów publicznych, z zastrzeżeniem ust. 2;
- 4) osoby wykonujące w imieniu podmiotu niezaliczanego do sektora finansów publicznych, któremu przekazano do wykorzystania lub dysponowania środki publiczne, czynności związane z wykorzystaniem tych środków lub dysponowaniem tymi środkami.

2. W przypadku naruszenia dyscypliny finansów publicznych określonego w art. 17 osoba niebędąca pracownikiem jednostki sektora finansów publicznych, której na podstawie przepisów o zamówieniach publicznych zamawiający powierzył przygotowanie lub przeprowadzenie postępowania o udzielenie zamówienia publicznego, działająca jako pełnomocnik zamawiającego, podlega odpowiedzialności za to naruszenie, jeżeli zamawiający jest jednostką sektora finansów publicznych lub udzielane zamówienie publiczne jest finansowane ze środków publicznych.

Art. 4a.⁶⁾ Odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych określone w art. 13 podlegają:

- 1) osoby zobowiązane lub upoważnione do działania w imieniu podmiotu, któremu odrębną ustawą lub na jej podstawie albo na podstawie umowy lub w drodze porozumienia powierzono określone zadania związane z realizacją programu finansowanego z udziałem środków pochodzących z budżetu Unii Europejskiej, niepodlegających zwrotowi środków z pomocy udzielanej przez państwa członkowskie Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) lub innych środków pochodzących ze źródeł zagranicznych niepodlegających zwrotowi, zwanych dalej „środkami unijnymi lub zagranicznymi”;
- 2) osoby zobowiązane do realizacji projektu finansowanego z udziałem środków unijnych lub zagranicznych, którym przekazano środki publiczne przeznaczone na realizację tego projektu lub które wykorzystują takie środki;
- 3) osoby zobowiązane lub upoważnione do działania w imieniu podmiotu zobowiązanego do realizacji projektu finansowanego z udziałem środków unijnych lub zagranicznych, któremu przekazano środki publiczne przeznaczone na realizację tego projektu lub który wykorzystuje takie środki.

Art. 5. 1. Naruszeniem dyscypliny finansów publicznych jest:

- 1) nieustalenie należności Skarbu Państwa, jednostki samorządu terytorialnego lub innej jednostki sektora finansów publicznych albo ustalenie takiej należności w wysokości niższej niż wynikająca z prawidłowego obliczenia;
- 2) niepobranie lub niedochodzenie należności Skarbu Państwa, jednostki samorządu terytorialnego lub innej jednostki sektora finansów publicznych albo pobranie lub dochodzenie tej należności w wysokości niższej niż wynikająca z prawidłowego obliczenia;
- 3)⁷⁾ niezgodne z przepisami umorzenie należności Skarbu Państwa, jednostki samorządu terytorialnego lub innej jednostki sektora finansów publicznych, odroczenie jej spłaty lub rozłożenie spłaty na raty albo dopuszczenie do przedawnienia tej należności;
- 4) (uchylony).⁸⁾

⁵⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 2 ustawy, o której mowa w odnośniku 3.

⁶⁾ Dodany przez art. 1 pkt 3 ustawy, o której mowa w odnośniku 3.

⁷⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 4 lit. a tiret pierwsze ustawy, o której mowa w odnośniku 3.

⁸⁾ Przez art. 1 pkt 4 lit. a tiret drugie ustawy, o której mowa w odnośniku 3.

2. (uchylony).⁹⁾

3.¹⁰⁾ Przepisy ust. 1 nie mają zastosowania do należności z tytułu składek, do poboru których są obowiązani Zakład Ubezpieczeń Społecznych i Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego.

Art. 6.¹¹⁾ Naruszeniem dyscypliny finansów publicznych jest:

- 1) nieprzekazanie w terminie do budżetu w należytnej wysokości pobranych dochodów należnych Skarbowi Państwa lub jednostce samorządu terytorialnego;
- 2) niedokonanie w terminie wpłaty do budżetu w należytnej wysokości dochodów przez jednostkę budżetową, nadwyżki środków obrotowych przez samorządowy zakład budżetowy albo nadwyżki środków finansowych przez agencję wykonawczą.

Art. 7.¹²⁾ Naruszeniem dyscypliny finansów publicznych jest przeznaczenie dochodów uzyskiwanych przez jednostkę budżetową na wydatki ponoszone w tej jednostce.

Art. 8. Naruszeniem dyscypliny finansów publicznych jest:

- 1)¹³⁾ przekazanie lub udzielenie dotacji z naruszeniem zasad lub trybu przekazywania lub udzielania dotacji;
- 2)¹³⁾ niezatwierdzenie w terminie przedstawionego rozliczenia dotacji;
- 3) nieustalenie kwoty dotacji podlegającej zwrotowi do budżetu.

Art. 9. Naruszeniem dyscypliny finansów publicznych jest:

- 1) wydatkowanie dotacji niezgodnie z przeznaczeniem określonym przez udzielającego dotację;
- 2)¹⁴⁾ nierozliczenie w terminie otrzymanej dotacji;
- 3)¹⁴⁾ niedokonanie w terminie zwrotu dotacji w należytnej wysokości.

Art. 10.¹⁵⁾ Naruszeniem dyscypliny finansów publicznych jest dokonanie zmiany w budżecie lub planie, stanowiącym podstawę gospodarki finansowej jednostki sektora finansów publicznych, bez upoważnienia albo z przekroczeniem zakresu upoważnienia.

Art. 11.¹⁶⁾ Naruszeniem dyscypliny finansów publicznych jest dokonanie wydatku ze środków publicznych bez upoważnienia określonego ustawą budżetową, uchwałą budżetową lub planem finansowym albo z przekroczeniem zakresu tego upoważnienia lub z naruszeniem przepisów dotyczących dokonywania poszczególnych rodzajów wydatków.

Art. 12.¹⁷⁾ Naruszeniem dyscypliny finansów publicznych jest przeznaczenie środków rezerwy na inny cel niż określony w decyzji o ich przyznaniu.

Art. 13.¹⁸⁾ Naruszeniem dyscypliny finansów publicznych jest:

- 1) przyznanie lub przekazanie środków związanych z realizacją programów lub projektów finansowanych z udziałem środków unijnych lub zagranicznych bez zachowania lub z naruszeniem procedur obowiązujących przy ich przyznaniu lub przekazaniu;
- 2) niedokonanie w terminie przez przyznającego lub przekazującego środki związane z realizacją programów lub projektów finansowanych z udziałem środków unijnych lub zagranicznych rozliczenia tych środków;

⁹⁾ Przez art. 1 pkt 4 lit. b ustawy, o której mowa w odnośniku 3.

¹⁰⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 4 lit. c ustawy, o której mowa w odnośniku 3.

¹¹⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 5 ustawy, o której mowa w odnośniku 3.

¹²⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 65 pkt 3 ustawy, o której mowa w odnośniku 1; wszedł w życie z dniem 1 stycznia 2011 r.

¹³⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 6 ustawy, o której mowa w odnośniku 3.

¹⁴⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 7 ustawy, o której mowa w odnośniku 3.

¹⁵⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 65 pkt 4 ustawy, o której mowa w odnośniku 1; wszedł w życie z dniem 1 stycznia 2011 r.

¹⁶⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 8 ustawy, o której mowa w odnośniku 3.

¹⁷⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 65 pkt 5 ustawy, o której mowa w odnośniku 1; wszedł w życie z dniem 1 stycznia 2011 r.

¹⁸⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 9 ustawy, o której mowa w odnośniku 3.

- 3) niestalenie podlegającej zwrotowi kwoty środków związanych z realizacją programów lub projektów finansowanych z udziałem środków unijnych lub zagranicznych albo ustalenie takiej kwoty w wysokości niższej niż wynikająca z prawidłowego obliczenia;
- 4) niedochodzenie podlegającej zwrotowi kwoty środków związanych z realizacją programów lub projektów finansowanych z udziałem środków unijnych lub zagranicznych albo dochodzenie takiej kwoty w wysokości niższej niż wynikająca z prawidłowego obliczenia;
- 5) niezgodne z przepisami umorzenie podlegającej zwrotowi kwoty środków związanych z realizacją programów lub projektów finansowanych z udziałem środków unijnych lub zagranicznych, odroczenie jej spłaty lub rozłożenie spłaty na raty albo dopuszczenie do przedawnienia tej należności;
- 6) wykorzystanie środków publicznych lub środków przekazanych ze środków publicznych, związanych z realizacją programów lub projektów finansowanych z udziałem środków unijnych lub zagranicznych, niezgodnie z przeznaczeniem lub z naruszeniem procedur obowiązujących przy ich wykorzystaniu, w tym:
  - a) procedur określonych przepisami o zamówieniach publicznych – wyłącznie w zakresie określonym w art. 17,
  - b) procedur określonych przepisami o koncesji na roboty budowlane lub usługi – wyłącznie w zakresie określonym w art. 17a;
- 7) niedokonanie w terminie przez otrzymującego lub wykorzystującego środki publiczne lub środki przekazane ze środków publicznych, związane z realizacją programów lub projektów finansowanych z udziałem środków unijnych lub zagranicznych, rozliczenia tych środków;
- 8) niedokonanie w terminie lub w należnej wysokości zwrotu kwoty środków publicznych lub środków przekazanych ze środków publicznych, związanych z realizacją programów lub projektów finansowanych z udziałem środków unijnych lub zagranicznych;
- 9) nieprzekazanie w terminie lub w należnej wysokości zwracanej kwoty środków publicznych lub środków przekazanych ze środków publicznych, związanych z realizacją programów lub projektów finansowanych z udziałem środków unijnych lub zagranicznych, przez podmiot, za pośrednictwem którego zwracane są te środki.

Art. 14. Naruszeniem dyscypliny finansów publicznych jest nieopłacenie w terminie przez jednostkę sektora finansów publicznych:¹⁹⁾

- 1) składek na ubezpieczenia społeczne,
- 2) składek na ubezpieczenie zdrowotne,
- 3) składek na Fundusz Pracy,
- 4) składek na Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych,
- 5) wpłat na Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych

– albo ich opłacenie w kwocie niższej niż wynikająca z prawidłowego obliczenia.²⁰⁾

Art. 15.²¹⁾ Naruszeniem dyscypliny finansów publicznych jest zaciągnięcie zobowiązania bez upoważnienia określonego ustawą budżetową, uchwałą budżetową lub planem finansowym albo z przekroczeniem zakresu tego upoważnienia lub z naruszeniem przepisów dotyczących zaciągania zobowiązań przez jednostkę sektora finansów publicznych.

Art. 16.²¹⁾ 1. Naruszeniem dyscypliny finansów publicznych jest niewykonanie w terminie zobowiązania jednostki sektora finansów publicznych, w tym obowiązku zwrotu należności celnej, podatku, nadpłaty lub nienależnie opłaconych składek na ubezpieczenie społeczne lub zdrowotne, którego skutkiem jest zapłata odsetek, kar lub opłat albo oprocentowanie tych należności.

2. Nie stanowi naruszenia dyscypliny finansów publicznych zaniechanie, o którym mowa w ust. 1, dotyczące obowiązku zwrotu należności celnej, podatku, nadpłaty lub nienależnie opłaconych składek na ubezpieczenie społeczne lub zdrowotne, jeżeli zapłata odsetek lub oprocentowanie są związane z czynnościami mającymi na celu ustalenie zasadności zwrotu tych należności.

¹⁹⁾ Zdanie wstępne w brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 10 lit. a ustawy, o której mowa w odnośniku 3.

²⁰⁾ Zdanie końcowe w brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 10 lit. b ustawy, o której mowa w odnośniku 3.

²¹⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 11 ustawy, o której mowa w odnośniku 3.

Art. 17. 1.²²⁾ Naruszeniem dyscypliny finansów publicznych jest niezgodne z przepisami o zamówieniach publicznych:

- 1) opisanie przedmiotu zamówienia publicznego w sposób, który mógłby utrudniać uczciwą konkurencję;
- 2) ustalenie wartości zamówienia publicznego lub jego części, jeżeli miało to wpływ na obowiązek stosowania przepisów o zamówieniach publicznych albo na zastosowanie przepisów dotyczących zamówienia publicznego o niższej wartości;
- 3) opisanie sposobu dokonania oceny spełniania warunków udziału w postępowaniu o udzielenie zamówienia publicznego w sposób niezwiązany z przedmiotem zamówienia lub nieproporcjonalny do przedmiotu zamówienia;
- 4) określenie kryteriów oceny ofert;
- 5) nieprzekazanie do ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej lub niezamieszczenie w Biuletynie Zamówień Publicznych ogłoszenia o zamówieniu, ogłoszenia o zmianie ogłoszenia o zamówieniu lub ogłoszenia o udzieleniu zamówienia;
- 6) niezawiadomienie w terminie Prezesa Urzędu Zamówień Publicznych o wszczęciu postępowania o udzielenie zamówienia publicznego.

1a.²³⁾ Działanie lub zaniechanie określone w ust. 1 nie stanowi naruszenia dyscypliny finansów publicznych, jeżeli:

- 1) zostało skorygowane w sposób zapewniający zgodność danej czynności i toku postępowania z przepisami o zamówieniach publicznych;
- 2) nie doszło do udzielenia zamówienia publicznego.

1b.²³⁾ Naruszeniem dyscypliny finansów publicznych jest udzielenie zamówienia publicznego:

- 1) wykonawcy, który nie został wybrany w trybie określonym w przepisach o zamówieniach publicznych;
- 2) z naruszeniem przepisów o zamówieniach publicznych dotyczących przesłanek stosowania trybów udzielenia zamówienia publicznego: negocjacji bez ogłoszenia, zamówienia z wolnej ręki lub zapytania o cenę.

1c.²³⁾ Naruszeniem dyscypliny finansów publicznych jest naruszenie przepisów o zamówieniach publicznych w inny sposób niż określony w ust. 1 i 1b, jeżeli miało ono wpływ na wynik postępowania o udzielenie zamówienia publicznego, chyba że nie doszło do udzielenia zamówienia publicznego.

2. Naruszeniem dyscypliny finansów publicznych jest zawarcie umowy w sprawie zamówienia publicznego:

- 1) bez zachowania formy pisemnej;
- 2)²⁴⁾ na czas dłuższy niż określony w przepisach o zamówieniach publicznych lub na czas nieoznaczony, z wyłączeniem przypadków dopuszczonych w przepisach o zamówieniach publicznych;
- 3) (uchylony);²⁵⁾
- 4)²⁶⁾ przed ogłoszeniem orzeczenia przez Krajową Izbę Odwoławczą, z naruszeniem przepisów o zamówieniach publicznych.

3. Naruszeniem dyscypliny finansów publicznych jest unieważnienie postępowania o udzielenie zamówienia publicznego z naruszeniem przepisów o zamówieniach publicznych, określających przesłanki upoważniające do unieważnienia tego postępowania.

²²⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 12 lit. a ustawy, o której mowa w odnośniku 3.

²³⁾ Dodany przez art. 1 pkt 12 lit. b ustawy, o której mowa w odnośniku 3.

²⁴⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 2 pkt 2 lit. a ustawy z dnia 7 kwietnia 2006 r. o zmianie ustawy – Prawo zamówień publicznych oraz ustawy o odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych (Dz. U. Nr 79, poz. 551), która weszła w życie z dniem 25 maja 2006 r.

²⁵⁾ Przez art. 2 pkt 2 lit. b ustawy, o której mowa w odnośniku 24.

²⁶⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 2 pkt 2 ustawy z dnia 2 grudnia 2009 r. o zmianie ustawy – Prawo zamówień publicznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 223, poz. 1778), która weszła w życie z dniem 29 stycznia 2010 r.

4.²⁷⁾ Naruszeniem dyscypliny finansów publicznych jest niezłożenie przez członka komisji przetargowej lub inną osobę wykonującą czynności w postępowaniu o udzielenie zamówienia publicznego po stronie zamawiającego oświadczenia o braku lub istnieniu okoliczności powodujących wyłączenie z tego postępowania.

5. Naruszeniem dyscypliny finansów publicznych jest niewyłączenie z postępowania o udzielenie zamówienia publicznego osoby podlegającej wyłączeniu z takiego postępowania na podstawie przepisów o zamówieniach publicznych.

6. Naruszeniem dyscypliny finansów publicznych jest zmiana umowy w sprawie zamówienia publicznego z naruszeniem przepisów o zamówieniach publicznych.

7. (uchylony).²⁸⁾

Art. 17a.²⁹⁾ 1. Naruszeniem dyscypliny finansów publicznych jest zawarcie umowy koncesji:

- 1) z koncesjonariuszem, który nie został wybrany zgodnie z przepisami o koncesji na roboty budowlane lub usługi;
- 2) z naruszeniem przepisów o koncesji na roboty budowlane lub usługi dotyczących obowiązku przekazania lub zamieszczenia ogłoszenia w postępowaniu o zawarcie umowy koncesji;
- 3) której przedmiot lub warunki zostały określone w sposób naruszający zasady uczciwej konkurencji;
- 4) z innym, niż wymienione w pkt 1–3, naruszeniem przepisów o koncesji na roboty budowlane lub usługi, jeżeli naruszenie to miało wpływ na wynik postępowania o zawarcie umowy koncesji.

2. Naruszeniem dyscypliny finansów publicznych jest zawarcie umowy koncesji:

- 1) bez zachowania formy pisemnej;
- 2) z pominięciem terminu, w jakim może ona być zawarta, z wyłączeniem przypadków dopuszczonych w przepisach o koncesji na roboty budowlane lub usługi;
- 3) na czas dłuższy niż określony w przepisach o koncesji na roboty budowlane lub usługi, z wyłączeniem przypadków dopuszczonych w przepisach o koncesji na roboty budowlane lub usługi;
- 4) przed ogłoszeniem orzeczenia przez wojewódzki sąd administracyjny w sprawie skargi na czynność wyboru oferty najkorzystniejszej z wyłączeniem przypadku dopuszczonego w przepisach o koncesji na roboty budowlane lub usługi.

3. Naruszeniem dyscypliny finansów publicznych jest odwołanie postępowania o zawarcie umowy koncesji z naruszeniem przepisów o koncesji na roboty budowlane lub usługi.

4. Naruszeniem dyscypliny finansów publicznych jest zmiana umowy koncesji z naruszeniem przepisów o koncesji na roboty budowlane lub usługi.

5. (uchylony).³⁰⁾

Art. 18. Naruszeniem dyscypliny finansów publicznych jest:

- 1) zaniechanie przeprowadzenia lub rozliczenia inwentaryzacji albo przeprowadzenie lub rozliczenie inwentaryzacji w sposób niezgodny z przepisami ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2009 r. Nr 152, poz. 1223, z późn. zm.³¹⁾);
- 2)³²⁾ niesporządzenie lub nieprzekazanie w terminie sprawozdania z wykonania procesów gromadzenia środków publicznych i ich rozdysponowania albo wykazanie w tym sprawozdaniu danych niezgodnych z danymi wynikającymi z ewidencji księgowej.

²⁷⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 12 lit. c ustawy, o której mowa w odnośniku 3.

²⁸⁾ Przez art. 1 pkt 12 lit. d ustawy, o której mowa w odnośniku 3.

²⁹⁾ Dodany przez art. 36 ustawy z dnia 9 stycznia 2009 r. o koncesji na roboty budowlane lub usługi (Dz. U. Nr 19, poz. 101), która weszła w życie z dniem 20 lutego 2009 r.

³⁰⁾ Przez art. 1 pkt 13 ustawy, o której mowa w odnośniku 3.

³¹⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2009 r. Nr 157, poz. 1241 i Nr 165, poz. 1316, z 2010 r. Nr 47, poz. 278, z 2011 r. Nr 102, poz. 585, Nr 199, poz. 1175 i Nr 232, poz. 1378 oraz z 2012 r. poz. 855 i 1342.

³²⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 65 pkt 6 ustawy, o której mowa w odnośniku 1.

Art. 18a.³³⁾ Naruszeniem dyscypliny finansów publicznych jest zaniechanie prowadzenia audytu wewnętrznego w jednostce sektora finansów publicznych do tego zobowiązanej, wskutek niezatrudnienia audytora wewnętrznego albo niezawierania umowy z usługodawcą.

Art. 18b.³⁴⁾ Naruszeniem dyscypliny finansów publicznych jest niedokonanie lub nienależyte dokonanie wstępnej kontroli zgodności operacji gospodarczej lub finansowej z planem finansowym lub kompletności i rzetelności dokumentów dotyczących takiej operacji, jeżeli miało ono wpływ na:

- 1) dokonanie wydatku powodującego przekroczenie kwoty wydatków ustalonej w planie finansowym jednostki sektora finansów publicznych;
- 2) zaciągnięcie zobowiązania niemieszczącego się w planie finansowym jednostki sektora finansów publicznych.

Art. 18c.³⁴⁾ 1. Naruszeniem dyscypliny finansów publicznych jest niewykonanie lub nienależyte wykonanie przez kierownika jednostki sektora finansów publicznych obowiązków w zakresie kontroli zarządczej w jednostce sektora finansów publicznych, jeżeli miało ono wpływ na:

- 1) uszczuplenie wpływów należnych tej jednostce, Skarbowi Państwa lub jednostce samorządu terytorialnego;
- 2) dokonanie wydatku powodującego przekroczenie kwoty wydatków ustalonej w planie finansowym jednostki;
- 3) zaciągnięcie zobowiązania bez upoważnienia określonego ustawą budżetową, uchwałą budżetową lub planem finansowym albo z przekroczeniem zakresu tego upoważnienia lub z naruszeniem przepisów dotyczących zaciągania zobowiązań przez jednostkę sektora finansów publicznych;
- 4) niewykonanie w terminie zobowiązania jednostki, w tym obowiązku zwrotu należności celnej, podatku, nadpłaty lub nienależnie opłaconych składek na ubezpieczenie społeczne lub zdrowotne;
- 5) udzielenie zamówienia publicznego wykonawcy, który nie został wybrany w trybie określonym w przepisach o zamówieniach publicznych;
- 6) zawarcie umowy w sprawie zamówienia publicznego z naruszeniem przepisów o zamówieniach publicznych dotyczących formy pisemnej umowy, okresu, na który umowa może być zawarta, lub w przypadku wniesienia odwołania – terminu jej zawarcia;
- 7) niewyłączenie z postępowania o udzielenie zamówienia publicznego osoby podlegającej wyłączeniu z takiego postępowania na podstawie przepisów o zamówieniach publicznych;
- 8) unieważnienie postępowania o udzielenie zamówienia publicznego z naruszeniem przepisów o zamówieniach publicznych określających przesłanki unieważnienia tego postępowania;
- 9) zawarcie umowy koncesji na roboty budowlane lub usługi z koncesjonariuszem, który nie został wybrany zgodnie z przepisami o koncesji na roboty budowlane lub usługi;
- 10) zawarcie umowy koncesji na roboty budowlane lub usługi z naruszeniem przepisów o koncesji na roboty budowlane lub usługi dotyczących formy pisemnej umowy, okresu, na który umowa może być zawarta, lub w przypadku wniesienia skargi na czynność wyboru oferty najkorzystniejszej – terminu jej zawarcia;
- 11) odwołanie postępowania o zawarcie umowy koncesji na roboty budowlane lub usługi z naruszeniem przepisów o koncesji na roboty budowlane lub usługi;
- 12) dokonanie, w zakresie gospodarki finansowej lub w postępowaniu o udzielenie zamówienia publicznego lub przygotowaniu tego postępowania albo w postępowaniu o zawarcie umowy koncesji na roboty budowlane lub usługi, czynności naruszającej dyscyplinę finansów publicznych przez osobę nieupoważnioną do wykonania tej czynności;
- 13) działanie lub zaniechanie skutkujące zapłatą ze środków publicznych kary, grzywny lub opłaty stanowiącej sankcję finansową, do których stosuje się przepisy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji.

2. Przepisu ust. 1 pkt 1 nie stosuje się do należności, o których mowa w art. 5 ust. 3.

³³⁾ Dodany przez art. 65 pkt 7 ustawy, o której mowa w odnośniku 1.

³⁴⁾ Dodany przez art. 1 pkt 14 ustawy, o której mowa w odnośniku 3.

Rozdział 2

Zasady odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych

Art. 19. 1. Odpowiedzialność za naruszenie dyscypliny finansów publicznych ponosi osoba, która popełniła czyn naruszający dyscyplinę finansów publicznych określony przez ustawę obowiązującą w czasie jego popełnienia.

2. Odpowiedzialność za naruszenie dyscypliny finansów publicznych ponosi osoba, której można przypisać winę w czasie popełnienia naruszenia. Nie można przypisać winy, jeżeli naruszenia nie można było uniknąć mimo dołożenia staranności wymaganej od osoby odpowiedzialnej za wykonanie obowiązku, którego niewykonanie lub nienależyte wykonanie stanowi czyn naruszający dyscyplinę finansów publicznych.³⁵⁾

3. Odpowiedzialność za naruszenie dyscypliny finansów publicznych ponosi także osoba, która wydała polecenie wykonania czynu naruszającego dyscyplinę finansów publicznych.

4.³⁶⁾ Przepisu ust. 3 nie stosuje się do czynów, o których mowa w art. 18c.

Art. 20. 1.³⁷⁾ Osoba, o której mowa w art. 4 ust. 1 pkt 1, uczestnicząca w podejmowaniu uchwały zawierającej polecenie lub upoważnienie do popełnienia czynu naruszającego dyscyplinę finansów publicznych, w przypadku niezgłoszenia sprzeciwu do tej uchwały, odpowiada na zasadach określonych w art. 19 ust. 3.

2. Za zgłoszenie sprzeciwu, o którym mowa w ust. 1, uważa się zgłoszenie sprzeciwu do uchwały na piśmie albo ustnie do protokołu, jak również głosowanie przeciwko uchwale w przypadku głosowania imiennego.

Art. 21. Naruszenie dyscypliny finansów publicznych uważa się za popełnione w czasie, w którym sprawca działał lub zaniechał działania, do którego był obowiązany. Za czas, w którym sprawca zaniechał działania, uważa się dzień następujący po upływie terminu, w którym określone działanie powinno nastąpić.³⁸⁾

Art. 22. (uchylony).³⁹⁾

Art. 23. 1. Nieświadomość tego, że działanie lub zaniechanie stanowi naruszenie dyscypliny finansów publicznych, nie wyłącza odpowiedzialności, chyba że nieświadomość była usprawiedliwiona.

2. Nie popełnia naruszenia dyscypliny finansów publicznych osoba, która z powodu choroby psychicznej lub innego zakłócenia czynności psychicznych nie mogła w czasie czynu rozpoznać jego znaczenia lub pokierować swoim postępowaniem.

3. Przepisu ust. 2 nie stosuje się, gdy zakłócenie czynności psychicznych zostało spowodowane wprawieniem się w stan nietrzeźwości lub odurzenia w wyniku własnego działania.

Art. 24. 1. Jeżeli w czasie orzekania w sprawie o naruszenie dyscypliny finansów publicznych obowiązuje ustawa inna niż w czasie popełnienia tego naruszenia, stosuje się ustawę nową, z tym że należy stosować ustawę obowiązującą w czasie popełnienia naruszenia, jeżeli jest ona względniejsza dla sprawcy.

2. Jeżeli według nowej ustawy określone działanie lub zaniechanie objęte orzeczeniem nie stanowi już naruszenia dyscypliny finansów publicznych, ukaranie ulega zatarciu z mocy prawa.

Art. 25. 1. Odpowiedzialność za naruszenie dyscypliny finansów publicznych jest niezależna od odpowiedzialności określonej innymi przepisami prawa, z zastrzeżeniem ust. 2 i 3.

2. W razie wszczęcia postępowania w sprawie o przestępstwo, przestępstwo skarbowe, wykroczenie albo wykroczenie skarbowe, o czyn stanowiący równocześnie naruszenie dyscypliny finansów publicznych, postępowanie o naruszenie dyscypliny finansów publicznych zawieszają się do czasu zakończenia postępowania karnego, postępowania w sprawie o wykroczenie albo postępowania w sprawie o przestępstwo skarbowe albo wykroczenie skarbowe.

³⁵⁾ Zdanie drugie dodane przez art. 1 pkt 15 lit. a ustawy, o której mowa w odnośniku 3.

³⁶⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 15 lit. b ustawy, o której mowa w odnośniku 3.

³⁷⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 16 ustawy, o której mowa w odnośniku 3.

³⁸⁾ Zdanie drugie dodane przez art. 1 pkt 17 ustawy, o której mowa w odnośniku 3.

³⁹⁾ Przez art. 1 pkt 18 ustawy, o której mowa w odnośniku 3.

3. W razie prawomocnego skazania za przestępstwo, przestępstwo skarbowe, wykroczenie albo wykroczenie skarbowe, będące równocześnie naruszeniem dyscypliny finansów publicznych, wszczęte postępowanie o naruszenie dyscypliny finansów publicznych podlega umorzeniu.

Art. 26.⁴⁰⁾ 1. Nie stanowi naruszenia dyscypliny finansów publicznych działanie lub zaniechanie określone w art. 5–16, którego przedmiotem są środki finansowe w wysokości nieprzekraczającej jednorazowo, a w przypadku więcej niż jednego działania lub zaniechania – łącznie w roku budżetowym, kwoty minimalnej.

2. Przepis ust. 1 stosuje się odpowiednio w przypadku działania lub zaniechania określonego w art. 18 pkt 2 oraz art. 18b i 18c.

3. Kwotą minimalną w rozumieniu ust. 1 jest kwota przeciętnego wynagrodzenia miesięcznego w gospodarce narodowej w roku poprzednim, ogłoszonego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski” zgodnie z art. 5 ust. 7 ustawy z dnia 4 marca 1994 r. o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych (Dz. U. z 2012 r. poz. 592, 908 i 1456), zwanego dalej „przeciętnym wynagrodzeniem”.

Art. 27. 1. Nie dochodzi się odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych w przypadku działania lub zaniechania podjętego wyłącznie w celu ograniczenia skutków zdarzenia losowego.

2. Zdarzeniem losowym, o którym mowa w ust. 1, jest zdarzenie wywołane przez czynniki zewnętrzne, którego nie można przewidzieć z pewnością, w szczególności zagrażające bezpośrednio życiu lub zdrowiu ludzi lub grożące powstaniem szkody niewspółmiernie większej niż spowodowana działaniem lub zaniechaniem naruszającym dyscyplinę finansów publicznych.

Art. 28. 1. Nie dochodzi się odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych, którego stopień szkodliwości dla finansów publicznych jest znikomy.

1a.⁴¹⁾ Przy ocenie stopnia szkodliwości dla finansów publicznych naruszenia dyscypliny finansów publicznych uwzględnia się wagę naruszonych obowiązków, sposób i okoliczności ich naruszenia, a także skutki naruszenia.

2. Przy ocenie stopnia szkodliwości dla finansów publicznych naruszenia dyscypliny finansów publicznych wywołującego skutki finansowe bierze się pod uwagę w szczególności wysokość skutku finansowego, w tym:⁴²⁾

- 1) wysokość uszczuplonych środków publicznych;
- 2) kwotę środków publicznych niewpłaconych lub niezwróconych na właściwy rachunek budżetu państwa, jednostki samorządu terytorialnego lub innej jednostki sektora finansów publicznych;
- 3) kwotę środków publicznych wydatkowanych bez upoważnienia lub z jego przekroczeniem albo niezgodnie z przeznaczeniem;
- 4) wysokość zobowiązań zaciągniętych bez upoważnienia lub z jego przekroczeniem;
- 5)⁴³⁾ kwotę zapłaconych odsetek, kar lub opłat albo wypłaconego oprocentowania.

3.⁴⁴⁾ Przy ocenie stopnia szkodliwości dla finansów publicznych naruszenia dyscypliny finansów publicznych niewywołującego skutków finansowych uwzględnia się w szczególności wagę naruszonych obowiązków oraz sposób i okoliczności ich naruszenia, w tym w przypadku naruszenia dyscypliny finansów publicznych określonego w art. 17 i 17a – sposób naruszenia zasady uczciwej konkurencji lub zasady równego traktowania wykonawców.

Art. 29. 1. Osoba, która naruszyła dyscyplinę finansów publicznych wskutek wykonania polecenia przełożonego albo kierownika jednostki, albo dysponenta środków publicznych, organu nadzorującego lub organu założycielskiego, nie ponosi odpowiedzialności, jeżeli przed wykonaniem polecenia zgłosiła pisemnie zastrzeżenie i, pomimo tego zastrzeżenia, otrzymała pisemne potwierdzenie wykonania polecenia albo polecenie nie zostało odwołane albo zmienione. W tym przypadku odpowiedzialność ponosi osoba, która podpisała się pod pisemnym poleceniem wykonania polecenia, a przy braku takiego dokumentu – osoba, która wydała polecenie.

⁴⁰⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 19 ustawy, o której mowa w odnośniku 3.

⁴¹⁾ Dodany przez art. 1 pkt 20 lit. a ustawy, o której mowa w odnośniku 3.

⁴²⁾ Zdanie wstępne w brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 20 lit. b tiret pierwsze ustawy, o której mowa w odnośniku 3.

⁴³⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 20 lit. b tiret drugie ustawy, o której mowa w odnośniku 3.

⁴⁴⁾ Dodany przez art. 1 pkt 20 lit. c ustawy, o której mowa w odnośniku 3.

2.⁴⁵⁾ Osoba, która naruszyła dyscyplinę finansów publicznych wskutek wykonania uchwały organu, o którym mowa w art. 4 ust. 1 pkt 1, nie ponosi odpowiedzialności, jeżeli przed wykonaniem uchwały zgłosiła pisemnie zastrzeżenie i pomimo tego zastrzeżenia otrzymała pisemne potwierdzenie wykonania uchwały lub uchwała nie została uchylona albo zmieniona; w tym przypadku odpowiedzialność ponosi każdy z członków organu, który podpisał się pod pisemnym potwierdzeniem wykonania uchwały, a w razie braku takiego dokumentu – każdy z członków organu, który nie zgłosił sprzeciwu do uchwały, która nie została uchylona albo zmieniona.

Art. 30. Ukaranie osoby odpowiedzialnej za naruszenie dyscypliny finansów publicznych nie ogranicza praw Skarbu Państwa, jednostki samorządu terytorialnego lub innej jednostki sektora finansów publicznych do dochodzenia odszkodowania za poniesioną szkodę.

Rozdział 3

Kary za naruszenie dyscypliny finansów publicznych oraz ich wymiar

Art. 31. 1. Karami za naruszenie dyscypliny finansów publicznych są:

- 1) upomnienie;
- 2) nagana;
- 3) kara pieniężna;
- 4) zakaz pełnienia funkcji związanych z dysponowaniem środkami publicznymi.

2.⁴⁶⁾ Karę pieniężną wymierza się w wysokości od 0,25 do trzykrotności miesięcznego wynagrodzenia osoby odpowiedzialnej za naruszenie dyscypliny finansów publicznych – obliczonego jak wynagrodzenie za czas urlopu wypoczynkowego – należnego w roku, w którym doszło do tego naruszenia.

3.⁴⁶⁾ Jeżeli nie jest możliwe ustalenie wysokości wynagrodzenia, o którym mowa w ust. 2, karę pieniężną wymierza się w wysokości od 0,25 do pięciokrotności przeciętnego wynagrodzenia.

4. Karę zakazu pełnienia funkcji związanych z dysponowaniem środkami publicznymi wymierza się na okres od roku do 5 lat.

Art. 32. 1. Ukaranie karą nagany lub karą pieniężną wywołuje, określone w odrębnych przepisach, skutki wynikające z ujemnej lub negatywnej oceny kwalifikacyjnej.

2. Ukaranie karą zakazu pełnienia funkcji związanych z dysponowaniem środkami publicznymi wyklucza, przez czas określony w orzeczeniu o ukaraniu, możliwość:

- 1) pełnienia funkcji:
  - a) kierownika, zastępcy kierownika lub dyrektora generalnego,
  - b) członka zarządu,
  - c) skarbnika, głównego księgowego lub zastępcy głównego księgowego,
  - d) kierownika lub zastępcy kierownika komórki bezpośrednio odpowiedzialnej za wykonywanie budżetu lub planu finansowego
– jednostki sektora finansów publicznych;
- 2) reprezentowania interesów majątkowych Skarbu Państwa, jednostki samorządu terytorialnego lub innej jednostki sektora finansów publicznych;
- 3) członkostwa w organach stanowiących, nadzorczych i wykonawczych państwowych i samorządowych osób prawnych.

3. Ukaranie karą zakazu pełnienia funkcji związanych z dysponowaniem środkami publicznymi nie ogranicza prawa wybieralności (biernego prawa wyborczego) na wójta, burmistrza i prezydenta miasta.

⁴⁵⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 21 ustawy, o której mowa w odnośniku 3.

⁴⁶⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 22 ustawy, o której mowa w odnośniku 3.

Art. 33. 1.⁴⁷⁾ Organ orzekający w sprawach o naruszenie dyscypliny finansów publicznych wymierza karę według swojego uznania, w granicach określonych w ustawie, uwzględniając stopień szkodliwości dla finansów publicznych naruszenia dyscypliny finansów publicznych, stopień winy, a także cele kary w zakresie społecznego oddziaływania oraz cele zapobiegawcze i dyscyplinujące, które ma osiągnąć w stosunku do ukaranego.

1a.⁴⁸⁾ Wymierzając karę za naruszenie dyscypliny finansów publicznych wywołujące skutki finansowe, organ orzekający bierze pod uwagę również relację wysokości skutku finansowego do:

- 1) wysokości kwoty wydatków albo kosztów określonej w planie finansowym jednostki sektora finansów publicznych lub
- 2) wysokości kwoty środków publicznych przekazanych do wykorzystania lub dysponowania w roku budżetowym podmiotowi niezaliczanemu do sektora finansów publicznych.

2. Wymierzając karę, organ orzekający uwzględnia motyw i sposób działania, okoliczności działania lub zaniechania, jak również właściwości, warunki osobiste osoby odpowiedzialnej za naruszenie dyscypliny finansów publicznych, jej doświadczenie zawodowe, sposób wywiązywania się z obowiązków służbowych oraz zachowanie po naruszeniu dyscypliny finansów publicznych.

3. Okoliczności wpływające na wymiar kary uwzględnia się tylko co do osoby, której dotyczą.

Art. 34.⁴⁹⁾ 1. Karę określoną w art. 31 ust. 1 pkt 4 wymierza się w przypadku rażącego naruszenia dyscypliny finansów publicznych.

2. Karę określoną w art. 31 ust. 1 pkt 4 można wymierzyć również w przypadku ponownego ukarania za naruszenie dyscypliny finansów publicznych.

Art. 34a.⁵⁰⁾ Karę pieniężną albo karę nagany można wymierzyć w szczególności w przypadku naruszenia dyscypliny finansów publicznych, którego stopień szkodliwości dla finansów publicznych jest znaczny, z tym że jeżeli skutek naruszenia:

- 1) nie została wpłacona lub zwrócona należność Skarbu Państwa, jednostki samorządu terytorialnego lub innej jednostki sektora finansów publicznych w znacznej wysokości,
- 2) bez upoważnienia albo z przekroczeniem zakresu upoważnienia zaciągnięto zobowiązanie lub dokonano wydatku w znacznej wysokości,
- 3) zapłacono ze środków publicznych odsetki, kary lub opłaty albo oprocentowanie w znacznej wysokości,
- 4) udzielono zamówienia publicznego z istotnym naruszeniem zasady uczciwej konkurencji lub zasady równego traktowania wykonawców

– wymierza się karę pieniężną.

Art. 35.⁵¹⁾ Karę pomnienia można wymierzyć w szczególności w przypadku, gdy stopień szkodliwości naruszenia dyscypliny finansów publicznych nie jest znaczny.

Art. 36. 1. W przypadkach zasługujących na szczególne uwzględnienie można, biorąc pod uwagę rodzaj i okoliczności naruszenia dyscypliny finansów publicznych lub właściwości i warunki osobiste sprawcy naruszenia dyscypliny finansów publicznych, wymierzyć karę łagodniejszego rodzaju, a nawet odstąpić od jej wymierzenia.

2. Jako okoliczności łagodzące można uwzględnić w szczególności:

- 1) działanie lub zaniechanie ze szczególnych pobudek lub w szczególnych warunkach, zasługujących na uwzględnienie, w tym w celu zapobieżenia szkodzie w mieniu publicznym;

⁴⁷⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 23 lit. a ustawy, o której mowa w odnośniku 3.

⁴⁸⁾ Dodany przez art. 1 pkt 23 lit. b ustawy, o której mowa w odnośniku 3.

⁴⁹⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 24 ustawy, o której mowa w odnośniku 3.

⁵⁰⁾ Dodany przez art. 1 pkt 25 ustawy, o której mowa w odnośniku 3.

⁵¹⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 26 ustawy, o której mowa w odnośniku 3.

- 2) wyróżnianie się przed popełnieniem naruszenia dyscypliny finansów publicznych wzorowym spełnianiem obowiązków zawodowych;
- 3) przyczynienie się do usunięcia szkodliwych następstw naruszenia dyscypliny finansów publicznych lub podjęcie o to starań.

3.⁵²⁾ Odstąpienia od wymierzenia kary nie stosuje się:

- 1) wobec sprawcy naruszenia dyscypliny finansów publicznych popełnionego w czasie, gdy nie uległo zatarcu prawomocnie orzeczone ukaranie za inne naruszenie dyscypliny finansów publicznych;
- 2) w przypadku gdy stopień szkodliwości naruszenia dyscypliny finansów publicznych jest rażący.

4.⁵³⁾ W przypadku gdy w związku z naruszeniem dyscypliny finansów publicznych nastąpiło uszczuplenie środków publicznych w znacznej wysokości, można odstąpić od wymierzenia kary, jeżeli przed wydaniem orzeczenia środki wyrównujące to uszczuplenie zostały w całości wpłacone lub zwrócone na rzecz Skarbu Państwa, jednostki samorządu terytorialnego lub innej właściwej jednostki sektora finansów publicznych.

Art. 37. Sprawcy, który dopuścił się kilku czynów stanowiących naruszenie dyscypliny finansów publicznych, a sprawa o te czyny jest objęta jednym postępowaniem, wymierza się jedną karę za wszystkie czyny.

Rozdział 4

Przedawnienie oraz zatarcie ukarania

Art. 38. 1. Karalność naruszenia dyscypliny finansów publicznych ustaje, jeżeli od czasu jego popełnienia upłynęły 3 lata. Jeżeli jednak w tym okresie wszczęto postępowanie o naruszenie dyscypliny finansów publicznych, karalność ustaje z upływem 2 lat od zakończenia tego okresu.

2. W razie stwierdzenia nieważności prawomocnego postanowienia lub orzeczenia komisji orzekającej w sprawie o naruszenie dyscypliny finansów publicznych, karalność ustaje po upływie 2 lat od dnia stwierdzenia nieważności prawomocnego postanowienia lub orzeczenia.

3. W razie uchylecia prawomocnego postanowienia lub orzeczenia komisji orzekającej w sprawie o naruszenie dyscypliny finansów publicznych, karalność ustaje po upływie 2 lat od dnia uchylecia prawomocnego postanowienia lub orzeczenia.

4. W razie wznowienia postępowania w sprawie o naruszenie dyscypliny finansów publicznych zakończonego prawomocnym postanowieniem lub orzeczeniem, karalność ustaje po upływie 2 lat od dnia wydania postanowienia o wznowieniu postępowania.

Art. 39. 1. Nie można wykonać kary za naruszenie dyscypliny finansów publicznych, jeżeli od dnia uprawomocnienia się orzeczenia upłynęły 2 lata.

2. Przedawnienie wykonania kary nie biegnie w okresie wstrzymania z urzędu jej wykonania, wskutek zaskarżenia do sądu prawomocnego orzeczenia zgodnie z art. 169, a w przypadku kary pieniężnej także w okresie odroczenia tej kary lub jej spłaty w ratach.

Art. 40. 1. Zatarcie ukarania za naruszenie dyscypliny finansów publicznych następuje z mocy prawa, jeżeli od dnia wykonania kary lub przedawnienia jej wykonania upłynęły 2 lata.

2. W razie odstąpienia od wymierzenia kary zatarcie ukarania z mocy prawa następuje po upływie roku od dnia uprawomocnienia się orzeczenia.

3. Z chwilą zatarcia ukarania uważa się je za niebyłe.

Art. 41. Na wniosek ukaranego lub jego przełożonego, pozytywnie zaopiniowany przez Głównego Rzecznika Dyscypliny Finansów Publicznych, minister właściwy do spraw finansów publicznych może postanowić o zatarcu ukarania za naruszenie dyscypliny finansów publicznych przed upływem terminu, o którym mowa w art. 40 ust. 1 i 2.

⁵²⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 27 lit. a ustawy, o której mowa w odnośniku 3.

⁵³⁾ Dodany przez art. 1 pkt 27 lit. b ustawy, o której mowa w odnośniku 3.

DZIAŁ III

Organy właściwe w sprawach o naruszenie dyscypliny finansów publicznych

Rozdział 1

Organy orzekające w sprawach o naruszenie dyscypliny finansów publicznych

Art. 42. 1. Organami orzekającymi w sprawach o naruszenie dyscypliny finansów publicznych pierwszej instancji są komisje orzekające w sprawach o naruszenie dyscypliny finansów publicznych, zwane dalej „komisjami orzekającymi”.

2. Organem orzekającym w sprawach o naruszenie dyscypliny finansów publicznych drugiej instancji jest Główna Komisja Orzekająca w Sprawach o Naruszenie Dyscypliny Finansów Publicznych, zwana dalej „Główną Komisją Orzekającą”.

3. Kadencja komisji orzekających i Głównej Komisji Orzekającej trwa 4 lata.

4.⁵⁴⁾ Kadencja komisji orzekającej i Głównej Komisji Orzekającej rozpoczyna się w dniu powołania przewodniczącego danej komisji. Powołanie przewodniczącego po rozpoczęciu kadencji danej komisji nie skutkuje wydłużeniem okresu kadencji.

Art. 43. 1. W skład komisji orzekającej wchodzi przewodniczący, jeden lub dwóch jego zastępców i od 5 do 21 członków komisji.

2.⁵⁵⁾ W skład Głównej Komisji Orzekającej wchodzi przewodniczący, jeden lub dwóch jego zastępców i od 15 do 21 członków Komisji.

Art. 44. 1. Przewodniczący kieruje pracą komisji orzekających i Głównej Komisji Orzekającej, czuwa nad sprawnym przebiegiem postępowania i w tym celu wydaje postanowienia i zarządzenia oraz podejmuje inne czynności określone w ustawie.

2. Zastępca przewodniczącego, w zakresie spraw przekazanych przez przewodniczącego, podejmuje wszystkie czynności określone w ustawie dla przewodniczącego.

3. Przewodniczący, ich zastępcy i członkowie komisji orzekających i Głównej Komisji Orzekającej są obowiązani do udziału w szkoleniach z zakresu problematyki finansów publicznych i prawa.

Art. 44a.⁵⁶⁾ Przewodniczący Głównej Komisji Orzekającej podejmuje działania na rzecz zapewnienia jednolitego stosowania przepisów o odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych przez organy orzekające w sprawach o takie naruszenie, przy uwzględnieniu orzecznictwa sądów, w szczególności przez upowszechnianie orzeczeń Głównej Komisji Orzekającej i komisji orzekających.

Art. 45. 1. Członkowie komisji orzekających i Głównej Komisji Orzekającej są niezawisli w zakresie orzekania w sprawach o naruszenie dyscypliny finansów publicznych i podlegają tylko przepisom prawa.

2. Członkowie komisji orzekających i Głównej Komisji Orzekającej orzekają w granicach określonych ustawą oraz na mocy przekonania opartego na ocenie dowodów, rozstrzygają samodzielnie nasuwające się zagadnienia prawne i nie są związani rozstrzygnięciami innych organów, z wyjątkiem prawomocnego wyroku sądu.

Rozdział 2

Komisje orzekające i ich właściwość

Art. 46. Komisjami orzekającymi są:

- 1) wspólna komisja orzekająca;
- 2)⁵⁷⁾ międzyresortowe komisje orzekające przy:
  - a) ministrze właściwym do spraw finansów publicznych,
  - b) ministrze właściwym do spraw administracji publicznej,
  - c) Ministrze Sprawiedliwości;
- 3) komisja orzekająca przy Sefie Kancelarii Prezesa Rady Ministrów;
- 4) regionalne komisje orzekające przy regionalnych izbach obrachunkowych.

⁵⁴⁾ Dodany przez art. 1 pkt 28 ustawy, o której mowa w odnośniku 3.

⁵⁵⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 29 ustawy, o której mowa w odnośniku 3.

⁵⁶⁾ Dodany przez art. 1 pkt 30 ustawy, o której mowa w odnośniku 3.

⁵⁷⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 31 ustawy, o której mowa w odnośniku 3.

Art. 47. 1. Wspólna komisja orzekająca orzeka w sprawach o naruszenie dyscypliny finansów publicznych w zakresie realizacji budżetu państwa w częściach:

- 1) Kancelaria Sejmu;
- 2) Kancelaria Senatu;
- 3) Kancelaria Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej;
- 4) Sąd Najwyższy;
- 5) Naczelny Sąd Administracyjny;
- 6) Trybunał Konstytucyjny;
- 7) Najwyższa Izba Kontroli;
- 8) Rzecznik Praw Obywatelskich;
- 9) Rzecznik Praw Dziecka;
- 10) Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji;
- 11) Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych;
- 12) Instytut Pamięci Narodowej – Komisja Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu;
- 13) Krajowe Biuro Wyborcze;
- 14) Państwowa Inspekcja Pracy;
- 15) Krajowa Rada Sądownictwa.

2. Wspólna komisja orzekająca orzeka również w sprawach o naruszenie dyscypliny finansów publicznych w odniesieniu do jednostek otrzymujących środki publiczne przekazane z części budżetu państwa określonych w ust. 1.

Art. 48.⁵⁸⁾ Międzyresortowa komisja orzekająca przy ministrze właściwym do spraw finansów publicznych orzeka w sprawach o naruszenie dyscypliny finansów publicznych w zakresie dotyczącym:

- 1) realizacji budżetu państwa w częściach ustalonych dla następujących działów administracji rządowej:
  - a) budżet,
  - b) finanse publiczne,
  - c) instytucje finansowe,
  - d) członkostwo Rzeczypospolitej Polskiej w Unii Europejskiej,
  - e) kultura i ochrona dziedzictwa narodowego,
  - f) kultura fizyczna,
  - g) nauka,
  - h) oświata i wychowanie,
  - i) rolnictwo,
  - j) rozwój wsi,
  - k) rynki rolne,
  - l) rybołówstwo,
  - m) szkolnictwo wyższe,

⁵⁸⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 32 ustawy, o której mowa w odnośniku 3.

- n) turystyka,
- o) sprawy zagraniczne,
- p) zdrowie

– z wyłączeniem środków przekazanych jednostkom, o których mowa w art. 51 pkt 1 i 4;

- 2) realizacji budżetu państwa w częściach innych niż ustalone dla działów administracji rządowej, którymi dysponują ministrowie kierujący działami wymienionymi w pkt 1, z wyłączeniem środków przekazanych jednostkom, o których mowa w art. 51 pkt 1 i 4;
- 3) organów i jednostek podległych ministrom kierującym działami wymienionymi w pkt 1 lub nadzorowanych przez tych ministrów oraz jednostek im podległych lub przez nie nadzorowanych;
- 4) innych podmiotów otrzymujących środki publiczne przekazane z części budżetu państwa, o których mowa w pkt 1 i 2, lub z innych środków publicznych, którymi dysponują ministrowie kierujący działami wymienionymi w pkt 1 lub organy i jednostki, o których mowa w pkt 3.

Art. 49.⁵⁸⁾ Międzyresortowa komisja orzekająca przy ministrze właściwym do spraw administracji publicznej orzeka w sprawach o naruszenie dyscypliny finansów publicznych w zakresie dotyczącym:

- 1) realizacji budżetu państwa w częściach ustalonych dla następujących działów administracji rządowej:

- a) administracja publiczna,
- b)⁵⁹⁾ budownictwo, gospodarka przestrzenna i mieszkaniowa,
- b)⁶⁰⁾ budownictwo, lokalne planowanie i zagospodarowanie przestrzenne oraz mieszkalnictwo,**

- c) gospodarka,
- d) gospodarka morska,
- e) gospodarka wodna,
- f) informatyzacja,
- g) łączność,
- h) obrona narodowa,
- i) praca,
- j) rozwój regionalny,
- k) Skarb Państwa,
- l) transport,
- m) środowisko,
- n) rodzina,
- o) sprawy wewnętrzne,
- p) wyznania religijne oraz mniejszości narodowe i etniczne,
- q) zabezpieczenie społeczne

– z wyłączeniem środków przekazanych jednostkom, o których mowa w art. 51 pkt 1 i 4;

- 2) realizacji budżetu państwa w częściach innych niż ustalone dla działów administracji rządowej, którymi dysponują ministrowie kierujący działami wymienionymi w pkt 1, z wyłączeniem środków przekazanych jednostkom, o których mowa w art. 51 pkt 1 i 4;
- 3) osób pełniących funkcje marszałka województwa, członka zarządu województwa i głównego księgowego budżetu województwa (skarbnika województwa);
- 4) osób pełniących funkcje wojewody, wicewojewody, dyrektora generalnego urzędu wojewódzkiego i głównego księgowego części budżetowej, której dysponentem jest wojewoda;

⁵⁹⁾ W tym brzmieniu obowiązuje do wejścia w życie zmiany, o której mowa w odnośniku 60.

⁶⁰⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 32 ustawy z dnia 13 lipca 2012 r. o zmianie ustawy o działach administracji rządowej oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 951), która wejdzie w życie z dniem 1 stycznia 2013 r.

- 5) organów i jednostek podległych ministrom kierującym działami wymienionymi w pkt 1 lub nadzorowanych przez tych ministrów oraz jednostek im podległych lub przez nie nadzorowanych;
- 6) innych podmiotów otrzymujących środki publiczne przekazane z części budżetu państwa, o których mowa w pkt 1 i 2, lub z innych środków publicznych, którymi dysponują ministrowie kierujący działami wymienionymi w pkt 1 lub organy i jednostki, o których mowa w pkt 5.

Art. 49a.⁶¹⁾ Międzyresortowa komisja orzekająca przy Ministrze Sprawiedliwości orzeka w sprawach o naruszenie dyscypliny finansów publicznych w zakresie dotyczącym:

- 1) realizacji budżetu państwa:
  - a) w części ustalonej dla działu administracji rządowej sprawiedliwość,
  - b) w częściach innych niż ustalona dla działu administracji rządowej sprawiedliwość, którymi dysponuje Minister Sprawiedliwości,
  - c) w części, którą dysponuje Prokurator Generalny– z wyłączeniem środków przekazanych jednostkom wymienionym w art. 51 pkt 1 i 4;
- 2) organów i jednostek podległych Ministrowi Sprawiedliwości albo Prokuratorowi Generalnemu lub nadzorowanych przez Ministra Sprawiedliwości albo Prokuratora Generalnego, a także jednostek podległych tym organom lub jednostkom lub nadzorowanych przez te organy lub jednostki;
- 3) innych podmiotów otrzymujących środki publiczne przekazane z części budżetu państwa, o których mowa w pkt 1, lub z innych środków publicznych, którymi dysponują Minister Sprawiedliwości, Prokurator Generalny lub organy i jednostki wymienione w pkt 2.

Art. 49b.⁶¹⁾ Jeżeli nie jest możliwe ustalenie właściwości międzyresortowej komisji orzekającej zgodnie z art. 48–49a, właściwa jest międzyresortowa komisja orzekająca przy ministrze właściwym do spraw finansów publicznych.

Art. 50. Komisja orzekająca przy Szefie Kancelarii Prezesa Rady Ministrów orzeka w sprawach o naruszenie dyscypliny finansów publicznych w zakresie dotyczącym:

- 1) realizacji budżetu Kancelarii Prezesa Rady Ministrów;
- 2) samorządowych kolegiów odwoławczych;
- 3)⁶²⁾ organów i jednostek nadzorowanych przez Prezesa Rady Ministrów oraz jednostek im podległych lub przez nie nadzorowanych, z wyłączeniem osób, o których mowa w art. 49 pkt 4, oraz jednostek, o których mowa w art. 51 pkt 3;
- 4)⁶²⁾ osób pełniących funkcje ministra, sekretarza stanu i podsekretarza stanu, a także dyrektora generalnego urzędu i głównego księgowego części budżetu, z wyłączeniem dyrektora generalnego urzędu wojewódzkiego i głównego księgowego części budżetu, której dysponentem jest wojewoda;
- 5) innych jednostek otrzymujących środki publiczne przekazane z części budżetu państwa lub innych środków publicznych, którymi dysponuje Szef Kancelarii Prezesa Rady Ministrów lub organy i jednostki wymienione w pkt 3.

Art. 51. Regionalna komisja orzekająca orzeka, zgodnie z terytorialnym zasięgiem działania regionalnej izby obrachunkowej, przy której została utworzona, w sprawach o naruszenie dyscypliny finansów publicznych w zakresie dotyczącym:⁶³⁾

- 1)⁶⁴⁾ jednostek samorządu terytorialnego, ich związków i stowarzyszeń, z wyłączeniem osób, o których mowa w art. 49 pkt 3;
- 2)⁶⁴⁾ realizacji budżetu wojewody, z wyłączeniem osób, o których mowa w art. 49 pkt 4;
- 3) jednostek podległych i nadzorowanych przez wojewodę;
- 4) samorządowych jednostek organizacyjnych, w tym samorządowych osób prawnych;
- 5) innych jednostek otrzymujących środki publiczne przekazane z budżetów jednostek samorządu terytorialnego lub innych środków publicznych, którymi dysponują te jednostki;
- 6) innych jednostek w zakresie środków otrzymanych z budżetu wojewody lub z innych środków, którymi dysponuje wojewoda.

⁶¹⁾ Dodany przez art. 1 pkt 33 ustawy, o której mowa w odnośniku 3.

⁶²⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 34 ustawy, o której mowa w odnośniku 3.

⁶³⁾ Zdanie wstępne w brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 35 lit. a ustawy, o której mowa w odnośniku 3.

⁶⁴⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 35 lit. b ustawy, o której mowa w odnośniku 3.

Art. 51a.⁶⁵⁾ 1. Właściwość komisji orzekającej ustala się według stanu na dzień popełnienia naruszenia dyscypliny finansów publicznych.

2. W przypadku naruszenia dyscypliny finansów publicznych popełnionego przez więcej niż jedną osobę, jeżeli jednym z obwinionych jest:

- 1) osoba wymieniona w art. 49 pkt 3 i 4 – właściwa jest międzyresortowa komisja orzekająca przy ministrze właściwym do spraw administracji publicznej, z zastrzeżeniem pkt 2;
- 2) osoba wymieniona w art. 50 pkt 4 – właściwa jest komisja orzekająca przy Szefie Kancelarii Prezesa Rady Ministrów.

3. Wyłączenie do odrębnego rozpoznania sprawy jednej z osób, o których mowa w ust. 2, po złożeniu wniosku o ukaranie za naruszenie dyscypliny finansów publicznych nie zmienia właściwości ustalonej zgodnie z ust. 2.

Rozdział 3

Zasady powoływania komisji orzekających i Głównej Komisji Orzekającej

Art. 52. Przewodniczącego, jego zastępcę oraz członków wspólnej komisji orzekającej powołuje i odwołuje Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej. Są oni powoływani spośród kandydatów zgłoszonych przez:

- 1) Szefa Kancelarii Prezydenta;
- 2) Marszałka Sejmu;
- 3) Marszałka Senatu;
- 4) Prezesa Najwyższej Izby Kontroli;
- 5) Rzecznika Praw Obywatelskich;
- 6) Rzecznika Praw Dziecka;
- 7) Przewodniczącego Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji;
- 8) Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych;
- 9) Prezesa Instytutu Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu;
- 10) Kierownika Krajowego Biura Wyborczego;
- 11) Głównego Inspektora Pracy;
- 12) Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego;
- 13) Prezesa Naczelnego Sądu Administracyjnego;
- 14) Prezesa Trybunału Konstytucyjnego;
- 15) Przewodniczącego Krajowej Rady Sądownictwa.

Art. 53. 1. Przewodniczących komisji, o których mowa w art. 46 pkt 2–4, i ich zastępców powołuje i odwołuje, na wniosek ministra właściwego do spraw finansów publicznych, Prezes Rady Ministrów. Są oni powoływani spośród kandydatów zgłoszonych, odnośnie do:

- 1)⁶⁶⁾ międzyresortowych komisji orzekających – przez ministra, przy którym działa dana komisja;
- 2) komisji orzekającej przy Szefie Kancelarii Prezesa Rady Ministrów – przez Szefa Kancelarii Prezesa Rady Ministrów;
- 3) regionalnej komisji orzekającej przy regionalnej izbie obrachunkowej – przez prezesa tej izby.

2. Członków komisji, o których mowa w art. 46 pkt 2–4, powołuje i odwołuje, na wniosek przewodniczącego komisji orzekającej, Prezes Rady Ministrów.

⁶⁵⁾ Dodany przez art. 1 pkt 36 ustawy, o której mowa w odnośniku 3.

⁶⁶⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 37 lit. a ustawy, o której mowa w odnośniku 3.

3.⁶⁷⁾ Przewodniczący międzyresortowej komisji orzekającej występuje do ministrów kierujących działami administracji rządowej objętymi właściwością danej komisji, a w przypadku międzyresortowej komisji orzekającej przy Ministrze Sprawiedliwości – również do Prokuratora Generalnego, o przedstawienie kandydatów na członków tej komisji. Kandydatów przedstawia się w terminie 14 dni od dnia wystąpienia.

Art. 54. 1. Przewodniczącego Głównej Komisji Orzekającej i jego zastępcę powołuje i odwołuje, na wniosek ministra właściwego do spraw finansów publicznych, Prezes Rady Ministrów.

2.⁶⁸⁾ Członków Głównej Komisji Orzekającej powołuje i odwołuje, na wniosek Przewodniczącego tej Komisji zaopiniowany przez ministra właściwego do spraw finansów publicznych, Prezes Rady Ministrów.

Art. 55. 1. W skład komisji orzekającej oraz Głównej Komisji Orzekającej powołuje się osobę, która wyraziła zgodę na pracę w komisji oraz:

- 1) ma obywatelstwo polskie i korzysta z pełni praw publicznych;
- 2) posiada pełną zdolność do czynności prawnych;
- 3) nie była prawomocnie skazana za przestępstwo lub przestępstwo skarbowe popełnione umyślnie;
- 4) nie była prawomocnie ukarana za naruszenie dyscypliny finansów publicznych;
- 5)⁶⁹⁾ posiada wyższe wykształcenie prawnicze, ekonomiczne lub administracyjne;
- 6) posiada odpowiednią wiedzę z zakresu problematyki finansów publicznych i prawa oraz niezbędne doświadczenie zawodowe.

2. (uchylony).⁷⁰⁾

3. Nie można łączyć członkostwa w komisji orzekającej i Głównej Komisji Orzekającej, być członkiem więcej niż jednej komisji orzekającej, a także łączyć członkostwa w tych komisjach z funkcją rzecznika dyscypliny finansów publicznych, Głównego Rzecznika Dyscypliny Finansów Publicznych lub ich zastępców.

4. Członkiem wspólnej komisji orzekającej nie może być kierownik i zastępca kierownika komórki bezpośrednio odpowiedzialnej za wykonanie budżetu państwa w zakresie części, o których mowa w art. 47 ust. 1.

5.⁷¹⁾ Członkami międzyresortowej komisji orzekającej nie mogą być kierownik i zastępca kierownika komórki bezpośrednio odpowiedzialnej za wykonanie budżetu państwa w zakresie części objętej właściwością danej komisji lub planu finansowego jednostki budżetowej – urzędu obsługującego ministra będącego dysponentem tej części, a w przypadku międzyresortowej komisji orzekającej przy Ministrze Sprawiedliwości – również Prokuratora Generalnego.

6. Członkiem komisji orzekającej przy Szefie Kancelarii Prezesa Rady Ministrów nie może być kierownik i zastępca kierownika komórki bezpośrednio odpowiedzialnej za wykonywanie budżetu państwa w zakresie części Kancelaria Prezesa Rady Ministrów.

7. Członkiem regionalnej komisji orzekającej nie może być kierownik i zastępca kierownika komórki bezpośrednio odpowiedzialnej za wykonywanie budżetu państwa w zakresie części, której dysponentem jest wojewoda, lub planu finansowego jednostki budżetowej – urzędu wojewódzkiego.

Art. 56. 1. Przed upływem kadencji członkostwo w komisji orzekającej lub Głównej Komisji Orzekającej wygasa w razie:

- 1) rezygnacji z członkostwa;
- 2) śmierci;
- 3) utraty obywatelstwa polskiego;
- 4) utraty praw publicznych;
- 5) utraty pełnej zdolności do czynności prawnych;

⁶⁷⁾ Dodany przez art. 1 pkt 37 lit. b ustawy, o której mowa w odnośniku 3.

⁶⁸⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 38 ustawy, o której mowa w odnośniku 3.

⁶⁹⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 39 lit. a ustawy, o której mowa w odnośniku 3.

⁷⁰⁾ Przez art. 1 pkt 39 lit. b ustawy, o której mowa w odnośniku 3.

⁷¹⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 39 lit. c ustawy, o której mowa w odnośniku 3.

- 6) prawomocnego skazania za przestępstwo lub przestępstwo skarbowe popełnione umyślnie;
- 7) prawomocnego ukarania za naruszenie dyscypliny finansów publicznych;
- 8) powołania na stanowisko, o którym mowa w art. 55 ust. 4–7;
- 9) zniesienia lub połączenia organów, przy których powołano komisje orzekające.

2. Członka komisji orzekającej lub Głównej Komisji orzekającej można odwołać w razie:

- 1) nieusprawiedliwionego niewykonywania przez niego obowiązków lub rażąco niedbałego ich wykonywania;
- 2) zachowania uchybiającego godności członka komisji;
- 3) trwałej niemożności wykonywania obowiązków członka komisji.

3. Przepisy ust. 1 i 2 oraz art. 55 stosuje się odpowiednio do przewodniczących i zastępców przewodniczącego komisji.

4. Wygaśnięcie członkostwa w komisji orzekającej stwierdza przewodniczący komisji, a wygaśnięcie członkostwa przewodniczącego komisji lub jego zastępcy – stwierdza Przewodniczący Głównej Komisji Orzekającej.

5. Wygaśnięcie członkostwa w Głównej Komisji Orzekającej stwierdza Przewodniczący Głównej Komisji Orzekającej, a wygaśnięcie członkostwa Przewodniczącego Głównej Komisji Orzekającej lub jego zastępcy stwierdza Prezes Rady Ministrów.

6. Skład komisji orzekającej lub Głównej Komisji Orzekającej może być uzupełniony w czasie trwania kadencji.

Rozdział 4

Organy właściwe do wypełniania funkcji oskarżyciela

Art. 57. 1. Organami właściwymi do prowadzenia postępowania wyjaśniającego w sprawach o naruszenie dyscypliny finansów publicznych oraz wypełniania funkcji oskarżyciela w pierwszej instancji są rzecznicy dyscypliny finansów publicznych, zwani dalej „rzecznikami dyscypliny”, i ich zastępcy.

2. Zastępca rzecznika dyscypliny w zakresie spraw przekazanych przez rzecznika dyscypliny wykonuje zadania i podejmuje wszystkie czynności określone w ustawie dla rzecznika dyscypliny.

3. W zakresie sprawowanej funkcji rzecznik dyscypliny jest przełożonym swoich zastępców.

Art. 58. 1. Organem właściwym do wypełniania funkcji oskarżyciela w drugiej instancji jest Główny Rzecznik Dyscypliny Finansów Publicznych, zwany dalej „Głównym Rzecznikiem”, i jego zastępcy.

2. Zastępca Głównego Rzecznika w zakresie spraw przekazanych przez Głównego Rzecznika wykonuje zadania i podejmuje wszystkie czynności określone w ustawie dla Głównego Rzecznika.

3. Główny Rzecznik jest w zakresie sprawowanej funkcji przełożonym swoich zastępców oraz rzeczników dyscypliny i ich zastępców.

4. Rzecznicy dyscypliny i ich zastępcy są obowiązani do udziału w szkoleniach z zakresu problematyki finansów publicznych i prawa.

Art. 59. 1.⁷²⁾ W zakresie sprawowanej funkcji Główny Rzecznik, rzecznik dyscypliny i ich zastępcy działają na rzecz finansów publicznych oraz reprezentują w prowadzonym postępowaniu interesy Skarbu Państwa, jednostek samorządu terytorialnego i innych jednostek sektora finansów publicznych.

2.⁷³⁾ Główny Rzecznik, rzecznik dyscypliny i ich zastępcy są w zakresie sprawowanej funkcji niezależni od innych organów i nie są związani rozstrzygnięciami innych organów, z wyjątkiem prawomocnego wyroku sądu.

⁷²⁾ Oznaczenie ust. 1 nadane przez art. 1 pkt 40 ustawy, o której mowa w odnośniku 3.

⁷³⁾ Dodany przez art. 1 pkt 40 ustawy, o której mowa w odnośniku 3.

Art. 59a.⁷⁴⁾ 1. Główny Rzecznik, rzecznik dyscypliny i ich zastępcy mogą przekazać organowi założycielskiemu, organowi sprawującemu nadzór nad jednostką sektora finansów publicznych lub podmiotowi, któremu ta jednostka podlega, albo innemu podmiotowi uprawnionemu do przeprowadzenia kontroli, z wyłączeniem Najwyższej Izby Kontroli, informację o potrzebie przeprowadzenia kontroli prawidłowości gospodarowania mieniem lub środkami publicznymi w zakresie niebędącym przedmiotem złożonego zawiadomienia, o którym mowa w art. 93 ust. 1. W informacji wskazuje się zakres i cel kontroli.

2. Podmiot, który otrzymał informację, o której mowa w ust. 1, niezwłocznie zawiadamia odpowiednio Głównego Rzecznika, rzecznika dyscypliny albo zastępcę odpowiednio Głównego Rzecznika lub rzecznika dyscypliny, od którego otrzymał tę informację, o:

- 1) możliwości przeprowadzenia kontroli i przewidywanym terminie jej zakończenia, a następnie o wynikach kontroli albo złożeniu zawiadomienia, o którym mowa w art. 93 ust. 1, albo
- 2) braku możliwości lub zasadności przeprowadzenia kontroli.

Rozdział 5

Zasady powoływania Głównego Rzecznika i rzeczników dyscypliny

Art. 60. 1. Głównego Rzecznika powołuje i odwołuje Prezes Rady Ministrów na wniosek ministra właściwego do spraw finansów publicznych.

2. Zastępców Głównego Rzecznika powołuje i odwołuje Prezes Rady Ministrów na wniosek Głównego Rzecznika.

Art. 61. Rzecznika dyscypliny właściwego w sprawach rozpatrywanych przez wspólną komisję orzekającą i jego zastępców powołuje i odwołuje Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej.

Art. 62. 1. Rzeczników dyscypliny właściwych w sprawach rozpatrywanych przez komisje, o których mowa w art. 46 pkt 2–4, i ich zastępców, powołuje i odwołuje Główny Rzecznik.

2.⁷⁵⁾ O przedstawienie kandydatów na rzeczników dyscypliny lub ich zastępców Główny Rzecznik występuje odpowiednio do Szefa Kancelarii Prezesa Rady Ministrów, ministrów kierujących działami administracji rządowej objętymi właściwością międzyresortowych komisji orzekających, a w przypadku międzyresortowej komisji orzekającej przy Ministrze Sprawiedliwości – również do Prokuratora Generalnego, oraz do prezesów regionalnych izb obrachunkowych. Kandydatów przedstawia się w terminie 30 dni od dnia wystąpienia Głównego Rzecznika.

3. (uchylony).⁷⁶⁾

4. Główny Rzecznik może, na wniosek lub z urzędu, wyznaczyć do prowadzenia postępowania lub wypełniania obowiązków oskarżyciela w danej sprawie innego, niż wynika to z jego właściwości, rzecznika dyscypliny lub jego zastępcę.

Art. 62a.⁷⁷⁾ Rzecznik dyscypliny i jego zastępcy są właściwi w sprawach rozpatrywanych przez komisję orzekającą, przy której zostali powołani. Spory o właściwość rozstrzyga Główny Rzecznik.

Art. 63. 1. Funkcję Głównego Rzecznika, rzecznika dyscypliny i ich zastępców może pełnić osoba, która wyraziła zgodę na pełnienie tej funkcji oraz:⁷⁸⁾

- 1) ma obywatelstwo polskie i korzysta z pełni praw publicznych;
- 2) posiada pełną zdolność do czynności prawnych;
- 3) nie była prawomocnie skazana za przestępstwo lub przestępstwo skarbowe popełnione umyślnie;
- 4) nie była prawomocnie ukarana za naruszenie dyscypliny finansów publicznych;
- 5)⁷⁹⁾ posiada wyższe wykształcenie prawnicze, ekonomiczne lub administracyjne;
- 6) posiada odpowiednią wiedzę z zakresu problematyki finansów publicznych i prawa oraz niezbędne doświadczenie zawodowe.

⁷⁴⁾ Dodany przez art. 1 pkt 41 ustawy, o której mowa w odnośniku 3.

⁷⁵⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 42 lit. a ustawy, o której mowa w odnośniku 3.

⁷⁶⁾ Przez art. 1 pkt 42 lit. b ustawy, o której mowa w odnośniku 3.

⁷⁷⁾ Dodany przez art. 1 pkt 43 ustawy, o której mowa w odnośniku 3.

⁷⁸⁾ Zdanie wstępne w brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 44 lit. a tiret pierwsze ustawy, o której mowa w odnośniku 3.

⁷⁹⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 44 lit. a tiret drugie ustawy, o której mowa w odnośniku 3.

2. Do Głównego Rzecznika, rzeczników dyscypliny i ich zastępców stosuje się odpowiednio przepisy art. 55 ust. 4–7.⁸⁰⁾ Funkcji rzecznika dyscypliny, Głównego Rzecznika i ich zastępców nie można łączyć z członkostwem w komisji orzekającej lub Głównej Komisji Orzekającej.

Art. 64.⁸¹⁾ O powołaniu lub odwołaniu rzecznika dyscypliny lub jego zastępcy powiadamia się odpowiednio Szefa Kancelarii Prezesa Rady Ministrów, właściwego ministra, przy którym działa międzyresortowa komisja orzekająca, prezesa regionalnej izby obrachunkowej i przewodniczącego komisji orzekającej, a w przypadku rzecznika dyscypliny lub jego zastępcy powołanego przy międzyresortowej komisji orzekającej – również ministra kierującego działem administracji rządowej lub Prokuratora Generalnego, który przedstawił jego kandydaturę.

Rozdział 6

Uprawnienia członków organów orzekających i rzeczników oraz funkcjonowanie i obsługa komisji i rzeczników

Art. 65. 1. Przewodniczącym, ich zastępcom, członkom komisji orzekających oraz Głównej Komisji Orzekającej, rzecznikom dyscypliny, Głównemu Rzecznikowi i ich zastępcom, z zastrzeżeniem ust. 6, przysługuje ryczałtowe wynagrodzenie miesięczne wypłacane z budżetu państwa.

2.⁸²⁾ Wysokość ryczałtowego wynagrodzenia miesięcznego, o którym mowa w ust. 1, członka komisji orzekającej i Głównej Komisji Orzekającej wynosi odpowiednio 0,08 i 0,1 przeciętnego wynagrodzenia.

3.⁸²⁾ Wysokość ryczałtowego wynagrodzenia miesięcznego, o którym mowa w ust. 1, przewodniczącego komisji orzekającej i Przewodniczącego Głównej Komisji Orzekającej wynosi odpowiednio 0,6 i 0,8 przeciętnego wynagrodzenia.

4.⁸²⁾ Wysokość ryczałtowego wynagrodzenia miesięcznego, o którym mowa w ust. 1, zastępcy przewodniczącego komisji orzekającej i Głównej Komisji Orzekającej wynosi odpowiednio 0,4 i 0,6 przeciętnego wynagrodzenia.

5.⁸²⁾ Wysokość ryczałtowego wynagrodzenia miesięcznego, o którym mowa w ust. 1, Głównego Rzecznika i jego zastępcy wynosi odpowiednio 0,8 i 0,6 przeciętnego wynagrodzenia, a rzecznika dyscypliny i jego zastępcy odpowiednio 0,8 i 0,6 przeciętnego wynagrodzenia.

6.⁸²⁾ Wynagrodzenie, o którym mowa w ust. 1, nie przysługuje osobom powołanym spośród osób zatrudnionych w komórce organizacyjnej zapewniającej obsługę prawną i administracyjno-techniczną, o której mowa w art. 70.

Art. 66. 1. Członkom składu orzekającego, oskarżycielowi i protokolantowi, o ile protokolant nie wykonuje obowiązków wynikających z zatrudnienia, przysługuje wynagrodzenie ryczałtowe za udział w rozprawie lub posiedzeniu.

2.⁸³⁾ W przypadku udziału w rozprawie lub posiedzeniu komisji orzekającej wysokość ryczałtowego wynagrodzenia, o którym mowa w ust. 1:

- 1) przewodniczącego składu orzekającego wynosi 0,12 przeciętnego wynagrodzenia, a jeżeli został wyznaczony do sporządzenia uzasadnienia orzeczenia lub postanowienia – 0,18 przeciętnego wynagrodzenia;
- 2) członka składu orzekającego wynosi 0,06 przeciętnego wynagrodzenia, a jeżeli został wyznaczony do sporządzenia uzasadnienia orzeczenia lub postanowienia – 0,12 przeciętnego wynagrodzenia;
- 3) oskarżyciela wynosi 0,06 przeciętnego wynagrodzenia;
- 4) protokolanta wynosi 0,035 przeciętnego wynagrodzenia.

3.⁸³⁾ W przypadku udziału w rozprawie lub posiedzeniu Głównej Komisji Orzekającej wysokość ryczałtowego wynagrodzenia, o którym mowa w ust. 1:

- 1) przewodniczącego składu orzekającego wynosi 0,16 przeciętnego wynagrodzenia, a jeżeli został wyznaczony do sporządzenia uzasadnienia orzeczenia lub postanowienia – 0,24 przeciętnego wynagrodzenia;

⁸⁰⁾ Zdanie pierwsze w brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 44 lit. b ustawy, o której mowa w odnośniku 3.

⁸¹⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 45 ustawy, o której mowa w odnośniku 3.

⁸²⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 46 ustawy, o której mowa w odnośniku 3.

⁸³⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 47 lit. a ustawy, o której mowa w odnośniku 3.

- 2) członka składu orzekającego wynosi 0,08 przeciętnego wynagrodzenia, a jeżeli został wyznaczony do sporządzenia uzasadnienia orzeczenia lub postanowienia – 0,16 przeciętnego wynagrodzenia;
- 3) oskarżyciela wynosi 0,08 przeciętnego wynagrodzenia;
- 4) protokolanta wynosi 0,035 przeciętnego wynagrodzenia.

4. (uchylony).⁸⁴⁾

Art. 67. 1. O powołaniu w skład komisji orzekającej lub Głównej Komisji Orzekającej albo do pełnienia funkcji rzecznika dyscypliny, Głównego Rzecznika i ich zastępców, zawiadamia się osobę powołaną oraz jej pracodawcę.

2. O wygaśnięciu członkostwa albo odwołaniu ze składu komisji orzekającej lub Głównej Komisji Orzekającej przed upływem kadencji albo odwołaniu z funkcji rzecznika, Głównego Rzecznika lub ich zastępcy, zawiadamia się osobę odwołaną lub której członkostwo wygasło oraz jej pracodawcę.

3. Wypowiedzenie przez pracodawcę stosunku pracy z osobą wchodzącą w skład komisji orzekającej lub Głównej Komisji Orzekającej, a także w okresie 6 miesięcy po upływie kadencji, wygaśnięciu członkostwa lub odwołaniu ze składu komisji – w przypadku gdy jest on pracownikiem jednostki sektora finansów publicznych – wymaga uprzedniej zgody Przewodniczącego Głównej Komisji Orzekającej. W przypadku osoby, która pełni lub pełniła funkcję Przewodniczącego Głównej Komisji Orzekającej, wymagana jest zgoda Prezesa Rady Ministrów.⁸⁵⁾

4.⁸⁶⁾ Przepis ust. 3 stosuje się odpowiednio do:

- 1) rzecznika dyscypliny lub jego zastępcy – z tym że wymagana jest zgoda Głównego Rzecznika;
- 2) zastępcy Głównego Rzecznika – z tym że wymagana jest zgoda ministra właściwego do spraw finansów publicznych;
- 3) Głównego Rzecznika – z tym że wymagana jest zgoda Prezesa Rady Ministrów.

Art. 68. 1. Pracodawca osoby powołanej w skład komisji orzekającej lub Głównej Komisji Orzekającej albo pełniącej funkcję rzecznika dyscypliny, Głównego Rzecznika lub ich zastępcy jest obowiązany zwolnić ją na czas niezbędny do wywiązania się ze sprawowanej funkcji albo udziału w szkoleniach, określonych w art. 44 ust. 3 oraz art. 58 ust. 4, z zachowaniem prawa do wynagrodzenia za ten czas. Podstawą do zwolnienia z pracy jest wezwanie lub pismo przewodniczącego komisji orzekającej lub Głównej Komisji Orzekającej albo rzecznika dyscypliny lub Głównego Rzecznika.

2. (uchylony).⁸⁷⁾

Art. 69. 1. Osobom wchodzącym w skład komisji orzekających i Głównej Komisji Orzekającej, rzecznikom dyscypliny, Głównemu Rzecznikowi i ich zastępcom przysługuje zwrot kosztów przejazdu i noclegów, zgodnie z przepisami o wysokości oraz warunkach ustalania należności przysługujących pracownikom zatrudnionym w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowych na obszarze kraju.

2. (uchylony).⁸⁸⁾

Art. 70. 1.⁸⁹⁾ Szef Kancelarii Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, Szef Kancelarii Prezesa Rady Ministrów, ministrowie, przy których działają międzyresortowe komisje orzekające, oraz prezesi regionalnych izb obrachunkowych zapewniają siedzibę, obsługę prawną i administracyjno-techniczną komisji orzekającej oraz rzecznika i jego zastępcy właściwych w sprawach tej komisji, a także ponoszą wydatki związane z ich funkcjonowaniem, wypłatą wynagrodzeń i szkoleniem oraz zwrotem świadkom kosztów przejazdu, finansowane z budżetu państwa.

2. Minister właściwy do spraw finansów publicznych zapewnia siedzibę, obsługę prawną i organizacyjno-techniczną Głównej Komisji Orzekającej, Głównego Rzecznika i jego zastępców, a także ponosi wydatki związane z ich funkcjonowaniem, wypłatą wynagrodzeń i szkoleniem oraz zwrotem świadkom kosztów przejazdu, finansowane z budżetu państwa.

3. (uchylony).⁹⁰⁾

⁸⁴⁾ Przez art. 1 pkt 47 lit. b ustawy, o której mowa w odnośniku 3.

⁸⁵⁾ Zdanie drugie dodane przez art. 1 pkt 48 lit. a ustawy, o której mowa w odnośniku 3.

⁸⁶⁾ Dodany przez art. 1 pkt 48 lit. b ustawy, o której mowa w odnośniku 3.

⁸⁷⁾ Przez art. 1 pkt 49 ustawy, o której mowa w odnośniku 3.

⁸⁸⁾ Przez art. 1 pkt 50 ustawy, o której mowa w odnośniku 3.

⁸⁹⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 51 lit. a ustawy, o której mowa w odnośniku 3.

⁹⁰⁾ Przez art. 1 pkt 51 lit. b ustawy, o której mowa w odnośniku 3.

Art. 71. Rada Ministrów określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) regulamin działania komisji orzekających i Głównej Komisji Orzekającej,
  - 2) zakres zadań organizacyjno-prawnej i biurowej obsługi komisji orzekających, rzeczników dyscypliny oraz Głównej Komisji Orzekającej i Głównego Rzecznika,
  - 3) warunki organizowania i prowadzenia szkolenia członków komisji orzekających, Głównej Komisji Orzekającej i rzeczników dyscypliny,
  - 4) rodzaje dokumentacji kwalifikowanej jako materiały archiwalne oraz terminy, w których akta spraw o naruszenie dyscypliny finansów publicznych podlegają zniszczeniu w całości lub w części albo przekazaniu archiwom państwowym
- mając na uwadze zapewnienie sprawnego i skutecznego działania organów właściwych w sprawach naruszenia dyscypliny finansów publicznych.

DZIAŁ IV

Postępowanie w sprawach o naruszenie dyscypliny finansów publicznych

Rozdział 1

Zasady postępowania w sprawach o naruszenie dyscypliny finansów publicznych

Art. 72. 1. Postępowanie w sprawie o naruszenie dyscypliny finansów publicznych, zwane dalej „postępowaniem”, jest dwuinstancyjne.

2. Postępowanie obejmuje postępowanie wyjaśniające prowadzone przez rzecznika dyscypliny, postępowanie przed komisją orzekającą oraz postępowanie odwoławcze przed Główną Komisją Orzekającą.

3. Komisja orzeka na rozprawie lub posiedzeniu w składzie trzech osób. Rozstrzygnięcia składu orzekającego są podejmowane w drodze głosowania i zapadają większością głosów.

Art. 73. 1. Stronami postępowania przed komisją orzekającą i Główną Komisją Orzekającą są obwiniony o naruszenie dyscypliny finansów publicznych, zwany dalej „obwinionym”, oraz oskarżyciel.

2.⁹¹⁾ Oskarżycielem przed komisją orzekającą jest rzecznik dyscypliny, który występuje z wnioskiem o ukaranie, a oskarżycielem przed Główną Komisją Orzekającą jest Główny Rzecznik.

3. Obwinionym jest osoba, wobec której oskarżyciel wystąpił z wnioskiem o ukaranie za naruszenie dyscypliny finansów publicznych.

Art. 74. 1. Obwinionemu przysługuje prawo do obrony w toku całego postępowania.

2. Obwinionemu przysługuje prawo do przedstawiania dowodów na swoją obronę oraz składania wniosków dowodowych.

3. Obwinionemu przysługuje prawo do korzystania z pomocy jednego obrońcy.

Art. 75. 1. Obrońcą obwinionego może być osoba uprawniona do obrony zgodnie z przepisami prawa o adwokaturze, osoba uprawniona do świadczenia pomocy prawnej zgodnie z przepisami o radcach prawnych albo inna osoba, posiadająca pełną zdolność do czynności prawnych, upoważniona przez obwinionego.

2. Obwiniony może udzielić upoważnienia do obrony na piśmie lub ustnie do protokołu.

3. Obrońca może podejmować wszystkie czynności określone dla obwinionego oraz przysługują mu wszystkie prawa określone dla obwinionego, a jego udział w postępowaniu nie wyłącza osobistego działania w nim obwinionego. Obrońca może podejmować czynności jedynie na korzyść obwinionego.

4. Obrońca może bronić kilku obwinionych, jeżeli ich interesy nie pozostają w sprzeczności.

⁹¹⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 52 ustawy, o której mowa w odnośniku 3.

Art. 76. 1. Obwinionego uważa się za niewinnego, dopóki jego odpowiedzialność za naruszenie dyscypliny finansów publicznych nie zostanie udowodniona i potwierdzona prawomocnym orzeczeniem w sprawie o naruszenie dyscypliny finansów publicznych.

2. Obwiniony nie ma obowiązku dowodzenia swojej niewinności i może bez podania powodów odmówić składania wyjaśnień lub odpowiedzi na poszczególne pytania.

3. Niedające się usunąć wątpliwości rozstrzyga się na korzyść obwinionego.

4. Podstawą rozstrzygnięcia mogą być jedynie dowody ujawnione w postępowaniu przed organem orzekającym.

Art. 77. Prawa określone w art. 74–76 przysługują także osobie, wobec której rzecznik dyscypliny wszczął postępowanie wyjaśniające.

Art. 78. 1. Nie wszczyna się postępowania, a wszczęte umarza, z zastrzeżeniem ust. 3, gdy:

- 1) zarzucanego czynu nie popełniono;
- 2) w zarzucanym czynie brak jest znamion naruszenia dyscypliny finansów publicznych;
- 3) nastąpiło przedawnienie karalności;
- 4) obwiniony zmarł;
- 5) obwiniony na mocy przepisów szczególnych nie podlega orzecznictwu w sprawach o naruszenie dyscypliny finansów publicznych;
- 6) w sprawie o ten sam czyn, popełniony przez tego samego obwinionego, zostało wydane prawomocne postanowienie lub orzeczenie komisji orzekającej albo w tej samej sprawie przeciwko temu samemu obwinionemu toczy się przed komisją orzekającą wcześniej wszczęte postępowanie;
- 7) zachodzi okoliczność, o której mowa w art. 27 ust. 1 lub art. 28 ust. 1;
- 8) zachodzi inna okoliczność wykluczająca z mocy ustawy orzekanie w sprawie o naruszenie dyscypliny finansów publicznych.

2. Okoliczności wymienione w ust. 1 uwzględnia się z urzędu w każdej fazie postępowania i wydaje postanowienie o umorzeniu postępowania.

3. Jeżeli okoliczność, o której mowa w ust. 1 pkt 1 i 2, stwierdzono po przeprowadzeniu postępowania dowodowego przed organem orzekającym, wydaje się orzeczenie o uniewinnieniu.

Art. 78a.⁹²⁾ 1. Postępowanie zawiesza się, z zastrzeżeniem art. 25 ust. 2, w przypadku wystąpienia długotrwałej przeszkody uniemożliwiającej jego prowadzenie.

2. Zawieszenie postępowania następuje w drodze postanowienia.

3. Zawieszona postępowanie podejmuje się, w drodze postanowienia, niezwłocznie po ustaniu przeszkody, o której mowa w ust. 1, albo uzyskaniu informacji o zakończeniu postępowania, o którym mowa w art. 25 ust. 2, z zastrzeżeniem art. 25 ust. 3.

4. Jeżeli postępowanie zostało zawieszona po rozpoczęciu postępowania dowodowego na rozprawie, a skład orzekający został zmieniony, ujawnia się dowody przeprowadzone poprzednio.

Art. 79. 1.⁹³⁾ Sprawy o naruszenie dyscypliny finansów publicznych, pozostające ze sobą w ścisłym związku lub dotyczące naruszenia dyscypliny finansów publicznych popełnionego przez więcej niż jedną osobę, rozpoznaje się łącznie, chyba że zachodzą okoliczności uniemożliwiające łączne rozpoznanie sprawy.

2.⁹⁴⁾ Jeżeli okoliczności uzasadniające zawieszenie postępowania dotyczą jednej ze spraw rozpoznawanych łącznie lub jednej z osób, które popełniły naruszenie dyscypliny finansów publicznych, albo jeżeli ujawnią się inne okoliczności uniemożliwiające łączne rozpoznanie sprawy, sprawy te wyłącza się do odrębnego postępowania.

⁹²⁾ Dodany przez art. 1 pkt 53 ustawy, o której mowa w odnośniku 3.

⁹³⁾ Oznaczenie ust. 1 nadane przez art. 1 pkt 54 ustawy, o której mowa w odnośniku 3.

⁹⁴⁾ Dodany przez art. 1 pkt 54 ustawy, o której mowa w odnośniku 3.

Art. 80. 1. Organy prowadzące postępowanie są obowiązane badać oraz uwzględniać okoliczności przemawiające zarówno na korzyść, jak i na niekorzyść obwinionego.

2. Organy prowadzące postępowanie są obowiązane, w niezbędnym zakresie, pouczać jego uczestników o ciężących na nich obowiązkach i przysługujących im prawach oraz udzielać im wyjaśnień i informacji o tych prawach i obowiązkach, tak aby w toku postępowania jego uczestnicy nie ponieśli szkody z powodu niezajomości przepisów, dotyczących postępowania w sprawach o naruszenie dyscypliny finansów publicznych.

Art. 81. 1.⁹⁵⁾ Z wnioskiem o ukaranie występuje się do komisji orzekającej, zgodnie z właściwością określoną w art. 47–51a.

2. Przewodniczący Głównej Komisji Orzekającej, na wniosek przewodniczącego komisji orzekającej złożony przed skierowaniem wniosku o ukaranie do rozpoznania, wyznacza, w drodze postanowienia, do rozpoznania wniosku o ukaranie inną komisję orzekającą niż wynika to z jej właściwości, jeżeli wniosek o ukaranie dotyczy członka komisji orzekającej albo rzecznika dyscypliny lub jego zastępcy, właściwego w sprawach tej komisji.

3. Przewodniczący Głównej Komisji Orzekającej wyznacza, w drodze postanowienia, do rozpoznania wniosku o ukaranie inną komisję orzekającą niż wynika to z jej właściwości, jeżeli z powodu wyłączenia członków komisji właściwej do rozpoznania sprawy jej rozpoznanie przed daną komisją nie jest możliwe.

3a.⁹⁶⁾ Przewodniczący Głównej Komisji Orzekającej może wyznaczyć, w drodze postanowienia, do rozpoznania wniosku o ukaranie inną komisję orzekającą niż wynika to z jej właściwości, w przypadkach uzasadnionych ważnymi przyczynami innymi niż określone w ust. 2 i 3.

4. Przewodniczący Głównej Komisji Orzekającej rozstrzyga, w drodze postanowienia, spory o właściwość między komisjami orzekającymi.

Art. 82. Główna Komisja Orzekająca, uchylając orzeczenie komisji orzekającej, stwierdzając nieważność prawomocnego rozstrzygnięcia lub wydając postanowienie o wznowieniu postępowania, może postanowić o przekazaniu sprawy do ponownego rozpoznania przez inną komisję orzekającą.

Art. 83. 1. Członek komisji orzekającej lub Głównej Komisji Orzekającej podlega wyłączeniu od udziału w rozpoznawaniu sprawy, jeżeli:

- 1) sprawa dotyczy go bezpośrednio, jego małżonka, krewnego lub powinowatego w linii prostej albo osoby pozostającej z nim w stosunku przysposobienia;
- 2) brał udział w wydaniu postanowienia lub orzeczenia uchylonego albo uznanego za nieważne z mocy prawa;
- 3) brał udział w rozpoznawaniu sprawy w niższej instancji;
- 4) występował w sprawie w charakterze świadka lub oskarżyciela.

2. Wyłączenie członka komisji orzekającej lub Głównej Komisji Orzekającej od udziału w rozpoznawaniu sprawy z przyczyn, o których mowa w ust. 1, następuje z urzędu.

3. Wyłączenie członka komisji orzekającej lub Głównej Komisji Orzekającej od udziału w rozpoznawaniu sprawy następuje również na wniosek tego członka, oskarżyciela, obwinionego lub jego obrońcy, jeżeli między nim a oskarżycielem, obwinionym lub jego obrońcą, zachodzi stosunek tego rodzaju, że może budzić wątpliwości co do jego bezstronności.

4. Przepisy ust. 1 pkt 1 oraz ust. 3 stosuje się odpowiednio do wyłączenia od udziału w rozpoznawaniu sprawy oskarżyciela i protokolanta.

Art. 84. 1. W sprawie wyłączenia członka komisji orzekającej lub Głównej Komisji Orzekającej na wniosek rozstrzygają, odpowiednio przed rozprawą lub posiedzeniem, przewodniczący tych komisji. O wyłączeniu członka składu orzekającego, oskarżyciela lub protokolanta rozstrzyga, przed odczytaniem wniosku o ukaranie, przewodniczący składu orzekającego. Jeżeli wniosek o wyłączenie dotyczy przewodniczącego składu orzekającego – w sprawie jego wyłączenia rozstrzyga odpowiednio przewodniczący komisji orzekającej lub Przewodniczący Głównej Komisji Orzekającej.

2. W sprawie wyłączenia rzecznika dyscypliny od udziału w rozpoznawaniu zawiadomienia o naruszeniu dyscypliny finansów publicznych rozstrzyga Główny Rzecznik.

⁹⁵⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 55 lit. a ustawy, o której mowa w odnośniku 3.

⁹⁶⁾ Dodany przez art. 1 pkt 55 lit. b ustawy, o której mowa w odnośniku 3.

Art. 85. 1. Jeżeli ustawa nie wymaga wydania orzeczenia albo postanowienia, wydaje się zarządzenia.

2. Postanowienie powinno zawierać co najmniej:

- 1) oznaczenie organu oraz osoby lub osób, wydających postanowienie;
- 2) datę wydania postanowienia;
- 3) wskazanie sprawy oraz kwestii, której postanowienie dotyczy;
- 4) rozstrzygnięcie z podaniem podstawy prawnej;
- 5) uzasadnienie, chyba że ustawa zwalnia od tego wymagania;
- 6) pouczenie o terminie i sposobie wniesienia środka zaskarżenia albo informację o jego nieprzysługiwaniu;
- 7) wskazanie osoby lub osób, którym jest przekazywane.

3. Uzasadnienie postanowienia powinno zawierać przedstawienie faktów i dowodów, które stanowiły podstawę wydania postanowienia, oraz wyjaśnienie podstawy prawnej postanowienia.

4. Zażalenie na postanowienie przysługuje, jeżeli ustawa tak stanowi.

5. Przepisy ust. 2 pkt 1–4, 6 i 7 oraz ust. 4 stosuje się odpowiednio do zarządzeń.

Art. 85a.⁹⁷⁾ W razie stwierdzenia w toku czynności sprawdzających lub w toku postępowania istotnego uchybienia w czynnościach instytucji państwowej, samorządowej lub społecznej, sprzyjającego naruszeniom prawa, odpowiednio rzecznik dyscypliny, Główny Rzecznik, komisja orzekająca albo Główna Komisja Orzekająca zawiadamia o stwierdzonym uchybieniu tę instytucję lub organ powołany do sprawowania nad nią nadzoru.

Art. 86. 1.⁹⁸⁾ Instytucje państwowe i samorządowe są obowiązane, w zakresie swojego działania, udzielać pomocy organom właściwym w sprawach o naruszenie dyscypliny finansów publicznych, w szczególności w terminie określonym przez organ prowadzący postępowanie:

- 1) wydawać opinie, jeżeli stwierdzenie okoliczności mających znaczenie dla sprawy wymaga wiadomości specjalnych lub wiedzy specjalistycznej;
- 2) przekazać dokumenty mające znaczenie w sprawie.

2. Prezes Urzędu Zamówień Publicznych wydaje opinie, w terminie określonym przez organ prowadzący postępowanie, w sprawach dotyczących przepisów o zamówieniach publicznych.

3.⁹⁹⁾ Wydawanie opinii i przekazywanie dokumentów następuje z zachowaniem zasad ochrony tajemnic ustawowo chronionych, w szczególności dokumenty lub opinie zawierające informacje niejawne przekazuje się w trybie i na zasadach określonych w przepisach o ochronie informacji niejawnych.

Rozdział 2

Dowody

Art. 87.¹⁰⁰⁾ Przedmiotem dowodu są fakty mające znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy.

Art. 88. Fakty powszechnie znane nie wymagają dowodu. To samo dotyczy faktów znanych z urzędu organowi prowadzącemu postępowanie, należy jednak zwrócić na nie uwagę stron.

Art. 89. 1. Organ prowadzący postępowanie jest obowiązany do wyczerpującego zebrania i wszechstronnego rozpatrzenia materiału dowodowego.

2. We wniosku dowodowym należy podać oznaczenie dowodu oraz określić okoliczności, które mają być udowodnione, a także można określić sposób przeprowadzenia dowodu.

⁹⁷⁾ Dodany przez art. 1 pkt 56 ustawy, o której mowa w odnośniku 3.

⁹⁸⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 57 lit. a ustawy, o której mowa w odnośniku 3.

⁹⁹⁾ Dodany przez art. 1 pkt 57 lit. b ustawy, o której mowa w odnośniku 3.

¹⁰⁰⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 58 ustawy, o której mowa w odnośniku 3.

3. Wniosek dowodowy może zostać oddalony, jeżeli:

- 1) okoliczność, która ma zostać udowodniona, nie ma znaczenia dla sprawy;
- 2) okoliczność, której dotyczy wniosek, została już udowodniona zgodnie z twierdzeniem wnioskodawcy;
- 3) dowód jest nieprzydatny do stwierdzenia danej okoliczności;
- 4) wniosek dowodowy w sposób oczywisty zmierza do przedłużenia postępowania;
- 5) dowodu nie da się przeprowadzić.

4. Podstawą oddalenia wniosku dowodowego nie może być fakt, że dotychczas przeprowadzone dowody wskazują fakty odmienne od tych, które wnioskodawca zamierza udowodnić.

5. Oddalenie wniosku dowodowego nie stoi na przeszkodzie późniejszemu dopuszczeniu dowodu, nawet jeżeli nie ujawniły się nowe okoliczności.

Art. 90.¹⁰¹⁾ Osoba, wobec której wszczęto postępowanie, występująca z wnioskiem dowodowym, w tym o dowód z zeznań świadków, jest obowiązana dokładnie oznaczyć fakty, o których stwierdzenie wnosi. Obowiązek dotyczy również wskazania świadków, których zeznania mają stwierdzać te fakty, tak aby wezwanie ich przez organ prowadzący postępowanie było możliwe.

Art. 91. 1.¹⁰²⁾ Osoba wezwana w charakterze świadka ma obowiązek stawić się na wezwanie organu prowadzącego postępowanie, w szczególności na rozprawie, i złożyć zeznania.

2. Świadek, który nie może stawić się na rozprawę z powodu choroby, kalectwa lub innej niedającej się pokonać przeszkody, może być przesłuchany w miejscu swojego pobytu przez:

- 1) wyznaczonego członka składu orzekającego lub
- 2) członka innej komisji orzekającej, jeżeli byłoby to uzasadnione ze względu na odległość, która dzieli siedzibę komisji od miejsca pobytu świadka, a zwróci się o to przewodniczący komisji rozpoznającej sprawę.

3. Przed rozpoczęciem przesłuchania, świadka należy pouczyć o odpowiedzialności karnej za zeznanie nieprawdy lub zatajenie prawdy.

4. Świadek może odmówić udzielenia odpowiedzi na poszczególne pytania, jeżeli odpowiedź mogłaby narazić jego samego, jego małżonka, krewnego lub powinowatego w linii prostej albo osobę pozostającą z nim w stosunku przysposobienia na odpowiedzialność za naruszenie dyscypliny finansów publicznych lub odpowiedzialność określoną odrębnymi przepisami.

5.¹⁰³⁾ Świadek może odmówić udzielenia odpowiedzi na pytania co do okoliczności stanowiących informacje niejawne, chyba że zostanie zwolniony z obowiązku zachowania tajemnicy w trybie i na zasadach określonych w odrębnych przepisach. Zwolnienia można odmówić tylko wtedy, gdyby złożenie wyjaśnień lub udzielenie odpowiedzi mogło wyrządzić poważną szkodę państwu.

6. Świadek może odmówić odpowiedzi na poszczególne pytania ze względu na obowiązek zachowania tajemnicy związanej z wykonywaniem zawodu lub funkcji, co do okoliczności, na które rozciąga się ten obowiązek, chyba że sąd zwolni go od obowiązku zachowania tajemnicy. Zwolnienie to może dotyczyć wyłącznie okoliczności, która nie może być ustalona w postępowaniu przed komisją orzekającą lub w postępowaniu odwoławczym na podstawie innych dowodów.

Art. 91a.¹⁰⁴⁾ 1. Pracodawca osoby wezwanej w charakterze świadka jest obowiązany zwolnić ją od pracy z zachowaniem prawa do wynagrodzenia za czas nieobecności w pracy. Podstawą do zwolnienia od pracy jest wezwanie odpowiednio rzeczownika dyscypliny, przewodniczącego komisji orzekającej lub Przewodniczącego Głównej Komisji Orzekającej.

2. Świadcowi, który stawił się na wezwanie organu prowadzącego postępowanie, przysługuje zwrot kosztów przejazdu, zgodnie z przepisami w sprawie wysokości oraz warunków ustalania należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej na obszarze kraju.

¹⁰¹⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 59 ustawy, o której mowa w odnośniku 3.

¹⁰²⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 60 ustawy, o której mowa w odnośniku 3.

¹⁰³⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 158 pkt 1 ustawy z dnia 5 sierpnia 2010 r. o ochronie informacji niejawnych (Dz. U. Nr 182, poz. 1228), która weszła w życie z dniem 2 stycznia 2011 r.

¹⁰⁴⁾ Dodany przez art. 1 pkt 61 ustawy, o której mowa w odnośniku 3.

Art. 91b.¹⁰⁴⁾ 1. Na osobę wezwaną w charakterze świadka, która nie stawiała się na wezwanie organu prowadzącego postępowanie, można nałożyć karę porządkową w wysokości do 100 zł, a w przypadku ponownego niezastosowania się do wezwania – karę porządkową w wysokości do 200 zł, chyba że niestawiennictwo jest usprawiedliwione nadzwyczajnym wydarzeniem lub inną przeszkodą, której nie można było przewidzieć.

2. Karę porządkową nakłada, w drodze postanowienia, odpowiednio rzecznik dyscypliny albo przewodniczący składu orzekającego komisji orzekającej albo Głównej Komisji Orzekającej.

3. Na postanowienie o nałożeniu kary porządkowej osobie ukaranej służy zażalenie. Przepisy art. 141 stosuje się odpowiednio.

4. Zażalenie wnosi się w terminie 7 dni od dnia doręczenia postanowienia za pośrednictwem organu, który je wydał, odpowiednio do Głównego Rzecznika, przewodniczącego komisji orzekającej albo Przewodniczącego Głównej Komisji Orzekającej. Jeżeli przewodniczącym składu orzekającego:

- 1) komisji orzekającej jest przewodniczący tej komisji – zażalenie wnosi się do Przewodniczącego Głównej Komisji Orzekającej;
- 2) Głównej Komisji Orzekającej jest Przewodniczący tej Komisji – zażalenie wnosi się do Głównej Komisji Orzekającej.

5. Organ, który wydał zaskarżone postanowienie, może uwzględnić zażalenie i uchylić wydane postanowienie.

6. W wyniku rozpoznania zażalenia, w terminie 7 dni od dnia jego otrzymania, organ wskazany w ust. 4, w drodze postanowienia, utrzymuje w mocy zaskarżone postanowienie albo je uchyła. Przepis art. 142 stosuje się odpowiednio.

7. Na postanowienie o utrzymaniu w mocy postanowienia o nałożeniu kary porządkowej służy skarga do sądu administracyjnego.

8. Wpływy z tytułu kar porządkowych stanowią dochód budżetu państwa.

9. Prawomocne postanowienie o nałożeniu kary porządkowej niezwłocznie przekazuje osobie ukaranej odpowiednio rzecznik dyscypliny albo przewodniczący składu orzekającego komisji orzekającej albo Głównej Komisji Orzekającej. Przepis art. 155 ust. 1 stosuje się odpowiednio.

10. Kary porządkowe nieuiszczone w terminie podlegają egzekucji w trybie przepisów o postępowaniu egzekucyjnym w administracji.

Art. 91c.¹⁰⁴⁾ Każdy może być wezwany przez organ prowadzący postępowanie do przedstawienia na piśmie, w wyznaczonym terminie, informacji mających znaczenie dla sprawy, w ramach posiadanej wiedzy. Przepis art. 86 ust. 3 stosuje się odpowiednio.

Art. 92.¹⁰⁵⁾ Jeżeli stwierdzenie okoliczności mających znaczenie dla sprawy wymaga wiadomości specjalnych lub wiedzy specjalistycznej, organ prowadzący postępowanie zasięga opinii organów lub instytucji, o których mowa w art. 86.

Rozdział 3

Zawiadomienie o naruszeniu dyscypliny finansów publicznych

Art. 93. 1. Zawiadomienie o ujawnionych okolicznościach, wskazujących na naruszenie dyscypliny finansów publicznych, zwane dalej „zawiadomieniem”, składa niezwłocznie do właściwego rzecznika dyscypliny:

- 1) kierownik jednostki sektora finansów publicznych,
- 2)¹⁰⁶⁾ kierownik podmiotu niezaliczanego do sektora finansów publicznych, któremu przekazano do wykorzystania lub dysponowania środki publiczne,
- 3) organ sprawujący nadzór nad jednostką sektora finansów publicznych,
- 4) organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego,

¹⁰⁵⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 62 ustawy, o której mowa w odnośniku 3.

¹⁰⁶⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 63 lit. a ustawy, o której mowa w odnośniku 3.

- 4a)¹⁰⁷⁾ komisja stała organu stanowiącego samorządu terytorialnego,
  - 5) organ kontroli lub kierownik jednostki prowadzącej kontrolę jednostki sektora finansów publicznych,
  - 6)¹⁰⁸⁾ dysponent przekazujący środki publiczne jednostce sektora finansów publicznych lub podmiotowi niezaliczanemu do sektora finansów publicznych,
  - 7)¹⁰⁹⁾ organ założycielski jednostki sektora finansów publicznych
- zwany dalej „zawiadamiającym”.

2. Zawiadamiającemu przysługuje prawo do żądania informacji niezbędnych do sporządzenia zawiadomienia.

Art. 94. 1. Zawiadomienie zawiera co najmniej:

- 1) datę, imię i nazwisko, stanowisko służbowe, adres i podpis zawiadamiającego;
- 2) określenie ujawnionego naruszenia dyscypliny finansów publicznych wraz z podaniem sposobu, czasu jego popełnienia oraz naruszonego przepisu prawa;
- 3)¹¹⁰⁾ wskazanie okoliczności, w jakich doszło do naruszenia dyscypliny finansów publicznych, a także określenie wysokości środków finansowych będących przedmiotem naruszenia lub wysokości skutków finansowych;
- 4) informację, czy przedstawione naruszenie dyscypliny finansów publicznych jest przedmiotem postępowania karnego, postępowania w sprawie o wykroczenie, postępowania w sprawie o przestępstwo skarbowe albo wykroczenie skarbowe.

2. Zawiadomienie zawiera również, w miarę możliwości, wskazanie imienia i nazwiska, adresu zamieszkania osoby, która naruszyła dyscyplinę finansów publicznych, adresu pracodawcy i stanowiska zajmowanego przez tę osobę w czasie popełnienia naruszenia, a także nazwy i adresu jej aktualnego pracodawcy.

2a.¹¹¹⁾ Do zawiadomienia dołącza się, w miarę możliwości, materiał zebrany w trakcie kontroli lub innych działań, w wyniku których ujawniono naruszenie dyscypliny finansów publicznych, potwierdzający fakt lub okoliczności popełnienia tego naruszenia, w szczególności protokół kontroli lub wynik kontroli. Kopie dołączanych dokumentów potwierdza się za zgodność z oryginałem.

3.¹¹²⁾ Zawiadomienie pozostawia się bez rozpoznania, jeżeli nie zawiera danych pozwalających na zidentyfikowanie zawiadamiającego.

4. Jeżeli zawiadomienie nie zawiera któregośkolwiek z elementów wymienionych w ust. 1 pkt 2 lub podpisu zawiadamiającego, rzecznik dyscypliny zwraca zawiadomienie, wskazując braki złożonego zawiadomienia.

5. Jeżeli zawiadomienie nie zawiera któregośkolwiek z elementów wymienionych w ust. 1 pkt 3 i 4, rzecznik dyscypliny uzupełnia braki we własnym zakresie albo wskazuje je zawiadamiającemu, wzywając go jednocześnie do ponownego złożenia uzupełnionego zawiadomienia w terminie nie dłuższym niż 14 dni od daty doręczenia wezwania.

Art. 95. 1.¹¹³⁾ Jeżeli rzecznik dyscypliny otrzymał informację o naruszeniu dyscypliny finansów publicznych od osób lub podmiotów innych niż wymienione w art. 93 ust. 1, przekazuje tę informację kierownikowi jednostki, której ona dotyczy, oraz organowi sprawującemu nadzór nad tą jednostką.

2.¹¹⁴⁾ Kierownik jednostki oraz organ sprawujący nadzór nad jednostką, którzy otrzymali informację, o której mowa w ust. 1, są obowiązani przekazać rzecznikowi dyscypliny, w wyznaczonym przez niego terminie, nie dłuższym niż 3 miesiące i nie krótszym niż miesiąc, informację o podjętych w tej sprawie działaniach, a następnie informować go o dalszych czynnościach w sprawie i ich wynikach.

¹⁰⁷⁾ Dodany przez art. 65 pkt 8 ustawy, o której mowa w odnośniku 1.

¹⁰⁸⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 63 lit. b ustawy, o której mowa w odnośniku 3.

¹⁰⁹⁾ Dodany przez art. 1 pkt 63 lit. c ustawy, o której mowa w odnośniku 3.

¹¹⁰⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 64 lit. a ustawy, o której mowa w odnośniku 3.

¹¹¹⁾ Dodany przez art. 1 pkt 63 lit. b ustawy, o której mowa w odnośniku 3.

¹¹²⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 64 lit. c ustawy, o której mowa w odnośniku 3.

¹¹³⁾ Oznaczenie ust. 1 nadane przez art. 1 pkt 65 ustawy, o której mowa w odnośniku 3.

¹¹⁴⁾ Dodany przez art. 1 pkt 65 ustawy, o której mowa w odnośniku 3.

3.¹¹⁴⁾ Przepisu ust. 2 nie stosuje się, jeżeli w terminie, o którym mowa w tym przepisie, odpowiednio kierownik jednostki lub organ sprawujący nadzór nad jednostką złoży zawiadomienie.

4.¹¹⁴⁾ Jeżeli w terminie, o którym mowa w ust. 2, nie zostanie przekazana informacja o podjętych działaniach ani nie zostanie złożone zawiadomienie, rzecznik dyscypliny przekazuje otrzymaną informację o naruszeniu dyscypliny finansów publicznych Głównemu Rzecznikowi.

5.¹¹⁴⁾ Przepis ust. 4 stosuje się odpowiednio, jeżeli po przekazaniu w terminie, o którym mowa w ust. 2, informacji o podjętych działaniach kierownik jednostki oraz organ sprawujący nadzór nad jednostką nie informują rzecznika dyscypliny o dalszych czynnościach w sprawie i ich wynikach.

6.¹¹⁴⁾ Główny Rzecznik może polecić rzecznikowi dyscypliny podjęcie czynności sprawdzających na podstawie otrzymanej informacji o naruszeniu dyscypliny finansów publicznych albo przekazać właściwemu organowi informację o potrzebie przeprowadzenia kontroli prawidłowości gospodarowania mieniem lub środkami publicznymi, o której mowa w art. 59a.

Rozdział 4

Czynności sprawdzające i postępowanie wyjaśniające

Art. 96. 1. Na podstawie zawiadomienia rzecznik dyscypliny podejmuje czynności sprawdzające w celu stwierdzenia, czy istnieją podstawy do wszczęcia postępowania wyjaśniającego.

2. Rzecznik dyscypliny może wzywać zawiadamiającego, kierownika jednostki, której zawiadomienie dotyczy, oraz organ sprawujący nad nią nadzór lub dysponenta, który przekazał środki publiczne do złożenia wyjaśnień, przekazania opinii oraz do wydania albo okazania dokumentu mającego znaczenie w sprawie, w terminie 14 dni od otrzymania wezwania. Przepisy art. 91c i 92 stosuje się odpowiednio.¹¹⁵⁾

3.¹¹⁶⁾ Dokumenty, opinie lub inne informacje, zawierające informacje niejawne, przekazuje się rzecznikowi dyscypliny w trybie i na zasadach określonych w przepisach o ochronie informacji niejawnych tylko w przypadku zwolnienia z obowiązku zachowania tajemnicy, o którym mowa w art. 91 ust. 5.

Art. 96a.¹¹⁷⁾ 1. Rzecznik dyscypliny z urzędu bada swoją właściwość.

2. Stwierdzenie niewłaściwości i przekazanie sprawy właściwemu rzecznikowi dyscypliny może nastąpić nie później niż do zakończenia postępowania wyjaśniającego. Rzecznik dyscypliny, któremu przekazano sprawę, prowadzi ją w dalszym ciągu.

Art. 97. 1.¹¹⁸⁾ Po zakończeniu czynności sprawdzających rzecznik dyscypliny wydaje postanowienie o wszczęciu postępowania wyjaśniającego albo o odmowie jego wszczęcia.

2. Jeżeli postanowienie o wszczęciu postępowania wyjaśniającego nie obejmuje wszystkich naruszeń dyscypliny finansów publicznych wskazanych w zawiadomieniu, rzecznik dyscypliny wydaje – w zakresie tych naruszeń – postanowienie o odmowie wszczęcia postępowania wyjaśniającego.

3. (uchylony).¹¹⁹⁾

4. (uchylony).¹¹⁹⁾

Art. 98. 1. Postanowienie o wszczęciu postępowania wyjaśniającego powinno zawierać dodatkowo:

- 1) imię i nazwisko osoby, wobec której postępowanie zostało wszczęte, adres pracodawcy i stanowisko zajmowane przez tę osobę w czasie popełnienia naruszenia dyscypliny finansów publicznych;
- 2)¹²⁰⁾ określenie naruszenia dyscypliny finansów publicznych będącego przedmiotem postępowania wraz z podaniem czasu jego popełnienia, naruszonego przepisu prawa oraz przepisu ustawy określającego to naruszenie.

2. Postanowienie o wszczęciu postępowania wyjaśniającego nie wymaga uzasadnienia.

¹¹⁵⁾ Zdanie drugie dodane przez art. 1 pkt 66 ustawy, o której mowa w odnośniku 3.

¹¹⁶⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 158 pkt 2 ustawy, o której mowa w odnośniku 103.

¹¹⁷⁾ Dodany przez art. 1 pkt 67 ustawy, o której mowa w odnośniku 3.

¹¹⁸⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 68 lit. a ustawy, o której mowa w odnośniku 3.

¹¹⁹⁾ Przez art. 1 pkt 68 lit. b ustawy, o której mowa w odnośniku 3.

¹²⁰⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 69 ustawy, o której mowa w odnośniku 3.

Art. 99. Rzecznik dyscypliny może wszcząć postępowanie wyjaśniające:

- 1) wobec osoby, która nie była wymieniona w zawiadomieniu;
- 2) w zakresie czynu, którego nie wymieniono w zawiadomieniu.

Art. 100.¹²¹⁾ 1. Rzecznik dyscypliny odmawia wszczęcia postępowania wyjaśniającego:

- 1) jeżeli stwierdzi wystąpienie okoliczności wymienionej w art. 78 ust. 1;
- 2) w stosunku do osoby, wobec której w tej samej sprawie toczyło się postępowanie wyjaśniające zakończone wydaniem postanowienia o umorzeniu tego postępowania, chyba że:
  - a) postanowienie o umorzeniu postępowania wyjaśniającego zostało wydane w wyniku przestępstwa,
  - b) postanowienie o umorzeniu postępowania wyjaśniającego zostało wydane na podstawie dowodów, które okazały się fałszywe,
  - c) po wydaniu postanowienia o umorzeniu postępowania wyjaśniającego wyszły na jaw nowe, istotne dla sprawy okoliczności faktyczne lub dowody, nieznanne przy wydaniu tego postanowienia.

2. W przypadku wystąpienia jednej z okoliczności, o której mowa w ust. 1 pkt 2 lit. a–c, rzecznik dyscypliny, w drodze postanowienia, uchyla postanowienie o umorzeniu postępowania wyjaśniającego.

3. Postanowienie o odmowie wszczęcia postępowania wyjaśniającego powinno zawierać dodatkowo określenie naruszenia dyscypliny finansów publicznych będącego przedmiotem czynności sprawdzających, wraz z podaniem czasu jego popełnienia, naruszonego przepisu prawa oraz przepisu ustawy określającego to naruszenie.

Art. 101. 1. Postanowienie o odmowie wszczęcia postępowania wyjaśniającego doręcza się zawiadamiającemu, któremu służy zażalenie na to postanowienie.

2. W wyniku rozpoznania zażalenia Główny Rzecznik, w drodze postanowienia, utrzymuje w mocy zaskarżone postanowienie, zmienia je lub uchyla, w całości lub w części.¹²²⁾ Uchylając postanowienie Główny Rzecznik poleca rzecznikowi dyscypliny:

- 1) wszczęcie postępowania wyjaśniającego lub
- 2) uzupełnienie czynności sprawdzających i wyznacza termin na wydanie nowego postanowienia.

Art. 101a.¹²³⁾ 1. W przypadku gdy czynności sprawdzające podjęte na polecenie Głównego Rzecznika, o którym mowa w art. 95 ust. 6, nie dały podstaw do wszczęcia postępowania wyjaśniającego, rzecznik dyscypliny przekazuje Głównemu Rzecznikowi informację o wynikach przeprowadzonych czynności sprawdzających wraz z materiałem z tych czynności.

2. Główny Rzecznik może:

- 1) polecić rzecznikowi dyscypliny uzupełnienie czynności sprawdzających;
- 2) w drodze postanowienia, polecić rzecznikowi dyscypliny wszczęcie postępowania wyjaśniającego.

Art. 102. 1. Rzecznik dyscypliny doręcza postanowienie o wszczęciu postępowania wyjaśniającego osobie, wobec której postępowanie zostało wszczęte.

2.¹²⁴⁾ Osoba, o której mowa w ust. 1, ma prawo do złożenia, w terminie określonym przez rzecznika dyscypliny, nie krótszym niż 14 dni od dnia doręczenia postanowienia o wszczęciu postępowania wyjaśniającego, wyjaśnień lub wniosków dowodowych na piśmie lub do protokołu. Niezłożenie wyjaśnień lub wniosków dowodowych w tym terminie uznaje się za odmowę ich złożenia w postępowaniu wyjaśniającym. Oddalenie wniosku dowodowego następuje w formie postanowienia.

Art. 103.¹²⁵⁾ W postępowaniu wyjaśniającym rzecznik dyscypliny sporządza protokół z czynności mających znaczenie dla sprawy. Protokół podpisują osoby uczestniczące w czynnościach, a w przypadku odmowy jego podpisania rzecznik dyscypliny zamieszcza stosowną adnotację.

¹²¹⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 70 ustawy, o której mowa w odnośniku 3.

¹²²⁾ Zdanie pierwsze w brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 71 ustawy, o której mowa w odnośniku 3.

¹²³⁾ Dodany przez art. 1 pkt 72 ustawy, o której mowa w odnośniku 3.

¹²⁴⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 73 ustawy, o której mowa w odnośniku 3.

¹²⁵⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 74 ustawy, o której mowa w odnośniku 3.

Art. 103a.¹²⁶⁾ Jeżeli naruszenie dyscypliny finansów publicznych określone w postanowieniu o wszczęciu postępowania wyjaśniającego należy zakwalifikować według innego niż wskazany w tym postanowieniu naruszony przepis prawa lub przepis ustawy określający to naruszenie, rzecznik dyscypliny, w drodze postanowienia, zmienia postanowienie o wszczęciu postępowania wyjaśniającego w zakresie kwalifikacji prawnej naruszenia. Przepisy art. 98 ust. 2 i art. 102 stosuje się odpowiednio.

Art. 104.¹²⁷⁾ 1. Rzecznik dyscypliny, w terminie 120 dni od dnia otrzymania zawiadomienia, występuje z wnioskiem o ukaranie za naruszenie dyscypliny finansów publicznych, zwanym dalej „wnioskiem o ukaranie”, albo wydaje postanowienie o umorzeniu postępowania wyjaśniającego.

2. Do terminu, o którym mowa w ust. 1, nie wlicza się okresów zawieszenia postępowania.

Art. 105.¹²⁷⁾ O wystąpieniu z wnioskiem o ukaranie rzecznik dyscypliny informuje zawiadamiającego.

Art. 106. 1. (uchylony).¹²⁸⁾

2. Rzecznik dyscypliny umarza postępowanie wyjaśniające, jeżeli stwierdzi wystąpienie okoliczności wymienionej w art. 78 ust. 1.

3. Postanowienie o umorzeniu postępowania wyjaśniającego powinno zawierać dodatkowo:

- 1) imię, nazwisko, adres zamieszkania osoby, wobec której wszczęto postępowanie wyjaśniające, oraz zajmowane przez nią stanowisko w czasie popełnienia naruszenia dyscypliny finansów publicznych;
- 2)¹²⁹⁾ określenie naruszenia dyscypliny finansów publicznych będącego przedmiotem postępowania wyjaśniającego, wraz z podaniem czasu jego popełnienia, naruszonego przepisu prawa oraz przepisu ustawy określającego to naruszenie.

Art. 107.¹³⁰⁾ Jeżeli we wniosku o ukaranie rzecznik dyscypliny nie postawił zarzutu naruszenia dyscypliny finansów publicznych wszystkim osobom, wobec których wszczął postępowanie wyjaśniające, wydaje – w stosunku do tych osób – postanowienie o umorzeniu postępowania wyjaśniającego, z zastrzeżeniem art. 79 ust. 2.

Art. 108.¹³⁰⁾ 1. Postanowienie o umorzeniu postępowania wyjaśniającego doręcza się zawiadamiającemu oraz – z wyłączeniem postanowienia wydanego na podstawie art. 78 ust. 1 pkt 4 – osobie, wobec której było ono wszczęte. Osobie tej i zawiadamiającemu służy zażalenie na postanowienie o umorzeniu postępowania.

2. W wyniku rozpoznania zażalenia Główny Rzecznik, w drodze postanowienia, utrzymuje w mocy zaskarżone postanowienie, zmienia je lub uchyla, w całości lub w części. Główny Rzecznik, uchylając postanowienie, poleca rzecznikowi dyscypliny:

- 1) wystąpić z wnioskiem o ukaranie albo
- 2) uzupełnić postępowanie wyjaśniające, wyznaczając termin wystąpienia z wnioskiem o ukaranie albo wydania nowego postanowienia.

3. Główny Rzecznik doręcza postanowienie osobom, którym służyło zażalenie. Na postanowienie Głównego Rzecznika kończące postępowanie osobom tym służy zażalenie do Głównej Komisji Orzekającej.

4. W wyniku rozpoznania zażalenia Główna Komisja Orzekająca, w drodze postanowienia:

- 1) utrzymuje w mocy zaskarżone postanowienie Głównego Rzecznika albo
- 2) uchyla zaskarżone postanowienie Głównego Rzecznika i postanowienie rzecznika dyscypliny w całości lub w części i przekazuje sprawę rzecznikowi dyscypliny.

5. Do rzecznika dyscypliny, któremu przekazano sprawę zgodnie z ust. 4 pkt 2, przepisy art. 150 stosuje się odpowiednio.

¹²⁶⁾ Dodany przez art. 1 pkt 75 ustawy, o której mowa w odnośniku 3.

¹²⁷⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 76 ustawy, o której mowa w odnośniku 3.

¹²⁸⁾ Przez art. 1 pkt 77 lit. a ustawy, o której mowa w odnośniku 3.

¹²⁹⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 77 lit. b ustawy, o której mowa w odnośniku 3.

¹³⁰⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 78 ustawy, o której mowa w odnośniku 3.

Rozdział 5

Wniosek o ukaranie

Art. 109. 1. Z wnioskiem o ukaranie występuje rzecznik dyscypliny.

2. (uchylony).¹³¹⁾

Art. 110. 1. Wniosek o ukaranie zawiera:

- 1) oznaczenie organu oraz osoby występującej z wnioskiem o ukaranie;
- 2) imię, nazwisko, adres zamieszkania obwinionego;
- 3) wskazanie miejsca zatrudnienia, adresu pracodawcy i stanowiska zajmowanego przez obwinionego w czasie popełnienia zarzucanego naruszenia dyscypliny finansów publicznych;
- 4)¹³²⁾ określenie zarzucanego naruszenia dyscypliny finansów publicznych wraz ze wskazaniem sposobu i czasu jego popełnienia, naruszonego przepisu prawa oraz przepisu ustawy określającego to naruszenie;
- 5) wskazanie okoliczności, w jakich doszło do naruszenia dyscypliny finansów publicznych, a także jeżeli nastąpiło uszczuplenie środków publicznych, przekroczenie upoważnienia do dokonywania wydatków ze środków publicznych, do zaciągnięcia zobowiązań lub niewykonanie zobowiązań albo zapłata odsetek, kar lub opłat – określenie ich wysokości;
- 6) wskazanie dowodów;
- 7) informację, czy obwiniony przed popełnieniem zarzucanego naruszenia dyscypliny finansów publicznych był karany za naruszenie dyscypliny finansów publicznych;
- 8) określenie, jakiej kary domaga się oskarżyciel;
- 9) uzasadnienie oparte na wynikach postępowania wyjaśniającego.

2.¹³³⁾ Do wniosku o ukaranie dołącza się postanowienie o wszczęciu postępowania wyjaśniającego, a także zebrany materiał dowodowy oraz dowody i wyjaśnienia przedstawione przez obwinionego na swoją obronę lub informację o odmowie ich złożenia.

3. Do wniosku o ukaranie dołącza się, w miarę możliwości, także:

- 1) zaświadczenie o wysokości wynagrodzenia, obliczonego jak za urlop wypoczynkowy, otrzymywanego przez obwinionego w czasie popełnienia zarzucanego naruszenia dyscypliny finansów publicznych oraz nazwę i adres aktualnego pracodawcy tej osoby;
- 2) opinię przełożonych o sposobie wywiązywania się obwinionego z obowiązków służbowych.

4. (uchylony).¹³⁴⁾

Rozdział 6

Postępowanie przed komisją orzekającą

Art. 111. 1. Komisje orzekające badają swoją właściwość z urzędu.

2.¹³⁵⁾ Stwierdzenie niewłaściwości i przekazanie sprawy właściwej komisji orzekającej może nastąpić nie później niż do otwarcia postępowania dowodowego.

Art. 112. 1. Przewodniczący komisji orzekającej dokonuje wstępnej kontroli wniosku o ukaranie.

2. Jeżeli wniosek o ukaranie nie odpowiada warunkom wymienionym w art. 110 ust. 1 i 2, przewodniczący komisji orzekającej, w terminie 14 dni od dnia jego otrzymania, zarządza zwrot wniosku do uzupełnienia organowi, który z nim wystąpił.

¹³¹⁾ Przez art. 1 pkt 79 ustawy, o której mowa w odnośniku 3.

¹³²⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 80 lit. a ustawy, o której mowa w odnośniku 3.

¹³³⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 80 lit. b ustawy, o której mowa w odnośniku 3.

¹³⁴⁾ Przez art. 1 pkt 80 lit. c ustawy, o której mowa w odnośniku 3.

¹³⁵⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 81 ustawy, o której mowa w odnośniku 3.

3.¹³⁶⁾ W zarządzeniu o zwrocie wniosku o ukaranie do uzupełnienia należy wskazać braki wniosku oraz określić termin ich usunięcia, nie krótszy niż 30 dni. Na zarządzenie o zwrocie wniosku o ukaranie przysługuje, w terminie 7 dni od dnia jego doręczenia, zażalenie do Przewodniczącego Głównej Komisji Orzekającej za pośrednictwem przewodniczącego komisji, który wydał to zarządzenie.

4.¹³⁶⁾ W wyniku rozpoznania zażalenia Przewodniczący Głównej Komisji Orzekającej, w terminie 7 dni od dnia jego doręczenia, w drodze zarządzenia, utrzymuje w mocy zaskarżone zarządzenie lub je uchyla, w całości lub w części.

5.¹³⁷⁾ Na uzasadniony wniosek rzecznika dyscypliny przewodniczący komisji orzekającej może przedłużyć termin usunięcia braków wniosku wskazany w zarządzeniu o zwrocie wniosku o ukaranie na czas oznaczony niezbędny do uzupełnienia wniosku.

Art. 113. 1. Jeżeli wniosek o ukaranie odpowiada warunkom wymienionym w art. 110 ust. 1 i 2, przewodniczący komisji orzekającej, w terminie 14 dni od dnia jego otrzymania zarządza doręczenie odpisu wniosku obwinionemu, kieruje wniosek do rozpoznania na posiedzenie albo rozprawę, wyznacza ich terminy oraz skład orzekający.

2. W zarządzeniu o doręczeniu odpisu wniosku o ukaranie należy wskazać miejsce i czas, w którym akta sprawy są udostępnione do wglądu obwinionemu lub jego obrońcy, a także pouczyć o prawie składania wniosków dowodowych.

3.¹³⁸⁾ Przewodniczący komisji orzekającej przekazuje stronom zarządzenie, o którym mowa w ust. 2, w terminie 7 dni od dnia jego wydania.

4.¹³⁸⁾ W przypadku, o którym mowa w art. 130 ust. 1, przewodniczący komisji orzekającej po zarządzeniu doręczenia odpisu wniosku o ukaranie obwinionemu kieruje wniosek do rozpoznania na rozprawie.

Art. 113a.¹³⁹⁾ 1. O zawieszeniu i podjęciu postępowania, a także o wyłączeniu sprawy do odrębnego rozpoznania rozstrzyga przewodniczący komisji orzekającej, jeżeli okoliczności uzasadniające takie rozstrzygnięcie zostaną ujawnione w toku postępowania poza rozprawą lub posiedzeniem.

2. O łącznym rozpoznaniu spraw o naruszenie dyscypliny finansów publicznych, w których wniesione zostały odrębne wnioski o ukaranie, rozstrzyga przewodniczący komisji orzekającej.

Art. 114. (uchylony).¹⁴⁰⁾

Rozdział 7

Posiedzenie

Art. 115. 1.¹⁴¹⁾ Posiedzeniem kieruje przewodniczący składu orzekającego i czuwa nad jego prawidłowym przebiegiem.

2.¹⁴²⁾ Z przebiegu posiedzenia protokolant pod kierunkiem przewodniczącego składu orzekającego sporządza protokół, który zawiera:

- 1) datę i miejsce posiedzenia oraz wzmiankę o osobach w nim uczestniczących;
- 2) przebieg posiedzenia i – w miarę potrzeby – stwierdzenie innych okoliczności dotyczących jego przebiegu;
- 3) treść wydanych w toku posiedzenia postanowień i zarządzeń.

3.¹⁴²⁾ Protokół podpisują przewodniczący składu orzekającego i protokolant.

Art. 116. 1. Jeżeli okoliczności, o których mowa w art. 78 ust. 1 pkt 3–8, zostaną ujawnione w toku postępowania poza rozprawą, przewodniczący komisji orzekającej kieruje sprawę do rozpoznania na posiedzeniu.

¹³⁶⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 82 lit. a ustawy, o której mowa w odnośniku 3.

¹³⁷⁾ Dodany przez art. 1 pkt 82 lit. b ustawy, o której mowa w odnośniku 3.

¹³⁸⁾ Dodany przez art. 1 pkt 83 ustawy, o której mowa w odnośniku 3.

¹³⁹⁾ Dodany przez art. 1 pkt 84 ustawy, o której mowa w odnośniku 3.

¹⁴⁰⁾ Przez art. 1 pkt 85 ustawy, o której mowa w odnośniku 3.

¹⁴¹⁾ Oznaczenie ust. 1 nadane przez art. 1 pkt 86 ustawy, o której mowa w odnośniku 3.

¹⁴²⁾ Dodany przez art. 1 pkt 86 ustawy, o której mowa w odnośniku 3.

2. Posiedzenie jest niejawne i odbywa się bez udziału stron. Komisja orzekająca podejmuje rozstrzygnięcie na podstawie materiału dowodowego dołączonego do wniosku o ukaranie lub zebranego w toku prowadzonego postępowania. Wyznaczony przez przewodniczącego komisji orzekającej członek składu orzekającego przedstawia omówienie wniosku o ukaranie i okoliczności faktycznych sprawy oraz dotychczasowego przebiegu postępowania.

3.¹⁴³⁾ W wyniku rozpoznania sprawy na posiedzeniu komisja orzekająca, z zastrzeżeniem art. 78a i art. 79 ust. 2, wydaje postanowienie o umorzeniu postępowania albo, jeżeli uzna, że nie zachodzą przesłanki umorzenia postępowania, przekazuje sprawę do rozpoznania na rozprawie.

4. Postanowienie o umorzeniu postępowania, oprócz elementów określonych w art. 85 ust. 2, powinno zawierać także:

- 1) imię, nazwisko, adres zamieszkania obwinionego oraz zajmowane przez niego stanowisko w czasie popełnienia naruszenia dyscypliny finansów publicznych;
- 2)¹⁴⁴⁾ określenie zarzucanego naruszenia dyscypliny finansów publicznych wraz z podaniem sposobu i czasu jego popełnienia, naruszonego przepisu prawa oraz przepisu ustawy określającego to naruszenie.

4a.¹⁴⁵⁾ Uzasadnienie postanowienia o umorzeniu postępowania sporządza się w terminie 21 dni od dnia wydania postanowienia. Przepisy art. 137 ust. 2–4 stosuje się odpowiednio.

5.¹⁴⁶⁾ Postanowienie o umorzeniu postępowania wraz z uzasadnieniem doręcza się stronom niezwłocznie po sporządzeniu uzasadnienia. Na postanowienie stronom służy zażalenie.

6. W wyniku rozpoznania zażalenia Główna Komisja Orzekająca, w drodze postanowienia, utrzymuje w mocy postanowienie o umorzeniu postępowania lub uchyla je w całości lub części i przekazuje sprawę przewodniczącemu komisji orzekającej w celu skierowania do rozpoznania na rozprawie.

Rozdział 8

Rozprawa

Art. 117. Rozprawą kieruje przewodniczący składu orzekającego i czuwa nad jej prawidłowym przebiegiem.

Art. 118. Zarządzenie o wyznaczeniu terminu rozprawy i składu orzekającego należy wydać w terminie 30 dni odpowiednio od dnia wydania zarządzenia o doręczeniu odpisu wniosku o ukaranie albo od dnia wydania postanowienia o skierowaniu sprawy na rozprawę, o którym mowa w art. 116 ust. 3.

Art. 119. 1. Rozprawa przed komisją orzekającą jest jawna, z zastrzeżeniem ust. 2.

2. Wyłączenie jawności rozprawy lub jej części może nastąpić wyłącznie:

- 1)¹⁴⁷⁾ ze względu na bezpieczeństwo państwa lub ochronę informacji niejawnych;
- 2) z uwagi na zagrożenie spokoju i porządku publicznego.

3. Ogłoszenie orzeczenia w sprawie o naruszenie dyscypliny finansów publicznych jest jawne.

4. Zawiadomienie o terminie i przedmiocie rozprawy wywiesza się w siedzibie komisji orzekającej w miejscu ogólnie dostępnym, co najmniej na 7 dni przed rozprawą.

Art. 120. 1. Wyłączenie jawności rozprawy lub jej części zarządza przewodniczący komisji orzekającej, z zastrzeżeniem ust. 2.

2. W przypadku wystąpienia w toku rozprawy okoliczności, o których mowa w art. 119 ust. 2, wyłączenie jawności rozprawy lub jej części zarządza przewodniczący składu orzekającego.

3. W przypadku wyłączenia jawności rozprawy z przyczyn, o których mowa w art. 119 ust. 2 pkt 1, do składu orzekającego wyznacza się osoby posiadające poświadczenia, wymagane odrębnymi przepisami, upoważniające do dostępu do informacji niejawnych.

4. Przepis ust. 3 stosuje się odpowiednio do rzecznika dyscypliny i protokolanta.

¹⁴³⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 87 lit. a ustawy, o której mowa w odnośniku 3.

¹⁴⁴⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 87 lit. b ustawy, o której mowa w odnośniku 3.

¹⁴⁵⁾ Dodany przez art. 1 pkt 87 lit. c ustawy, o której mowa w odnośniku 3.

¹⁴⁶⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 87 lit. d ustawy, o której mowa w odnośniku 3.

¹⁴⁷⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 158 pkt 3 ustawy, o której mowa w odnośniku 103.

Art. 121. 1. Przewodniczący komisji orzekającej zawiadamia o terminie i miejscu rozprawy strony oraz obrońcę obwinionego, jeżeli został on ustanowiony.

2. Obecność na rozprawie obwinionego lub jego obrońcy nie jest obowiązkowa.

3. Zawiadomienie powinno zostać doręczone obwinionemu i jego obrońcy, co najmniej na 7 dni przed terminem rozprawy. Zawiadomienie to zawiera określenie zarzucanego naruszenia dyscypliny finansów publicznych, a także pouczenie, że rozprawa może być przeprowadzona bez ich udziału, a orzeczenie może zostać wydane zaocznie oraz że obwiniony może składać wnioski dowodowe.¹⁴⁸⁾

Art. 122. W toku rozprawy przewodniczący składu orzekającego realizuje obowiązki, o których mowa w art. 80 ust. 2, a w szczególności poucza:

- 1) obwinionego o prawie odmowy odpowiedzi na poszczególne pytania;
- 2) świadka o obowiązku mówienia prawdy i odpowiedzialności za składanie fałszywych zeznań oraz o prawie do odmowy udzielenia odpowiedzi na poszczególne pytania;
- 3) strony o przysługującym im prawie do zadawania pytań świadkom, wypowiedzania się co do każdego ujawnionego dowodu oraz składania wniosków dowodowych.

Art. 123. 1. Z przebiegu rozprawy protokolant pod kierunkiem przewodniczącego składu orzekającego sporządza protokół, który zawiera:

- 1) datę i miejsce rozprawy oraz wzmiankę o osobach w niej uczestniczących;
- 2) przebieg rozprawy, a w szczególności oświadczenia i wnioski jej uczestników;
- 3) wzmiankę o dowodach ujawnionych i zaliczonych w poczet materiału dowodowego;
- 4) treść wydanych w toku rozprawy postanowień i zarządzeń, a jeżeli postanowienia lub zarządzenia zostały wydane poza rozprawą – wzmiankę o ich wydaniu;
- 5) w miarę potrzeby, stwierdzenia innych okoliczności dotyczących przebiegu rozprawy.

2. Protokół podpisują przewodniczący składu orzekającego i protokolant.

3. Przewodniczący składu orzekającego może zarządzić utrwalenie przebiegu rozprawy za pomocą urządzenia rejestrującego dźwięk niezależnie od sporządzania protokołu, o czym uprzedza uczestników rozprawy. Zapis dźwięku przełożony na pismo może być dołączony do protokołu. Zarejestrowany dźwięk nie stanowi dowodu w postępowaniu.

Art. 124. Strony mogą składać wyjaśnienia, oświadczenia i wnioski ustnie do protokołu lub na piśmie. O dopuszczeniu dowodu, poza rozprawą, decyduje przewodniczący komisji orzekającej, a po wyznaczeniu składu orzekającego jego przewodniczący. Oddalenie wniosku dowodowego następuje w formie postanowienia.

Art. 125. Rozprawę odracza się, jeżeli w aktach sprawy:

- 1) brak jest dowodu doręczenia obwinionemu lub jego obrońcy zawiadomienia o rozprawie, chyba że osoba, której nie doręczono zawiadomienia, jest obecna na rozprawie i wyrazi zgodę na jej przeprowadzenie;
- 2) jest dowód doręczenia obwinionemu i jego obrońcy zawiadomienia o rozprawie w terminie krótszym niż 7 dni przed terminem rozprawy, chyba że obwiniony lub jego obrońca obecny na rozprawie wyrazi zgodę na jej przeprowadzenie;
- 3)¹⁴⁹⁾ jest dowód doręczenia obwinionemu i jego obrońcy zawiadomienia o rozprawie, a obwiniony lub jego obrońca wystąpi z wnioskiem o odroczenie rozprawy, w którym należycie usprawiedliwi swoją nieobecność na rozprawie nadzwyczajnym wydarzeniem lub inną przeszkodą, której nie można przewyciężyć.

Art. 126. W przypadkach, o których mowa w art. 125, komisja orzekająca może jednak przeprowadzić dowód, a w szczególności przesłuchać świadków, pod warunkiem że przewodniczący składu orzekającego poinformuje obwinionego lub jego obrońcę o przebiegu rozprawy oraz umożliwi im złożenie wyjaśnień co do przeprowadzonego dowodu, a także zadawanie pytań świadkom, jeżeli o to wystąpią.

¹⁴⁸⁾ Zdanie drugie w brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 88 ustawy, o której mowa w odnośniku 3.

¹⁴⁹⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 89 ustawy, o której mowa w odnośniku 3.

Art. 127. 1. Rozprawa rozpoczyna się od sprawdzenia obecności zawiadomionych i wezwanych osób. Przewodniczący składu orzekającego zarządza opuszczenie sali rozpraw przez świadków, a następnie zarządza odczytanie przez rzecznika dyscypliny wniosku o ukaranie.

2. Przewodniczący składu orzekającego zwraca się do obwinionego z zapytaniem, czy zrozumiał postawiony mu zarzut lub zarzuty, a następnie zarządza wysłuchanie obwinionego.

3. Po wysłuchaniu obwinionego przewodniczący składu orzekającego zarządza przeprowadzenie postępowania dowodowego. Jeżeli obwiniony zgodził się z postawionym mu zarzutem, a jego wyjaśnienia nie budzą wątpliwości, można w tym zakresie nie przeprowadzać dalszego postępowania dowodowego.

Art. 128. 1. Świadka przesłuchuje się w czasie nieobecności tych świadków, którzy jeszcze nie złożyli zeznań.

2. Jeżeli istnieje potrzeba uzupełnienia materiału dowodowego o dowody mogące mieć wpływ na rozstrzygnięcie sprawy, rozprawę odacza się na czas niezbędny do uzupełnienia materiału dowodowego.¹⁵⁰⁾ Postanowienie o odroczeniu rozprawy powinno wskazywać, w jaki sposób materiał dowodowy ma zostać uzupełniony.

3. Komisja orzekająca może uzupełnić dowody z urzędu.

Art. 129. 1. Na rozprawie można odczytywać i ujawniać wszystkie dokumenty znajdujące się w aktach sprawy.

2. Jeżeli obwiniony korzysta z prawa odmowy złożenia wyjaśnień lub wyjaśnia na rozprawie odmiennie niż poprzednio, wolno na rozprawie odczytać jego wyjaśnienia znajdujące się w aktach sprawy, tylko w odpowiednim zakresie. Po odczytaniu wyjaśnień przewodniczący składu orzekającego zwraca się do obwinionego o wyjaśnienie zachodzących sprzeczności.

Art. 130. 1.¹⁵¹⁾ Jeżeli w toku rozprawy okaże się, że jest zasadne postawienie zarzutu naruszenia dyscypliny finansów publicznych osobie niewymienionej we wniosku o ukaranie i nie ma przeszkód w łącznym rozpoznaniu sprawy, komisja orzekająca, na wniosek oskarżyciela, odacza – w celu wspólnego rozpoznania – rozprawę do czasu wystąpienia z wnioskiem o ukaranie.

1a.¹⁵²⁾ Rzecznik dyscypliny niezwłocznie wszczyna postępowanie wyjaśniające wobec osoby, o której mowa w ust. 1. O umorzeniu lub zawieszeniu tego postępowania rzecznik dyscypliny informuje komisję orzekającą.

1b.¹⁵²⁾ Do wniosku o ukaranie, o którym mowa w ust. 1, nie stosuje się art. 112 ust. 1 i 2.

2. Jeżeli w toku rozprawy oskarżyciel wnosi o ukaranie obwinionego za naruszenie dyscypliny finansów publicznych, które nie było objęte wnioskiem o ukaranie, komisja orzekająca odacza rozprawę na czas niezbędny do wystąpienia z dodatkowym wnioskiem o ukaranie.

Art. 131. 1.¹⁵³⁾ Jeżeli w toku rozprawy okaże się, że – nie przekraczając granic wniosku o ukaranie – można naruszenie dyscypliny finansów publicznych zarzucone obwinionemu zakwalifikować według innego naruszonego przepisu prawa lub innego przepisu ustawy określającego to naruszenie, przewodniczący składu orzekającego informuje o tym obecne na rozprawie strony.

2. W przypadku, o którym mowa w ust. 1, na wniosek obwinionego lub jego obrońcy komisja orzekająca odacza rozprawę na czas oznaczony.

3. W przypadku nieobecności obwinionego lub jego obrońcy, komisja orzekająca odacza rozprawę na czas oznaczony i przekazuje informację, o której mowa w ust. 1, obwinionemu i jego obrońcy.

Art. 132. Rozprawę odroczoną prowadzi się w nowym terminie w dalszym ciągu. Jeżeli skład orzekający został zmieniony, ujawnia się dowody przeprowadzone poprzednio.

Art. 133. 1. Po przeprowadzeniu dowodów dopuszczonych w sprawie przewodniczący składu orzekającego pyta strony, czy wnoszą o uzupełnienie postępowania dowodowego, a w przypadku odpowiedzi odmownej zamyka postępowanie dowodowe.

¹⁵⁰⁾ Zdanie pierwsze w brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 90 ustawy, o której mowa w odnośniku 3.

¹⁵¹⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 91 lit. a ustawy, o której mowa w odnośniku 3.

¹⁵²⁾ Dodany przez art. 1 pkt 91 lit. b ustawy, o której mowa w odnośniku 3.

¹⁵³⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 92 ustawy, o której mowa w odnośniku 3.

2. Po zamknięciu postępowania dowodowego przewodniczący składu orzekającego udziela głosu kolejno oskarżycielowi, obrońcy i obwinionemu. Jeżeli jedna ze stron zabiera głos ponownie, przewodniczący udziela głosu również stronie przeciwnej.

3. Po wysłuchaniu stron przewodniczący składu orzekającego zamyka rozprawę i zarządza poufną naradę składu orzekającego w celu wydania orzeczenia. Na naradzie oprócz składu orzekającego obecny jest tylko protokolant.

Art. 134. 1. Komisja orzekająca orzeka na podstawie materiału dowodowego ujawnionego na rozprawie i rozstrzyga większością głosów. Głosowanie przeprowadza się oddzielnie dla każdej rozstrzyganej kwestii.

2. Orzeczenie podpisują przewodniczący i członkowie składu orzekającego, nie wyłączając przegłosowanego, który podpisując rozstrzygnięcie ma prawo zaznaczyć na nim swoje zdanie odrębne. Uzasadnienie zdania odrębnego dołącza się do akt sprawy.

Art. 135. 1. Komisja orzekająca wydaje orzeczenie o odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych albo orzeczenie o uniewinnieniu, albo orzeczenie o umorzeniu postępowania.

2. Orzeczenie zawiera:

- 1) oznaczenie komisji orzekającej, która je wydała, imiona i nazwiska przewodniczącego oraz członków składu orzekającego i protokolanta;
- 2) datę i miejsce wydania orzeczenia;
- 3) oznaczenie oskarżyciela, jego imię i nazwisko;
- 4) imię, nazwisko, adres zamieszkania obwinionego oraz zajmowane przez niego w czasie popełnienia naruszenia dyscypliny finansów publicznych stanowisko;
- 5)¹⁵⁴⁾ określenie zarzucanego naruszenia dyscypliny finansów publicznych wraz z podaniem sposobu i czasu jego popełnienia, naruszonego przepisu prawa oraz przepisu ustawy określającego to naruszenie;
- 6) rozstrzygnięcie komisji orzekającej;
- 7) rozstrzygnięcie o kosztach postępowania, z podaniem podstawy prawnej i ich wysokości;
- 8) pouczenie o terminie i trybie zaskarżenia.

3. W przypadku przypisania odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych orzeczenie powinno zawierać dodatkowo:

- 1)¹⁵⁵⁾ określenie naruszenia dyscypliny finansów publicznych przypisanego obwinionemu, wraz z podaniem sposobu i czasu jego popełnienia, wskazaniem naruszonego przepisu prawa oraz przepisu ustawy określającego to naruszenie;
- 2) rozstrzygnięcie co do kary albo o odstąpieniu od jej wymierzenia, z podaniem podstawy prawnej.

Art. 136. Przewodniczący składu orzekającego ogłasza orzeczenie niezwłocznie po zakończeniu narady składu orzekającego oraz podaje ustnie motywy wydania rozstrzygnięcia. W sprawie zawilej można odroczyć wydanie orzeczenia na czas nie dłuższy niż 7 dni od dnia zamknięcia rozprawy.

Art. 137. 1.¹⁵⁶⁾ Uzasadnienie orzeczenia sporządza się w terminie 21 dni od dnia ogłoszenia orzeczenia.

2. Uzasadnienie orzeczenia powinno zawierać:

- 1) wskazanie faktów i okoliczności, które skład orzekający uwzględnił wydając rozstrzygnięcie o przypisaniu odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych albo uniewinnieniu, albo umorzeniu postępowania, a także
- 2) wskazanie faktów, które skład orzekający uznał za udowodnione lub nieudowodnione, wskazanie, na jakich w tym względzie oparł się dowodach, oraz wyjaśnienie, dlaczego nie uznał dowodów przeciwnych, o ile takie były przedstawione;

¹⁵⁴⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 93 lit. a ustawy, o której mowa w odnośniku 3.

¹⁵⁵⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 93 lit. b ustawy, o której mowa w odnośniku 3.

¹⁵⁶⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 94 lit. a ustawy, o której mowa w odnośniku 3.

- 3) wyjaśnienie podstawy prawnej orzeczenia;
- 4) przytoczenie okoliczności, które skład orzekający miał na względzie przy wymierzaniu kary albo odstąpieniu od jej wymierzenia, w tym w szczególności wskazanie okoliczności, które komisja uwzględniła przy wymiarze kary albo odstąpieniu od jej wymierzenia.

3. Uzasadnienie podpisuje przewodniczący składu orzekającego, a jeżeli uzasadnienia nie może podpisać przewodniczący składu, orzeczenie podpisuje inny członek składu orzekającego, zaznaczając na uzasadnieniu przyczynę braku podpisu przewodniczącego.

4. Jeżeli nie jest możliwe sporządzenie uzasadnienia orzeczenia w terminie, o którym mowa w ust. 1, przewodniczący komisji orzekającej może, na uzasadniony wniosek członka składu orzekającego, przedłużyć ten termin na czas określony, nie dłużej jednak niż o 14 dni.

4a.¹⁵⁷⁾ Orzeczenie wraz z uzasadnieniem doręcza się stronom niezwłocznie po sporządzeniu uzasadnienia.

5. Stronom służy odwołanie od orzeczenia.

Rozdział 9

Zażalenia i odwołania

Art. 138.¹⁵⁸⁾ 1. Zażalenie na postanowienie rzecznika dyscypliny wnosi się do Głównego Rzecznika. Zażalenie na zarządzenie i na postanowienie przewodniczącego komisji orzekającej wnosi się do Przewodniczącego Głównej Komisji Orzekającej. Zażalenie na postanowienie komisji orzekającej, na postanowienie Głównego Rzecznika oraz na postanowienie Przewodniczącego Głównej Komisji Orzekającej wnosi się do Głównej Komisji Orzekającej.

2. Odwołanie od orzeczenia komisji orzekającej wnosi się do Głównej Komisji Orzekającej.

3. Środek zaskarżenia, przysługujący w zakresie określonym w ustawie, wnosi się na piśmie, za pośrednictwem organu, który wydał zaskarżane zarządzenie, postanowienie albo orzeczenie, w terminie 14 dni od jego doręczenia, z zastrzeżeniem art. 91b ust. 4 i art. 112 ust. 3.

4. Środek zaskarżenia może dotyczyć całości lub części zaskarżonego rozstrzygnięcia.

5. W treści środka zaskarżenia należy określić, jakiego rozstrzygnięcia domaga się skarżący. Środek zaskarżenia wnoszony przez rzecznika dyscypliny lub obrońcę powinien zawierać także zarzuty stawiane zaskarżanemu rozstrzygnięciu.

6. Z treści środka zaskarżenia powinno wynikać, czy jest on wnoszony na korzyść, czy na niekorzyść obwinionego. Rzecznik dyscypliny może wnosić środki zaskarżenia również na korzyść obwinionego.

Art. 139. 1.¹⁵⁹⁾ Rzecznik dyscypliny lub Główny Rzecznik, który wydał zaskarżone postanowienie, a w pozostałych przypadkach – przewodniczący komisji orzekającej, po otrzymaniu środka zaskarżenia:

- 1) wydaje postanowienie o odmowie jego przyjęcia, jeżeli został on wniesiony po terminie lub przez osobę nieuprawnioną, albo
- 2)¹⁶⁰⁾ przekazuje je niezwłocznie, wraz z aktami sprawy, do rozpoznania w drugiej instancji, z zastrzeżeniem art. 91b ust. 6.

2.¹⁶¹⁾ Na postanowienie, o którym mowa w ust. 1 pkt 1, zażalenie służy osobie, która złożyła środek zaskarżenia będący przedmiotem tego postanowienia.

Art. 139a.¹⁶²⁾ Organ, któremu przekazano do rozpoznania środek zaskarżenia, niezwłocznie po jego otrzymaniu wydaje postanowienie o odmowie przyjęcia środka zaskarżenia, jeżeli został wniesiony po terminie lub przez osobę nieuprawnioną. Na postanowienie zażalenie służy osobie, która złożyła środek zaskarżenia będący przedmiotem tego postanowienia.

¹⁵⁷⁾ Dodany przez art. 1 pkt 94 lit. b ustawy, o której mowa w odnośniku 3.

¹⁵⁸⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 95 ustawy, o której mowa w odnośniku 3.

¹⁵⁹⁾ Oznaczenie ust. 1 nadane przez art. 1 pkt 96 lit. a ustawy, o której mowa w odnośniku 3.

¹⁶⁰⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 96 lit. a ustawy, o której mowa w odnośniku 3.

¹⁶¹⁾ Dodany przez art. 1 pkt 96 lit. b ustawy, o której mowa w odnośniku 3.

¹⁶²⁾ Dodany przez art. 1 pkt 97 ustawy, o której mowa w odnośniku 3.

Art. 139b.¹⁶²⁾ Główny Rzecznik i Przewodniczący Głównej Komisji Orzekającej, któremu przekazano do rozpoznania środek zaskarżenia:

- 1) wydaje postanowienie o zawieszeniu postępowania, jeżeli ujawnią się okoliczności, o których mowa w art. 25 ust. 2 albo art. 78a ust. 1;
- 2) zarządza wyłączenie sprawy do odrębnego postępowania, jeżeli ujawnią się okoliczności określone w art. 79 ust. 2.

Art. 140.¹⁶³⁾ 1. Środek zaskarżenia może zostać cofnięty przez wnoszącego ten środek do czasu jego rozpoznania przez organ drugiej instancji.

2. Odwołanie od orzeczenia komisji orzekającej może być cofnięte przez wnoszącego ten środek do czasu zamknięcia rozprawy w drugiej instancji.

3. Odwołanie od orzeczenia komisji orzekającej wniesione przez rzecznika dyscypliny może być cofnięte także przez Głównego Rzecznika. Cofnięcie odwołania poza rozprawą następuje w drodze zarządzenia, które wymaga uzasadnienia. Zarządzenie wraz z uzasadnieniem doręcza się rzecznikowi dyscypliny, który wniósł odwołanie, i Głównej Komisji Orzekającej. O cofnięciu odwołania na rozprawie powiadamia się rzecznika dyscypliny.

4. Środka zaskarżenia wniesionego na korzyść obwinionego nie można cofnąć bez jego zgody.

5. Cofnięty środek zaskarżenia pozostawia się bez rozpoznania, chyba że zachodzi jedna z okoliczności powodujących nieważność postanowienia lub orzeczenia z mocy prawa.

6. W razie cofnięcia środka zaskarżenia po jego przekazaniu do rozpoznania w drugiej instancji niezwłocznie powiadamia się o tym odpowiednio Głównego Rzecznika lub Przewodniczącego Głównej Komisji Orzekającej.

Art. 140a.¹⁶⁴⁾ W wyniku rozpoznania zażalenia organ odwoławczy utrzymuje w mocy zaskarżone rozstrzygnięcie lub uchyla je, w całości lub w części, z zastrzeżeniem art. 101 ust. 2, art. 108 ust. 2, art. 112 ust. 4, art. 116 ust. 6 i art. 178 ust. 2.

Art. 141. 1. Postanowienie i orzeczenie komisji orzekającej, od którego nie został wniesiony środek zaskarżenia, staje się prawomocne z dniem, w którym upływa termin wniesienia środka zaskarżenia.

2. Postanowienie i orzeczenie komisji orzekającej, co do którego środek zaskarżenia cofnięto, staje się prawomocne z dniem jego cofnięcia.

Art. 142. Postanowienia i orzeczenia Głównej Komisji Orzekającej kończące postępowanie są prawomocne w dniu ich wydania.

Rozdział 10

Postępowanie odwoławcze przed Główną Komisją Orzekającą

Art. 143. Do rozpoznania odwołania Przewodniczący Głównej Komisji Orzekającej wyznacza skład orzekający oraz powierza wskazanemu członkowi tego składu przygotowanie sprawozdania z dotychczasowego przebiegu postępowania, a także omówienie orzeczenia i wniesionego odwołania oraz okoliczności faktycznych sprawy.

Art. 144. 1. Przewodniczący Głównej Komisji Orzekającej może skierować odwołanie do rozpoznania na posiedzeniu, jeżeli zachodzi potrzeba wydania postanowienia o umorzeniu postępowania w przypadku stwierdzenia okoliczności, o której mowa w art. 78 ust. 1 pkt 3–8.

2. Posiedzenie, o którym mowa w ust. 1, jest niejawne i odbywa się bez udziału stron. Główna Komisja Orzekająca podejmuje rozstrzygnięcie na podstawie materiału dowodowego zebranego przez komisję orzekającą oraz dokumentów dołączonych do odwołania.

3.¹⁶⁵⁾ W wyniku rozpoznania odwołania w trybie, o którym mowa w ust. 1, Główna Komisja Orzekająca wydaje, z zastrzeżeniem art. 78a i art. 79 ust. 2, postanowienie o umorzeniu postępowania albo, jeżeli uzna, że nie zachodzą przesłanki umorzenia postępowania, przekazuje sprawę do rozpoznania na rozprawie.

4. Przepisy ust. 1–3 i przepis art. 143 stosuje się odpowiednio do rozpoznawania zażalenia na postanowienie Głównego Rzecznika i postanowienie komisji orzekającej.

¹⁶³⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 98 ustawy, o której mowa w odnośniku 3.

¹⁶⁴⁾ Dodany przez art. 1 pkt 99 ustawy, o której mowa w odnośniku 3.

¹⁶⁵⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 100 ustawy, o której mowa w odnośniku 3.

Art. 145. 1. Na rozprawie Główna Komisja Orzekająca rozpoznaje odwołanie na podstawie materiału dowodowego zebranego przez komisję orzekającą oraz dokumentów dołączonych do odwołania.

2. Główna Komisja Orzekająca przyjmuje wniosek dowodowy wskazany w odwołaniu lub zgłoszony na rozprawie i może przeprowadzić postępowanie dowodowe, jeżeli przyczyni się do przyspieszenia lub uproszczenia postępowania.

Art. 146. 1. Główna Komisja Orzekająca może ukarać obwinionego albo zaostrzyć wymierzoną mu karę tylko wtedy, gdy wniesiono odwołanie na jego niekorzyść. Wniesienie odwołania na niekorzyść obwinionego nie wyklucza zmiany rozstrzygnięcia na jego korzyść.

2.¹⁶⁶⁾ W przypadku wniesienia odwołania na niekorzyść obwinionego, który został uniewinniony przez komisję orzekającą lub co do którego postępowanie umorzono, Główna Komisja Orzekająca nie może wydać orzeczenia o odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych. Jeżeli jednak uzna, że przypisanie tej odpowiedzialności jest uzasadnione, przekazuje sprawę do ponownego rozpoznania.

Art. 147. 1. Główna Komisja Orzekająca w wyniku rozpoznania odwołania na rozprawie wydaje orzeczenie, w którym:

- 1) utrzymuje orzeczenie w mocy albo
- 2) uchyla orzeczenie w całości lub w części i rozstrzyga sprawę co do istoty, albo
- 2a)¹⁶⁷⁾ uchyla orzeczenie w całości lub w części i umarza postępowanie, albo
- 3) uchyla orzeczenie w całości lub w części i przekazuje sprawę do ponownego rozpoznania przez komisję orzekającą.

2. Główna Komisja Orzekająca uchylając zaskarżone orzeczenie i rozstrzygając na korzyść obwinionego, w przypadku gdy to orzeczenie dotyczy naruszenia dyscypliny finansów publicznych przypisanego więcej niż jednej osobie, uchyla je i rozstrzyga także na korzyść pozostałych obwinionych, choćby nie wniesli oni odwołania, jeżeli te same względy przemawiają za uchYLENIEM orzeczenia i rozstrzygnięciem na ich rzecz.

Art. 148.¹⁶⁸⁾ 1. Do uzasadnienia postanowienia i orzeczenia Głównej Komisji Orzekającej stosuje się odpowiednio przepisy dotyczące uzasadnienia postanowienia i orzeczenia komisji orzekającej, z tym że uzasadnienie postanowienia i orzeczenia Głównej Komisji Orzekającej powinno dodatkowo zawierać ustosunkowanie się do zarzutów stawianych zaskarżonemu rozstrzygnięciu oraz wyjaśnienie powodów uznania je za zasadne albo nieuzasadnione.

2. Postanowienia i orzeczenia Głównej Komisji Orzekającej wraz z uzasadnieniem doręcza się Głównemu Rzecznikowi oraz obwinionemu i jego obrońcy. Postanowienie i orzeczenie niezaskarżone przez strony do sądu administracyjnego doręcza się niezwłocznie również przewodniczącemu komisji orzekającej w celu wykonania, a za jego pośrednictwem także rzecznikowi dyscypliny.

Art. 149. W zakresie nieuregulowanym w niniejszym rozdziale do postępowania przed Główną Komisją Orzekającą stosuje się odpowiednio przepisy o postępowaniu przed komisją orzekającą.

Rozdział 11

Ponowne rozpoznanie sprawy

Art. 150. 1. Komisja orzekająca, której została przekazana sprawa do ponownego rozpoznania, orzeka w granicach, w jakich nastąpiło przekazanie.

2. Wskazania Głównej Komisji Orzekającej co do dalszego postępowania są wiążące dla komisji orzekającej, której sprawę przekazano.

Art. 151. Ponownie rozpatrując sprawę komisja orzekająca może wydać rozstrzygnięcie surowsze niż uchylone tylko wtedy, gdy wniesiono odwołanie na niekorzyść obwinionego.

Art. 152.¹⁶⁹⁾ Do postępowania obejmującego ponowne rozpoznanie sprawy stosuje się odpowiednio przepisy o postępowaniu przed komisją orzekającą, przy czym w miejsce odczytania wniosku o ukaranie na rozprawie członek składu orzekającego, wyznaczony przez przewodniczącego komisji orzekającej, przedstawia sprawozdanie z dotychczasowego przebiegu postępowania.

¹⁶⁶⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 101 ustawy, o której mowa w odnośniku 3.

¹⁶⁷⁾ Dodany przez art. 1 pkt 102 ustawy, o której mowa w odnośniku 3.

¹⁶⁸⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 103 ustawy, o której mowa w odnośniku 3.

¹⁶⁹⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 104 ustawy, o której mowa w odnośniku 3.

Rozdział 12

Wykonywanie prawomocnych orzeczeń w sprawach o naruszenie dyscypliny finansów publicznych

Art. 153. 1. Przewodniczący komisji orzekającej niezwłocznie przekazuje prawomocne orzeczenie o odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych:

- 1) obwinionemu;
- 2) kierownikowi jednostki, w której zatrudniony jest obwiniony;
- 3) kierownikowi jednostki, w której nastąpiło naruszenie dyscypliny finansów publicznych;
- 4) Przewodniczącemu Głównej Komisji Orzekającej.

2. Jeżeli obwiniony jest kierownikiem jednostki sektora finansów publicznych, orzeczenie przekazuje się także organo-
wi sprawującemu nadzór nad tą jednostką.

Art. 154. 1.¹⁷⁰⁾ Odpis prawomocnego orzeczenia, o którym mowa w art. 153 ust. 1, niezwłocznie dołącza się do akt osobowych obwinionego, a usuwa z tych akt – niezwłocznie po upływie terminu określonego w art. 40 ust. 1 i 2.

2. Dniem rozpoczęcia wykonywania kary zakazu pełnienia funkcji związanych z dysponowaniem środkami publicznymi jest dzień odwołania ukaranego z funkcji objętej zakazem, a w przypadku gdy obwiniony nie pełni takiej funkcji – dzień, w którym orzeczenie się uprawomocni.

Art. 155. 1. Do orzeczenia, o którym mowa w art. 153 ust. 1, przekazano obwinionemu, przewodniczący komisji orzekającej dołącza wezwanie do uiszczenia, w terminie 7 dni od dnia doręczenia wezwania, kosztów postępowania oraz kary pieniężnej, o ile zostały orzeczone.

2. Przewodniczący komisji orzekającej może, w drodze postanowienia, na wniosek obwinionego uzasadniony jego ważnym interesem, odroczyć termin płatności lub rozłożyć zapłatę kosztów postępowania lub kary pieniężnej na raty, na czas nie dłuższy niż 2 lata. Odmowa odroczenia terminu płatności lub rozłożenia na raty następuje w drodze postanowienia.

Art. 156. 1. Do orzeczenia o ukaraniu karą zakazu pełnienia funkcji związanych z dysponowaniem środkami publicznymi przewodniczący komisji orzekającej dołącza wezwanie do odwołania ukaranego z funkcji objętej zakazem.

2. Jeżeli ukaranym karą zakazu pełnienia funkcji związanych z dysponowaniem środkami publicznymi jest wójt, burmistrz lub prezydent miasta, przewodniczący komisji orzekającej przekazuje orzeczenie właściwemu wojewodzie i dołącza wezwanie do wystąpienia z wnioskiem o odwołanie w trybie określonym w art. 96 ust. 2 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1591, z późn. zm.¹⁷¹⁾).

3. O odwołaniu z funkcji objętej zakazem zawiadamia się, w terminie nie dłuższym niż 14 dni od dnia doręczenia wezwania, przewodniczącego komisji orzekającej oraz Przewodniczącemu Głównej Komisji Orzekającej. W zawiadomieniu podaje się datę, z jaką ukarany został odwołany.

Rozdział 13

Stwierdzenie nieważności prawomocnych postanowień i orzeczeń

Art. 157. 1. Nieważność prawomocnego postanowienia lub orzeczenia, wydanego przez organ orzekający w sprawie o naruszenie dyscypliny finansów publicznych, stwierdza Główna Komisja Orzekająca, jeżeli:

- 1) w wydaniu postanowienia lub orzeczenia brała udział osoba nieuprawniona do orzekania lub podlegająca wyłączeniu z przyczyn wskazanych w art. 83 ust. 1;
- 2) (uchylony);¹⁷²⁾

¹⁷⁰⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 105 ustawy, o której mowa w odnośniku 3.

¹⁷¹⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2002 r. Nr 23, poz. 220, Nr 62, poz. 558, Nr 113, poz. 984, Nr 153, poz. 1271 i Nr 214, poz. 1806, z 2003 r. Nr 80, poz. 717 i Nr 162, poz. 1568, z 2004 r. Nr 102, poz. 1055, Nr 116, poz. 1203 i Nr 167, poz. 1759, z 2005 r. Nr 172, poz. 1441 i Nr 175, poz. 1457, z 2006 r. Nr 17, poz. 128 i Nr 181, poz. 1337, z 2007 r. Nr 48, poz. 327, Nr 138, poz. 974 i Nr 173, poz. 1218, z 2008 r. Nr 180, poz. 1111 i Nr 223, poz. 1458, z 2009 r. Nr 52, poz. 420 i Nr 157, poz. 1241, z 2010 r. Nr 28, poz. 142 i 146, Nr 40, poz. 230 i Nr 106, poz. 675, z 2011 r. Nr 21, poz. 113, Nr 117, poz. 679, Nr 134, poz. 777, Nr 149, poz. 887 i Nr 217, poz. 1281, z 2012 r. poz. 567 oraz z 2013 r. poz. 153.

¹⁷²⁾ Przez art. 1 pkt 106 ustawy, o której mowa w odnośniku 3.

- 3) orzeczono karę nieznaną ustawie;
- 4) skład orzekający był niewłaściwie obsadzony albo postanowienie lub orzeczenie nie zostało podpisane przez któregośkolwiek członka składu orzekającego biorącego udział w jego wydaniu;
- 5) zachodzi sprzeczność w treści postanowienia lub orzeczenia uniemożliwiająca jego wykonanie;
- 6) zachodziła w czasie orzekania jedna z okoliczności wyłączających orzekanie, o których mowa w art. 78 ust. 1 pkt 3–6 i 8.

2. Główna Komisja Orzekająca stwierdza nieważność prawomocnego postanowienia lub orzeczenia z urzędu lub na wniosek strony.

Art. 158. 1. W przedmiocie nieważności Główna Komisja Orzekająca rozstrzyga na posiedzeniu i wydaje postanowienie o:

- 1) stwierdzeniu nieważności albo
- 2) odmowie stwierdzenia nieważności.

2. Jeżeli stwierdzenie nieważności dotyczy tylko części prawomocnego postanowienia lub orzeczenia, w postanowieniu, o którym mowa w ust. 1, określa się, w jakim zakresie to postanowienie lub orzeczenie pozostaje prawomocne.

3. Stwierdzając nieważność prawomocnego postanowienia lub orzeczenia Główna Komisja Orzekająca uchyla je i umarza postępowanie albo przekazuje sprawę do ponownego rozpoznania.

4. Postanowienie, o którym mowa w ust. 1, doręcza się stronom.

Art. 159. W przedmiocie stwierdzenia nieważności stosuje się przepisy o postępowaniu odwoławczym, z tym że, jeżeli stwierdzenie nieważności dotyczy postanowienia lub orzeczenia Głównej Komisji Orzekającej, orzeka ona w składzie pięciu osób, któremu przewodniczy Przewodniczący tej Komisji.

Art. 160. 1. Stwierdzenie nieważności prawomocnego postanowienia lub orzeczenia na niekorzyść obwinionego nie może nastąpić, jeżeli od dnia jego uprawomocnienia upłynął rok.

2. Nie stwierdza się nieważności prawomocnego postanowienia lub orzeczenia, jeżeli od dnia jego uprawomocnienia upłynęły dwa lata.

3. Nie stwierdza się nieważności prawomocnego orzeczenia lub postanowienia, jeżeli było ono przedmiotem rozpoznania na podstawie art. 169.

4. Nie stwierdza się nieważności prawomocnego orzeczenia po zatarciu ukarania.

Art. 161. W przypadku stwierdzenia nieważności prawomocnego orzeczenia wpłacona kara pieniężna lub koszty postępowania podlegają zwrotowi.

Rozdział 14

Wznowienie postępowania

Art. 162. Postępowanie, zakończone prawomocnym postanowieniem lub orzeczeniem, może zostać wznowione, jeżeli:

- 1) postanowienie lub orzeczenie zostało wydane w wyniku przestępstwa;
- 2) postanowienie lub orzeczenie zostało wydane na podstawie dowodów, które okazały się fałszywe;
- 3) po wydaniu orzeczenia lub postanowienia wyszły na jaw nowe, istotne dla sprawy okoliczności faktyczne lub dowody, nieznanne przy wydaniu postanowienia lub orzeczenia.

Art. 163. 1.¹⁷³⁾ Z wnioskiem o wznowienie postępowania może wystąpić minister właściwy do spraw finansów publicznych, Główny Rzecznik, rzecznik dyscypliny, osoba, której dotyczy postanowienie albo orzeczenie, lub jej obrońca.

2. Z wnioskiem o wznowienie postępowania należy wystąpić w terminie 30 dni od dnia, w którym osoby wymienione w ust. 1 dowiedziały się o przyczynie uzasadniającej wznowienie.

3. Z wnioskiem o wznowienie postępowania występuje się do Głównej Komisji Orzekającej.

Art. 164. 1. W przedmiocie wznowienia postępowania Główna Komisja Orzekająca rozstrzyga na posiedzeniu i wydaje postanowienie o:

- 1) wznowieniu postępowania albo
- 2) odmowie wznowienia postępowania.

2. Wydając postanowienie o wznowieniu postępowania Główna Komisja Orzekająca uchyla prawomocne postanowienie lub orzeczenie i przekazuje sprawę do ponownego rozpoznania komisji orzekającej w pierwszej instancji.

3. Postanowienie o odmowie wznowienia postępowania albo o wznowieniu postępowania doręcza się osobie, która złożyła wniosek o wznowienie postępowania, oraz stronom.

Art. 165. W przedmiocie wznowienia postępowania stosuje się przepisy o postępowaniu odwoławczym, z tym że, jeżeli postępowanie dotyczy postanowienia lub orzeczenia Głównej Komisji Orzekającej, orzeka ona w składzie pięciu osób, któremu przewodniczy Przewodniczący tej Komisji.

Art. 166. 1. Postępowania nie wznawia się po upływie dwóch lat od dnia uprawomocnienia się postanowienia albo orzeczenia.

2. Postępowania nie wznawia się po zatarciu ukarania.

Rozdział 15

Koszty postępowania, egzekwowanie kosztów postępowania i kar pieniężnych

Art. 167. 1. Każdy uznany za odpowiedzialnego za naruszenie dyscypliny finansów publicznych zwraca – na rzecz Skarbu Państwa – koszty postępowania. Koszty te określa się ryczałtowo w wysokości 10% przeciętnego wynagrodzenia.

2. W przypadku uniewinnienia obwinionego albo umorzenia postępowania koszty postępowania ponosi Skarb Państwa.

3. Nie można egzekwować kosztów postępowania, jeżeli od dnia uprawomocnienia się orzeczenia upłynęły dwa lata. Termin nie biegnie w okresie wstrzymania z urzędu wykonania prawomocnego orzeczenia, zgodnie z art. 169.

Art. 168. 1. Należności z tytułu kar pieniężnych i kosztów postępowania egzekwuje się w trybie przepisów o postępowaniu egzekucyjnym w administracji.

2. Nie egzekwuje się kary pieniężnej i kosztów postępowania w przypadku zatarcia ukarania.

Rozdział 16

Skarga do sądu administracyjnego

Art. 169.¹⁷⁴⁾ 1. Na prawomocne orzeczenia i postanowienia Głównej Komisji Orzekającej kończące postępowania stronom przysługuje skarga do sądu administracyjnego. Wniesienie skargi wstrzymuje wykonanie prawomocnego orzeczenia w sprawie o naruszenie dyscypliny finansów publicznych.

2. Na postanowienia Przewodniczącego Głównej Komisji Orzekającej, kończące postępowania, wydane w wyniku rozpoznania zażalenia na postanowienie o odmowie przyjęcia środka zaskarżenia osobie, która złożyła ten środek zaskarżenia, przysługuje skarga do sądu administracyjnego.

¹⁷³⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 107 ustawy, o której mowa w odnośniku 3.

¹⁷⁴⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 108 ustawy, o której mowa w odnośniku 3.

DZIAŁ V

Przepisy porządkowe

Rozdział 1

Sprostowania, udostępnianie akt, pisma, terminy

Art. 170. 1. Oczywiście omyłki pisarskie lub rachunkowe w orzeczeniu, postanowieniu, zarządzeniu lub ich uzasadnieniu można sprostować, z urzędu lub na wniosek stron, w każdym czasie. Sprostowanie orzeczenia, postanowienia lub ich uzasadnień następuje w drodze postanowienia, a sprostowanie zarządzenia – w drodze zarządzenia.

2. Sprostowania dokonuje organ, który popełnił omyłkę, albo z urzędu organ odwoławczy, jeżeli postępowanie toczy się przed tym organem.

3. W celu sprostowania oczywiście omyłki pisarskiej lub rachunkowej w treści wydanego orzeczenia, postanowienia lub ich uzasadnienia, odpowiednio Przewodniczący Głównej Komisji Orzekającej lub przewodniczący komisji orzekającej kieruje sprawę na posiedzenie.

4. O dokonaniu sprostowania, o którym mowa w ust. 1, zamieszcza się stosowną adnotację w protokole z przebiegu posiedzenia.

5.¹⁷⁵⁾ Oczywiście omyłki pisarskie lub rachunkowe we wniosku o ukaranie wniesionym do komisji orzekającej oraz w dołączonych do niego lub złożonych do akt sprawy postanowieniach i zarządzeniach rzecznika dyscypliny i ich uzasadnieniach prostuje, w drodze postanowienia, komisja orzekająca albo Główna Komisja Orzekająca, jeżeli postępowanie toczy się przed tą Komisją. Przepis ust. 3 stosuje się odpowiednio.

6. Na postanowienie co do sprostowania wydane przez komisję orzekającą albo rzecznika dyscypliny służy zażalenie.

Art. 171. 1. Sprostowanie oczywiście omyłki pisarskiej lub rachunkowej w protokole rozprawy lub posiedzenia może nastąpić na wniosek lub z urzędu w każdym czasie.

2. Strony mogą złożyć wniosek o sprostowanie protokołu z rozprawy lub posiedzenia, wskazując nieścisłości lub braki.

3. Wniosek o sprostowanie protokołu rozpoznaje przewodniczący składu orzekającego, po wysłuchaniu protokolanta. Przewodniczący może odmówić sprostowania albo zarządzić sprostowanie protokołu.

4. O sprostowaniu lub o odmowie sprostowania zawiadamia się osobę, która zgłosiła wniosek o sprostowanie, i dokonuje odpowiedniej wzmianki w protokole. Na odmowę sprostowania protokołu zażalenie nie przysługuje.

5. Wniosek o sprostowanie protokołu rozprawy lub posiedzenia, złożony po wysłaniu akt sprawy do Głównej Komisji Orzekającej, przekazuje się do rozpoznania Głównej Komisji Orzekającej.

6. Skreśleń i poprawek w protokole rozprawy lub posiedzenia dokonuje się w taki sposób, aby wyrazy skreślone i poprawione były czytelne. Skreślenia i poprawki omawia się w protokole przed jego podpisaniem.

7.¹⁷⁶⁾ Przepisy ust. 1, 2, 4 i 6 stosuje się odpowiednio do sprostowania protokołów sporządzanych przez rzeczników dyscypliny, z tym że o sprostowaniu protokołów złożonych do akt sprawy rozpoznawanej przez komisję orzekającą lub Główną Komisję Orzekającą rozstrzyga komisja, przed którą toczy się postępowanie.

Art. 172. Czynności komisji orzekającej, a także inne zdarzenia mające znaczenie dla postępowania, z których nie sporządza się protokołu, utrwała się w aktach w formie adnotacji podpisanej przez osobę, która dokonywała tych czynności.

Art. 173.¹⁷⁷⁾ 1. Osoba, której postępowanie dotyczy, jej obrońca oraz oskarżyciel mają prawo przeglądania akt sprawy oraz sporządzania z nich notatek i odpisów w każdym stadium postępowania oraz po jego zakończeniu.

2. W uzasadnionych przypadkach akta sprawy udostępnia się w toku czynności sprawdzających i postępowania w celu umożliwienia ich przeglądania oraz sporządzania z nich notatek i odpisów również innym osobom – za zgodą odpowiednio rzecznika dyscypliny, Głównego Rzecznika, przewodniczącego komisji orzekającej albo Przewodniczącego Głównej Komisji Orzekającej.

3. Udostępnianie akt sprawy następuje w siedzibie organu prowadzącego postępowanie.

¹⁷⁵⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 109 ustawy, o której mowa w odnośniku 3.

¹⁷⁶⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 110 ustawy, o której mowa w odnośniku 3.

¹⁷⁷⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 111 ustawy, o której mowa w odnośniku 3.

Art. 174. 1. Zawiadomienie, wnioski o ukaranie, jak również środek zaskarżenia składa się na piśmie. Wyjaśnienia oraz oświadczenia składa się na piśmie albo wnosi ustnie do protokołu.

2. Pismo lub oświadczenie wniesione do protokołu poza rozprawą powinno być podpisane przez wnoszącego, a protokół również przez osobę, która go sporządziła.

Art. 175. 1. Jeżeli pismo wniesiono do niewłaściwego organu, organ ten niezwłocznie przekazuje je do organu właściwego w sprawie o naruszenie dyscypliny finansów publicznych i powiadamia o tym nadawcę pisma.

2. Pismo wniesione przed upływem przewidzianego terminu do niewłaściwego organu uważa się za wniesione z zachowaniem terminu.

Art. 176. 1. Do biegu terminu nie wlicza się dnia, od którego liczy się dany termin.

2. Jeżeli koniec terminu przypada na dzień ustawowo wolny od pracy, za ostatni dzień terminu uważa się najbliższy następny dzień powszedni.

3. Termin jest zachowany, jeżeli przed jego upływem nadano pismo w polskiej placówce pocztowej lub złożono w polskim urzędzie konsularnym.

Art. 177. 1. W razie uchybienia terminu należy przywrócić termin na wniosek zainteresowanego, jeżeli uprawdopodobni, że uchybienie nastąpiło bez jego winy.

2. Wniosek o przywrócenie terminu należy złożyć w terminie 7 dni od dnia ustania przyczyny uchybienia terminu. Równocześnie z wnioskiem należy dopełnić czynności, która miała być w tym terminie dokonana.

Art. 178. 1. W sprawie przywrócenia terminu rozstrzyga odpowiednio rzecznik dyscypliny lub przewodniczący komisji orzekającej i przywraca uchybiony termin albo wydaje postanowienie o odmowie jego przywrócenia.

2. Na postanowienie o odmowie przywrócenia terminu przysługuje zażalenie odpowiednio do Głównego Rzecznika albo Przewodniczącego Głównej Komisji Orzekającej, który utrzymuje postanowienie w mocy albo je uchyla i nadaje sprawie właściwy bieg.

Rozdział 2

Doręczenia

Art. 179. 1. Orzeczenia i postanowienia doręcza się w uwierzytelnionych odpisach.

2. W wezwaniu należy oznaczyć organ wysyłający, wskazać, jakiej sprawy dotyczy, oraz wskazać termin jego wykonania i pouczyć o skutkach jego niewykonania.

3. W zawiadomieniu należy oznaczyć organ wysyłający, podać, w jakim charakterze, miejscu i czasie ma się stawić adresat, oraz określić, czy jego stawiennictwo jest obowiązkowe, a także uprzedzić o skutkach niestawiennictwa.

Art. 180. 1. Wezwania, zawiadomienia, zarządzenia, postanowienia lub orzeczenia, od których daty doręczenia biegną terminy, zwane dalej „pismami”, doręcza się przez pocztę jako listy polecone za potwierdzeniem odbioru. Pisma doręczane przez osoby, o których mowa w ust. 2, wydaje się za pokwitowaniem.

2. Pisma mogą być doręczane przez osoby imiennie upoważnione przez:

- 1) rzecznika dyscypliny;
- 2) Głównego Rzecznika;
- 3) przewodniczącego komisji orzekającej;
- 4) Przewodniczącego Głównej Komisji Orzekającej.

Art. 181. 1. Jeżeli adresatem pisma jest osoba:

- 1) wobec której rzecznik dyscypliny wszczął postępowanie wyjaśniające,
- 2) której przewodniczący przekazuje wniosek o ukaranie lub zawiadomienie o rozprawie,

- 3) która jest obrońcą obwinionego, niebędąca adwokatem lub radcą prawnym,
  - 4) której dotyczy orzeczenie lub postanowienie,
  - 5) której dotyczy wezwanie do uiszczenia kosztów postępowania lub kary pieniężnej
- doręczenia dokonuje się jej osobiście w mieszkaniu, z zastrzeżeniem art. 184.

2. W razie niemożności doręczenia pisma w mieszkaniu adresata, o którym mowa w ust. 1, pismo doręcza się w każdym miejscu, gdzie adresata się zastanie.

Art. 182. Jeżeli adresatem pisma jest:

- 1) obrońca obwinionego, będący adwokatem lub radcą prawnym,
- 2) rzecznik dyscypliny,
- 3) Główny Rzecznik,
- 4) przewodniczący komisji orzekającej,
- 5) Przewodniczący Głównej Komisji Orzekającej,
- 6) wezwany do odwołania ukaranego karą określoną w art. 31 ust. 1 pkt 4 z funkcji objętej zakazem

– pismo doręcza się pod adres wskazany przez nadawcę do rąk pracownika upoważnionego do odbioru korespondencji.

Art. 183. 1. W toku postępowania obwiniony i jego obrońca mają obowiązek zawiadomić właściwy organ prowadzący to postępowanie o każdej zmianie adresu zamieszkania lub pracy, a w przypadku przebywania za granicą wskazać adresata do doręczeń w kraju. O obowiązku zawiadomienia o zmianie adresu poucza się odpowiednio w toku postępowania.

2. W przypadku niewykonania obowiązku określonego w ust. 1 doręczenie pisma pod dotychczasowym adresem ma skutek prawny.

Art. 184. W razie nieobecności adresata, o którym mowa w art. 181 ust. 1, w jego mieszkaniu, pismo doręcza się pełnoletniemu domownikowi, jeżeli zgodzi się dostarczyć je adresatowi.

Art. 185. 1. Odbierający pismo potwierdza odbiór i jego datę swoim podpisem na potwierdzeniu odbioru, w przypadku gdy pismo jest doręczane przez pocztę, a w pozostałych przypadkach – na pokwitowaniu. Doręczający potwierdza swoim czytelnym podpisem sposób doręczenia i datę doręczenia.

2. Jeżeli odbierający pismo uchyla się od potwierdzenia doręczenia lub nie może tego uczynić, doręczający sam potwierdza datę doręczenia oraz wskazuje osobę, która pismo odebrała, i przyczynę braku jej podpisu.

3. Jeżeli adresat odmawia przyjęcia pisma doręczanego przez pocztę lub w inny sposób, pismo zwraca się nadawcy z adnotacją o odmowie jego przyjęcia i datą odmowy. Pismo wraz z adnotacją włącza się do akt sprawy.

4. W przypadkach, o których mowa w ust. 2 i 3, uznaje się, że pismo zostało skutecznie doręczone odpowiednio w dniu stwierdzonym przez doręczającego lub w dniu odmowy jego przyjęcia przez adresata.

Art. 186. 1. W przypadku pisma doręczanego przez pocztę, którego nie można doręczyć w sposób określony w art. 180 ust. 1 lub art. 184, na stronie adresowej przesyłki zawierającej pismo listonosz dokonuje adnotacji „awizowano dnia” i niezwłocznie przekazuje ją do właściwej pocztowej placówki oddawczej.

2. Zawiadomienie o złożeniu pisma w pocztowej placówce oddawczej wraz z informacją o tym, gdzie i kiedy adresat może je odebrać, listonosz umieszcza w pocztowej skrzynce oddawczej adresata lub gdy jest to niemożliwe – na drzwiach jego mieszkania.

3. Pozostawienie pisma w pocztowej placówce oddawczej placówka ta potwierdza przez umieszczenie na adresowej stronie przesyłki zawierającej pismo odcisku datownika oraz podpisu przyjmującego pracownika.

4. Pismo przechowuje się w pocztowej placówce oddawczej wraz z potwierdzeniem odbioru przez 7 dni od dnia następnego po jego złożeniu.

5. Jeżeli adresat nie zgłosi się po odbiór pisma w terminie, o którym mowa w ust. 4, pocztowa placówka oddawcza wysłała powtórne zawiadomienie o możliwości jego odbioru, zaś na stronie adresowej przesyłki zawierającej pismo umieszcza się odcisk datownika i dokonuje adnotacji „awizowano powtórnie dnia”; w zawiadomieniu tym określa siedmiodniowy termin do odbioru pisma licząc go od dnia następnego po dniu sporządzenia zawiadomienia.

6. Doręczenie uważa się za dokonane z upływem ostatniego dnia okresu, na który pismo pozostawiono w pocztowej placówce oddawczej, chyba że zostało podjęte wcześniej. Pismo niepodjęte w terminie pocztowa placówka oddawcza zwraca nadawcy.

Rozdział 3

Przekazywanie prawomocnych rozstrzygnięć i rejestr ukaranych oraz sprawozdania z działalności organów właściwych w sprawach o naruszenie dyscypliny finansów publicznych

Art. 187.¹⁷⁸⁾ 1. Prawomocne postanowienia i orzeczenia komisji orzekającej o umorzeniu postępowania w sprawie o naruszenie dyscypliny finansów publicznych ze względu na przedawnienie karalności albo okoliczności, o których mowa w art. 27 ust. 1 lub art. 28 ust. 1, przekazuje się Przewodniczącemu Głównej Komisji Orzekającej.

2. Postanowienia o odmowie wszczęcia postępowania wyjaśniającego oraz o umorzeniu tego postępowania, jeżeli przesłanką odmowy wszczęcia albo umorzenia były przedawnienie karalności albo okoliczności, o których mowa w art. 27 ust. 1 lub art. 28 ust. 1, rzecznik dyscypliny przekazuje Głównemu Rzecznikowi.

Art. 188. Prawomocne orzeczenie o odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych podlega wpisowi do rejestru prowadzonego przez Główną Komisję Orzekającą.

Art. 189. 1. W rejestrze, o którym mowa w art. 188, podlegają wpisowi informacje o osobach odpowiedzialnych za naruszenie dyscypliny finansów publicznych zawierające następujące dane osobowe:

- 1) imię i nazwisko osoby podlegającej wpisowi, imiona rodziców, data i miejsce jego urodzenia;
- 2) adres zamieszkania;
- 3) numer dowodu osobistego lub innego dokumentu potwierdzającego tożsamość;
- 4) numer ewidencyjny PESEL, w przypadku gdy numer taki został nadany.

2. Wpisowi do rejestru podlegają także:

- 1) data wydania orzeczenia i nazwa komisji, która wydała orzeczenie;
- 2) określenie orzeczonej kary lub informacja o odstąpieniu od wymierzenia kary;
- 3) data rozpoczęcia wykonywania kary;
- 4) data zatarcia ukarania.

3. Przewodniczący komisji orzekającej po uzyskaniu informacji, będącej podstawą do dokonania zmiany lub usunięcia wpisu do rejestru, niezwłocznie zawiadamia o tym Przewodniczącego Głównej Komisji Orzekającej.

4. Dokonanie wpisu do rejestru, zmianę jego treści oraz jego usunięcie zarządza Przewodniczący Głównej Komisji Orzekającej.

5. O zarządzeniu:

- 1) wpisu do rejestru i jego treści,
- 2) zmiany treści wpisu do rejestru,
- 3) usunięcia wpisu do rejestru

– Przewodniczący Głównej Komisji Orzekającej zawiadamia osobę, której dane podlegają wpisowi, oraz przewodniczącego komisji orzekającej, która wydała orzeczenie.

¹⁷⁸⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 112 ustawy, o której mowa w odnośniku 3.

Art. 190. Wpis do rejestru, o którym mowa w art. 188, podlega usunięciu w przypadku:

- 1) zatarcia ukarania;
- 2) stwierdzenia nieważności lub uchylecia prawomocnego orzeczenia;
- 3) wznowienia postępowania;
- 4) śmierci osoby podlegającej wpisowi do rejestru.

Art. 191. 1. Informacje zawarte w rejestrze, o którym mowa w art. 188, mogą być udostępniane:

- 1) rzecznikom dyscypliny oraz komisjom orzekającym w związku z prowadzonym postępowaniem;
- 2) sądom w związku z prowadzonym postępowaniem;
- 3) prokuratorom i innym organom uprawnionym do prowadzenia postępowania przygotowawczego w sprawach o przestępstwa i przestępstwa skarbowe w związku z prowadzonym postępowaniem;
- 4) organom administracji publicznej oraz innym organom wykonującym zadania publiczne, w przypadku gdy jest to uzasadnione potrzebą wykonywania nałożonych na nie zadań, określonych w ustawie;
- 5) pracodawcom i innym osobom lub organom, w związku z powierzeniem lub powołaniem do pełnienia funkcji związanych z dysponowaniem środkami publicznymi, o których mowa w art. 32 ust. 2;
- 6)¹⁷⁹⁾ osobom fizycznym w zakresie ich dotyczącym.

2. Rada Ministrów określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) sposób i tryb zasięgnięcia informacji z rejestru, o którym mowa w art. 188,
- 2) wzór formularza zgłoszenia osoby podlegającej wpisowi do rejestru,
- 3) wzory pisemnych zapytań o informacje z rejestru oraz odpowiedzi na te zapytania

– zapewniając ochronę informacji zawartych w rejestrze przed ich ujawnieniem osobom i podmiotom nieuprawnionym.

Art. 192. 1. Przewodniczący komisji orzekających, w terminie do dnia 31 stycznia każdego roku, składają Przewodniczącemu Głównej Komisji Orzekającej sprawozdanie o sposobie rozpoznania wniosków o ukaranie, wniesionych w roku poprzednim.

2.¹⁸⁰⁾ Przewodniczący Głównej Komisji Orzekającej, w terminie do dnia 15 marca każdego roku, składa ministrowi właściwemu do spraw finansów publicznych sprawozdanie z działalności Głównej Komisji Orzekającej oraz zbiorcze sprawozdanie z działalności komisji orzekających w roku poprzednim.

3. Rzecznicy dyscypliny, w terminie do dnia 31 stycznia każdego roku, składają Głównemu Rzecznikowi sprawozdanie z działalności w roku poprzednim.

4. Główny Rzecznik, w terminie do dnia 15 marca każdego roku, składa ministrowi właściwemu do spraw finansów publicznych sprawozdanie ze swojej działalności oraz zbiorcze sprawozdanie z działalności rzeczników dyscypliny w roku poprzednim.

4a.¹⁸¹⁾ Minister właściwy do spraw finansów publicznych zatwierdza sprawozdania, o których mowa w ust. 2 i 4, a następnie przekazuje je Prezesowi Rady Ministrów oraz sejmowej komisji właściwej do spraw finansów publicznych.

4b.¹⁸¹⁾ Sprawozdanie z działalności Głównej Komisji Orzekającej powinno zawierać co najmniej informację o:

- 1) liczbie:
    - a) rozpoznanych środków zaskarżenia,
    - b) skarg do sądu administracyjnego na orzeczenia Głównej Komisji Orzekającej
- oraz sposobie ich rozpoznania;

¹⁷⁹⁾ Dodany przez art. 1 pkt 113 ustawy, o której mowa w odnośniku 3.

¹⁸⁰⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 114 lit. a ustawy, o której mowa w odnośniku 3.

¹⁸¹⁾ Dodany przez art. 1 pkt 114 lit. b ustawy, o której mowa w odnośniku 3.

- 2) działaniach podejmowanych przez Przewodniczącego Głównej Komisji Orzekającej w ramach nadzoru nad działalnością komisji orzekających oraz wynikach tych działań;
- 3) złożonych zawiadomieniach o stwierdzonym uchybieniu w czynnościach instytucji państwowej, samorządowej lub społecznej, o których mowa w art. 85a;
- 4) działaniach podejmowanych na rzecz zapewnienia jednolitego stosowania przepisów o odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych przez organy orzekające w sprawach o takie naruszenie, przy uwzględnieniu orzecznictwa sądów, w szczególności przez upowszechnianie orzeczeń Głównej Komisji Orzekającej i komisji orzekających;
- 5) najważniejszych orzeczeniach Głównej Komisji Orzekającej.

4c.¹⁸¹⁾ Sprawozdanie z działalności Głównego Rzecznika powinno zawierać co najmniej informację o:

- 1) liczbie:
  - a) rozpoznanych środków zaskarżenia,
  - b) skarg do sądu administracyjnego wniesionych przez Głównego Rzecznika – oraz sposobie ich rozpoznania;
- 2) działaniach podejmowanych w ramach nadzoru nad działalnością rzeczników dyscypliny oraz wynikach tych działań;
- 3) złożonych zawiadomieniach o stwierdzonym uchybieniu w czynnościach instytucji państwowej, samorządowej lub społecznej, o których mowa w art. 85a.

5. Sprawozdania składane przez komisje orzekające oraz rzeczników dyscypliny powinny odpowiednio zawierać co najmniej informacje o liczbie:

- 1) zawiadomień otrzymanych przez rzeczników dyscypliny;
- 2) postanowień wydanych przez rzeczników;
- 3) złożonych wniosków o ukaranie oraz liczbę osób objętych tymi wnioskami;
- 4) rozstrzygnięć wydanych przez komisje orzekające i liczbę objętych nimi osób;
- 5) wniesionych środków zaskarżenia;
- 6) rozpoznanych środków zaskarżenia i sposobie ich rozstrzygnięcia.

6. Rada Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, wzory sprawozdań składanych przez komisje orzekające oraz rzeczników dyscypliny, uwzględniając spójność i jednolitość danych uwzględnionych w sprawozdaniach.

Art. 193. Minister właściwy do spraw finansów publicznych zapewnia obsługę biurową i organizacyjno-techniczną rejestru, o którym mowa w art. 188, oraz ponosi wydatki z tym związane, finansowane z budżetu państwa.

Rozdział 4

Nadzór nad działalnością organów właściwych w sprawach o naruszenie dyscypliny finansów publicznych¹⁸²⁾

Art. 194. 1.¹⁸³⁾ Nadzór nad działalnością administracyjną komisji orzekających sprawuje Przewodniczący Głównej Komisji Orzekającej.

2. Nadzór, o którym mowa w ust. 1, jest sprawowany przez:

- 1) analizę rocznych sprawozdań z działalności komisji orzekających i formułowanie wynikających z niej wniosków;
- 2) analizę sposobu wywiązywania się z obowiązków przez przewodniczących komisji i członków komisji orzekających dotyczącą zwłaszcza:
  - a) toku i sprawności postępowania, w szczególności w sprawach, w których postępowanie toczy się przewlekłe,
  - b) kolejności kierowania spraw do rozpoznania,
  - c) zasadności odraczania rozpraw,
  - d) terminowości wydawania postanowień i orzeczeń,
  - e) poprawności sporządzania sprawozdań.

¹⁸²⁾ Tytuł w brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 115 ustawy, o której mowa w odnośniku 3.

¹⁸³⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 116 lit. a ustawy, o której mowa w odnośniku 3.

3.¹⁸⁴⁾ W ramach sprawowania nadzoru, Przewodniczący Głównej Komisji Orzekającej może:

- 1) żądać nadesłania akt sprawy;
- 2) żądać wyjaśnień, w tym podania przyczyn nierozpoznania wniosków o ukaranie oraz wskazania sposobu i terminu usunięcia powstałych zaległości lub usunięcia innych uchybień;
- 3) żądać usunięcia uchybień;
- 4) zawiadomić odpowiednio Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej albo ministra właściwego do spraw finansów publicznych o wystąpieniu w odniesieniu do przewodniczącego komisji orzekającej lub jego zastępcy okoliczności, o których mowa w art. 56 ust. 2.

Art. 195. 1. Przewodniczący Głównej Komisji Orzekającej w przypadku stwierdzenia wzrostu liczby spraw nierozpoznanych zleca przewodniczącemu komisji orzekającej sporządzenie w terminie 14 dni planu działań zmierzających do usunięcia zaległości. Przewodniczący komisji orzekającej przekazuje sporządzony plan Przewodniczącemu Głównej Komisji Orzekającej.

2. Przewodniczący Głównej Komisji Orzekającej może, w terminie 7 dni od dnia otrzymania planu, wnieść do niego uzupełnienia i uwagi.

3. Uzupełnienia i uwagi Przewodniczącego Głównej Komisji Orzekającej są wiążące dla przewodniczącego komisji orzekającej.

Art. 195a.¹⁸⁵⁾ 1. Nadzór nad działalnością rzeczników dyscypliny i ich zastępców sprawuje Główny Rzecznik.

2. Nadzór, o którym mowa w ust. 1, jest sprawowany w zakresie:

- 1) terminowości prowadzonych czynności sprawdzających oraz postępowania wyjaśniającego, w tym zasadności zawieszenia postępowania wyjaśniającego;
- 2) poprawności formalnej wydawanych rozstrzygnięć;
- 3) wywiązywania się z obowiązków, o których mowa w art. 187 ust. 2;
- 4) terminowości i poprawności sporządzania przez rzeczników dyscypliny sprawozdań z działalności.

3. Rzecznicy dyscypliny i ich zastępcy przekazują Głównemu Rzecznikowi:

- 1) postanowienia o zawieszeniu postępowania;
- 2) informacje o niezakończeniu postępowania wyjaśniającego w terminie określonym w art. 104 ust. 1, ze wskazaniem przyczyn niezakończenia czynności sprawdzających lub postępowania wyjaśniającego oraz przewidywanego terminu ich zakończenia.

4. W przypadku niezakończenia postępowania wyjaśniającego w terminie wskazanym przez rzecznika dyscypliny lub jego zastępcę przepis ust. 3 pkt 2 stosuje się odpowiednio.

5. W ramach sprawowanego nadzoru Główny Rzecznik może wydawać rzecznikom dyscypliny i ich zastępcom polecenia i wytyczne. Polecenia i wytyczne nie mogą dotyczyć sposobu zakończenia czynności sprawdzających lub postępowania wyjaśniającego ani innych rozstrzygnięć związanych z tokiem tych czynności i postępowania, ani też wypełniania funkcji oskarżyciela w postępowaniu przed komisją orzekającą, z zastrzeżeniem art. 101a ust. 2.

6. Główny Rzecznik dokonuje, nie rzadziej niż raz na 2 lata, okresowej oceny wywiązywania się przez rzecznika dyscypliny i jego zastępcę z obowiązków określonych ustawą, w szczególności pod względem terminowości prowadzonych czynności sprawdzających oraz postępowania wyjaśniającego. Ocena powinna uwzględniać w szczególności łączną liczbę prowadzonych spraw oraz liczbę prowadzonych spraw, w których doszło do przedawnienia karalności, a także przyczyny przedawnienia.

¹⁸⁴⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 116 lit. b ustawy, o której mowa w odnośniku 3.

¹⁸⁵⁾ Dodany przez art. 1 pkt 117 ustawy, o której mowa w odnośniku 3.

Art. 195b.¹⁸⁵⁾ 1. Nadzór nad działalnością administracyjną Głównej Komisji Orzekającej i Głównego Rzecznika sprawuje minister właściwy do spraw finansów publicznych.

2. Nadzór, o którym mowa w ust. 1, nad działalnością Głównej Komisji Orzekającej jest sprawowany poprzez analizę:

- 1) sprawozdań z działalności Głównej Komisji Orzekającej;
- 2) sposobu wywiązywania się z obowiązków przez Przewodniczącego Głównej Komisji Orzekającej i członków tej Komisji w szczególności w zakresie:
  - a) toku i sprawności rozpoznawania środków zaskarżenia,
  - b) kolejności kierowania spraw do rozpoznania,
  - c) terminowości sporządzania uzasadnień postanowień i orzeczeń,
  - d) terminowości i poprawności sporządzania sprawozdania, o którym mowa w pkt 1,
  - e) podejmowanych działań w zakresie nadzoru nad komisjami orzekającymi,
  - f) składania zawiadomień o stwierdzonych uchybieniach w czynnościach instytucji państwowej, samorządowej lub społecznej, o których mowa w art. 85a.

3. Nadzór, o którym mowa w ust. 1, nad działalnością Głównego Rzecznika jest sprawowany poprzez analizę:

- 1) sprawozdań z działalności Głównego Rzecznika;
- 2) sposobu wywiązywania się z obowiązków przez Głównego Rzecznika i jego zastępców, w szczególności w zakresie:
  - a) terminowości wydawania rozstrzygnięć,
  - b) udziału w rozprawach przed Główną Komisją Orzekającą,
  - c) terminowości i poprawności sporządzania sprawozdania, o którym mowa w pkt 1,
  - d) podejmowanych działań w zakresie nadzoru nad rzecznikami dyscypliny i ich zastępcami,
  - e) składania zawiadomień o stwierdzonych uchybieniach w czynnościach instytucji państwowej, samorządowej lub społecznej, o których mowa w art. 85a.

4. W ramach sprawowanego nadzoru minister właściwy do spraw finansów publicznych może żądać od Przewodniczącego Głównej Komisji Orzekającej i Głównego Rzecznika wyjaśnień oraz usunięcia wskazanych uchybień.

DZIAŁ VI

Zmiany w przepisach obowiązujących, przepisy przejściowe i końcowe

Rozdział 1

Zmiany w przepisach obowiązujących

Art. 196. (pominięty).¹⁸⁶⁾

Art. 197. (pominięty).¹⁸⁶⁾

Art. 198. (pominięty).¹⁸⁶⁾

Rozdział 2

Przepisy przejściowe i końcowe

Art. 199. Jeżeli czyn stanowiący naruszenie dyscypliny finansów publicznych w rozumieniu ustawy z dnia 26 listopada 1998 r. o finansach publicznych, popełniony przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, nie jest naruszeniem dyscypliny finansów publicznych w rozumieniu niniejszej ustawy, postępowania w sprawie naruszenia dyscypliny finansów publicznych nie wszczyna się, a wszczęte umarza.

¹⁸⁶⁾ Zamieszczony w obwieszczeniu.

Art. 200. Postępowanie w sprawie o naruszenie dyscypliny finansów publicznych wszczęte przed dniem wejścia w życie ustawy prowadzone jest według przepisów niniejszej ustawy, chyba że przepisy dotychczasowe są korzystniejsze dla obwinionego. Czynności dokonane przed dniem wejścia w życie ustawy są skuteczne, jeżeli zostały dokonane z zachowaniem przepisów dotychczasowych.

Art. 201. 1. Kadencja komisji orzekających w sprawach o naruszenie dyscypliny finansów publicznych, powołanych przed dniem wejścia w życie ustawy wygasa w dniu powołania komisji orzekającej na podstawie przepisów niniejszej ustawy, nie później niż w dniu 30 września 2005 r.

2. Kadencja Głównej Komisji Orzekającej przy Ministrze Finansów powołanej przed dniem wejścia w życie ustawy wygasa w dniu powołania Głównej Komisji Orzekającej, nie później niż w dniu 30 września 2005 r.

3. Rzecznicy dyscypliny finansów publicznych i ich zastępcy, powołani przed dniem wejścia w życie ustawy, pełnią swoje funkcje do czasu powołania rzeczników dyscypliny i ich zastępców na podstawie niniejszej ustawy, nie dłużej niż do dnia 30 września 2005 r.

4. Główny rzecznik dyscypliny finansów publicznych i jego zastępcy, powołani przed dniem wejścia w życie ustawy, pełnią swoje funkcje do czasu powołania Głównego Rzecznika i jego zastępców na podstawie niniejszej ustawy, nie dłużej niż do dnia 30 września 2005 r.

5. Po upływie kadencji komisji orzekających w sprawach o naruszenie dyscypliny finansów publicznych oraz Głównej Komisji Orzekającej przy Ministrze Finansów, powołanych przed dniem wejścia w życie ustawy, przewodniczący tych komisji przekazują do właściwych komisji orzekających oraz Głównej Komisji Orzekającej, powołanych na podstawie niniejszej ustawy, odpowiednio:

- 1) sprawy, w których toczy się postępowanie o naruszenie dyscypliny finansów publicznych;
- 2) sprawy, w których postępowanie nie zostało wszczęte;
- 3) sprawy, w których prawomocne orzeczenia nie zostały wykonane;
- 4) akta spraw, w których orzeczone kary nie uległy zatarciu.

6. Po zaprzestaniu pełnienia funkcji przez rzecznika dyscypliny finansów publicznych oraz Głównego Rzecznika dyscypliny finansów publicznych, prowadzone przez nich sprawy, a także ich prawa i obowiązki, przejmują odpowiednio: rzecznik dyscypliny oraz Główny Rzecznik, powołani na podstawie niniejszej ustawy.

7. Przepis ust. 5 stosuje się odpowiednio w przypadku wygaśnięcia członkostwa w komisji orzekającej z przyczyn, o których mowa w art. 56 ust. 1 pkt 9.

Art. 202. Ustawa wchodzi w życie z dniem 1 lipca 2005 r.